

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din v
uredniškem delu
vsredica po 10 Din
a Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Med Prago in Belgradom

Ko smo se lansko leto nekako ob tem času spustili v pogajanja za redno trgovinsko pogodbo z Nemčijo in ko je bila ta pogodba vkljub nemajhnim težkočam v nekaj mesecih pod streho, je na široko zazijala praznina, obstoječa v tem, da Jugoslavija nima s Češkoslovaško, tedaj državo, s katero so politične vezi izgotovljene že davno, prave trgovinske pogodbe. Ta vrzel se je občutila tem bolj, ker sta prizadeti dve državi, kjer je stalno na dnevnem redu vprašanje srednjeevropskega podonavskega gospodarskega sodelovanja; državi, katerih ozemlja so ohranila kolikor toliko utrjene gospodarske stike še iz bivše monarhije in kjer je navidežno podan razlog dopolnjevanje se gospodarske skupnosti. Dolutrajnim pogajanjem so sledili medsebojni obiski, danes pa je med nami češkoslovaško parlamentarno zastopstvo, ki naj po večdnev- nih pogajanjih v Belgradu in ob jadranski obali dokonča pogodbo, da krene obojno gos- podarstvo na redno pot.

Ziveti in pustiti živeti! ta misel se nam zdi izhod, ko se bližamo danes v Evropi sploh najvažnejšemu vprašanju — gospodarstvu, kjer ne govori sentimentalnost, ampak trdo dejanstvo in kjer koraka načelo gospodarske osamosvojitve držav. Če pogledamo s tega stališča želje in zahteve, ki jih imajo češkoslovaški gospodarski krogi do nas, se nam prikaže tale slika: CSR je podedovala po bivši monar- hiji nad 70% skupne industrije, je prišla v položaj, da sta bila oba glavna sestavna dela takorekoč prenasočena z gospodarstvom. Kar je bila namreč Češka — Morava — Slezija za avstrijski del, je bila Slovaška za ogrski del monarhije, ki je slovaško industrijo obupa- vala z vsemi mogočimi ugodnostmi. Češki del je moral odnehati s to prakso na Slovaškem, ostalo pa je vkljub temu še obema dovolj za izvoz. Nadalje: Ze močne češkoslovaške agrar- ne stranke dokazujejo, da je češkoslovaški agrarizem visok, skoraj bi rekli na višku, vsaj kar se tiče Češke in Morave, da ni mo- goče skriti stremiljenja osamosvojitve državo tudi v kmetijski proizvodnji, na vsak način pa zavarovati češkoslovaške poljedelce zoper ko- ličkarj uplivno inozemske konkurence. Imamo torej opraviti z državo, ki je ne samo indu- strijsko, ampak tudi poljedelsko zelo močna. To je eno.

Drugo so konkretne zahteve. Na kratko bi jih označili: Urediti natančno tarifne po- stavke; dogovoriti se o prodaji in odkupu to- baka; vseljevanje kapitala in s tem soudelež- ba na novih in starih gospodarskih podjetjih; organizacija obojestranskih izvoznih in uvo- znih gospodarskih zvez, poenotenje carinskih formalnosti ter manjši dogovori več ali manj gospodarskega pomena. V zvezi z nalaganjem kapitala v jugoslovanskih podjetjih je vpraša- nje o nameščanju češkoslovaškega tehničnega osebja in vprašanje vojaških dolžnosti ter dr- žavljanstva istega. Posebno poglavje je Dal- macija in ni samo slučajno, če se bodo pogaj- janja prenesla iz Belgrada tudi v Dubrovnik. Češkoslovaška hotelirska industrija pritiska namreč na praško vlado, naj izposluje pri nas stavbena dovoljenja, da se zgrade ob dalma- tinski obali češkoslovaška letovišča, od kate- rih bi imele jugoslovanske finance pač običaj- ne davčne dohodke.

Jasno je, da bodo te in podobne zahteve naletele na ne ravno majhne težave. Dokaz so nam že dosedanja dolgotrajna pogajanja. Jasno je pa tudi, da ima Jugoslavija svoje po- sebne zahteve, od katerih ne bo mogla popu- stiti. Ravno pri teh pogajanjih velja dobesed- no: Dam, če mi daš! Mi smo poljedelska dr- žava. Preko ugodnosti našemu kmetijstvu ne bo mogoče. Te skušnje imamo že s pogajanj z Avstrijo. Mi smo pa tudi država, ki je na po- hodu mlade industrije, ki ne zdrži tuje kon- kurence razen z državno pomočjo. Poleg tega je, kot v vsaki državi, ki mora biti vojaško na straži, pri nas gotova panoga, ki ni samo ne- govanka državnega zaupanja, ampak mora nositi strogo narodni značaj. Pri vsem tem pridejo v poštev interesi posameznih dežel, ki se morajo upoštevati, ki so pa bistveno različni; vzemimo samo Slovenijo! In pa med- narodna obveznost določbe o največjih ugod- nostih, ki avtomatično prehaja iz države v dr- žavo, ne da bi bilo treba posebnih pogajanj z dotične strani.

Zavedamo se torej težkoč. Če se bo pa dobrovoljno in iskreno upoštevalo načelo obo- jestranskega popuščanja, ne da bi se kršili interesi države, nemo tudi te prestali. Zade- va je namreč nujna.

Madjarski niti pedi zemlje!

Minister dr. Beneš v Berlinu.

v Berlin, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš se je včeraj pripeljal v Berlin v salonskem vozu, ki ga je pripravila nemška vlada. Na kolodvoru so ga sprejeli jugoslovanski in romunski poslanik ter oboje češkoslovaškega poslaništva z za- stopniki češke kolonije v Berlinu. Dr. Beneš bo ostal v Berlinu tri dni. — V ponedeljek se bo sestal z drž. tajnikom dr. von Schubertom. Na tem sestanku se bosta med drugim menila tudi o pripravah za poznejši uradni obisk pri nemškem zunanjem ministru dr. Stressemannu, na katerem bo prišlo do pravih medsebojnih razgovorov; dalje o vprašanjih obmejnega in gospodarskega prometa med Nemčijo in Češkoslovaško in o prihodnjem zasedanju Sveta Dru- štva narodov; v tej zvezi pa tudi o problemih visoke politike, posebno glede južnovzhodne Evrope. Do ponedeljka ostane dr. Beneš v Berlinu kot privatna oseba.

v Praga, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Očividno uradno inspirirani številni komentariji k ber- linskemu posetu dr. Beneša izjavljajo, da je veljala pot dr. Beneša v Pariz, London, Bruselj in Berlin Beneševemu okrevanju, vendar pa je imela tudi namen, da odstrani neke nejas- nosti češkoslovaškega stališča v vprašanju srednje Evrope, posebno radi lorda Rothermera. Vendar pa je popolnoma nepravilno, da bi dr. Beneš hotel uresničenje svojih srednjeevro- pskih ciljev odkupiti s kakršnokoli odstopitvijo ozemlja Madjarski. Tudi najodličnejši zastop-niki čeških in slovaških strank, Hlinka, Mičura, Hodža in Osuski ter Udržal trdijo, da se Madjarski ne bo odstopila niti ped zemlje. Načrti o donavski federaciji, ki se vedno pojav- ljajo, imajo samo namen, nabujskati Italijo proti Češkoslovaški. Italija se boji, da bi namesto stare Avstro-Ogrske nastopila slična politična tvorba in je s svoje strani odkrito izjavila v Pragi, da nikakor ne namerava podpirati prizadevanja za izpremembo trianonske pogodbe, ker bi bila s tem sama prizadeta. Tudi Anglija je proti vsaki spremembi mej. V praških uradnih krogih so prepričani, da o odstopitvi ozemlja ni mogoče govoriti v nobeni obliki in da se tudi pristop Madjarske k srednjeevropskemu Locarnu s tem ne da kupiti. Sicer pa oficijelna Madjarska ni niti direktno niti indirektno napram Češkoslovaški izrazila želje po izpremenitvi meja. Dr. Beneš bo v Berlinu predvsem izjavil, da bo nemško-francosko zbliz- žanje vplivalo tudi na Češkoslovaško in na Malo antanto, ker se je v Parizu prepričal, da je Francija res odkritosrčna. Razen tega je dr. Beneš potoval v Berlin tudi po želji češko- slovaških in jugoslovanskih gospodarskih krogov in v popolnem sporazumu s Parizom in Londonom. V Berlinu se bo dr. Beneš razgovarjal tudi o vprašanjih Društva narodov in o Kellogovem predlogu. Dasi je bil Kellogov predlog predlagan samo velesilam, je Francija pozvala svoji zaveznici Češkoslovaško in Jugoslavijo, da o tem zavzamete svoje stališče. Če se bo Kellogov predlog oživil, bodo male države pozvane, da pristopijo.

Danes odločiteo v Nemčiji

v Berlin, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Za da- našnje državnozbornske volitve se zdi, da so računati že sklenjeni. Agitatorji in politiki so se povrnili iz agitacijskih shodov. Splošna prognoza je, da bodo obdržale stranke sredine svoj položaj. Spremembe pričakuje pri nem- sko nacionalni stranki, ki naj bi zgubila okoli 20 mandatov, in pri socialno demokratski, ki naj bi približno isto število poslancev prid- bila. Nekaj znajo izgubiti tudi komunisti, zla- sti radi tega, ker so šli v ta volilni boj ne- edini. Pri liberalni ljudski stranki se je po- znalo, da je poslednje dni odpovedal njen na- čelnik in obenem najboljši agitator minister Stressemann, ki je nenadoma zbolel. Po po- ročilih iz Bavarske njegov uspeh v tem okro- žju ne bo tako velik, kakor ga je Stressemann sam pričakoval. Ker je volivno delo že do- vršeno, prihajajo politični krogi do ugibanj o bodoči sestavi vlade. Največ se govori o ve- liki koaliciji, ki naj bi združila vse stranke, razen skrajne desnice in skrajne levice, in kateri bi bil na čelu, ali kak socialni demo- krat ali pa dosedanjí kancler dr. Marx. Z Marxom računajo tembolj, ker socialna de- mokracija trenutno razen pruskega minist- skersta predsednika Brauna, ki pa najbrž kan- celerstva ne bi hotel sprejeti, nima tako izra- zite osebnosti, da bi združevala tako vlado. Marx sam pa nima resnejših tekmecev v cen-

trumu, kot načelnik centrumškega kluba po- slanec Guerard še ni ozdravel, delavski vodi- telj Stegerwald pa ni priljubljen pri sociali- stih; proti Wirthu kot kanclerju pa bi bili enako pomisleki v centrumu samem. Na- daljnje vprašanje kot pri vseh dosedanjih koalicijah je, kako premostiti nasprotstvo med Stressemannovo ljudsko stranko in socialno demokracijo. Če bi do te poravnave ne prišlo, ni izključena ponovna manjšinska vlada cen- truma, ljudske, demokratske, gospodarske in bavarske ljudske stranke, ki pa bi bila po- vsem odvisna od socialistov in bi životarila le od njihove dobrohotne podpore. Vendar je negotovost tako glede volivnega izida kot bodoče sestave vlade zelo velika, kar je naj- točnejše naznačil pruski ministrski predse- dnik Braun, ki je na vprašanje, kako bodo izšle stranke iz volivnega boja, odgovoril: »Pove- dal vam bom 21. maja.«

Ugotovitev jutrišnjega izida je otežo- čena s tem, ker se obenem vršijo tudi volitve v deželne zbornice. V uradnih krogih se smatra, da bo približni izid volitev znan med 3. in 4. uro zjutraj, točni izid volitev pa šele v po- nedeljek dopoldne. V terek se računa s tem, da bo odstopila državna vlada, dočim ni go- tovo, da bi odstopila pruska vlada, ker bo naj- brže po volitvah dosegla še večjo večino, ka- kor jo je imela.

Kako se je potopila ladja »Val«

e Trst, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Ko je snoči ob tričetrt na 9. uro parnik »Val«, last Jadranske plovitbe, zapuščal tržaško prista- nišče, namenjen proti Splitu in dalje proti Grčiji, je dober kilometer od starega svetil- nika zavozil vanj novi parnik »Frey« in ga skoro popolnoma razklal. Skozi šest metrov dolgo razpoklino je vdrla voda v parnik, ki se je pričel potapljati in se potopil v 25 mi- nutah. 20 mož se je rešilo, katere so prepe- ljali v mestno bolnico. Mornarje je obiskal jugoslovanski konzul Smiljanič. »Val« je ob- segal 594 ton. Zgrajen je bil pred 45 leti na Angleškem. Njegova vrednost se ceni na 600.000 lir. Zavarovan je bil pri zavarovalni- cah »Sava« in »Vardar« v Zagrebu, oziro- ma pri »Assicurazione Generali« in »Riunio- ne Adriatica« v Trstu. Parnik je vozil okrog 500 ton blaga, predvsem lesa v vrednosti 1 milijona lir. »Frey« obsega 3115 ton. Dolg je 110 metrov. »Frey« je bil malenkostno po- škodovan in sicer spredaj. Še danes ni popol- noma pojasnjen vzrok nesreče. Popoldne se je vršila v pristanišču preiskava, ki se je za- vlekla do poznih večernih ur. Zaslišana je bi- la posadka obeh parnikov. Kapetan Nesanovič je izjavil, da se je držal ob izhodu iz pristani-

šča po mednarodnih pravilih desno. Poleg te- ga je dal z enkratnim žvižgom znamenje »Freyu«, da bo nadaljeval vožnjo v dosedanjí smeri. V odgovor je čul kapetan Nesanovič tri žvižge, kar pomenja, da pričena drugi parnik pluti nazaj. Medtem je »Frey« plul dalje in celo na levo. Nesanovič je tedaj dal povelje, pluti še bolj na desno v kotu 20 sto- pinj s polno paro, da bi se izognil »Freyu«. Medtem pa je »Frey« že zavozil v »Vala«.

Na podlagi izjav tržaške flote je vozil »Frey« v pristanišče. Nesrečo je treba pripis- ati okoliščinam, da je za parnikom »Frey« plul v isti smeri, le nekoliko bolj na desno, parnik danj smeri, ni odgovoril s trikratnim žvižgom dal znamenje, da bo nadaljeval pot v dose- danji smeri, n i odgovoril s trikratnim žvižgom »Frey«, pač pa »Loridan«, ki je nato pričel pluti nazaj. Da se »Frey« izogne »Lorida- nu«, je dal znamenje z dvakratnim žvižgom in krenil na levo ter pri tem zadél v »Val«.

V mornariških krogih se splošno pripis- uje krivda pilotu parnika »Frey«, Posadka »Vala« je razen enega mornarja, ki je še v zdravniški oskrbi, danes zapustila bolnico. Oblike ji je preskrbel jugoslovanski konzulat. Posadka izjavlja, da ji posadka »Frey« ni

šla posebno na roko. »Frey« se je bal eksplo- zije »Valovih« kotlov. Do eksplozije ni prišlo, ker so strojniki spustili paro, predno so za- pustili parnik. Nekateri mornarji so ostali v vodi par ur in se borili s smrtjo. Mnogo se jih je držalo za železno vrvo, ki jo je spustil »Frey«, dokler ni prišla iz pristanišča pomoč s čolni. Na mestu, kjer se je potopil parnik, gledata iz vode še jambora. Okoli plavajo tramovi, bale čaja, veliki sodi in drugo.

Z vprašanjem odgovornosti se bavitva ju- goslovanski in norveški konzulat. Le na njuno izrecno zahtevo se bo sestala komisija, ki bo dogodek natančno preiskala.

Ali pristopi Grška k mali antanti?

v Paris, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor javlja »Matine«, namerava Romunija na pri- hodnji konferenci male antante predlagati, da se Grška pripusti k mali antanti. »Petit Pari- sien« pravi, da bo konferenca male antante zaradi tega lahko še le po zasedanju sveta Društva narodov v Ženevi, ker je soglasnost med člani male antante zadostí velika, tako da ni treba posvetovanja pred zasedanjem sveta Društva narodov. Zato so se članice male antante tudi odrekle protestu, ki so ga prvot- no nameravale skupno vložiti zaradi zadnjega govora madjarskega ministrskega predsedni- ka Bethlena pri sprejemu sina lorda Rother- merea.

v Praga, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na poročilo »Matina«, da namerava Romunija na prihodnji konferenci male antante predla- gati, da se Grška sprejme v malo antanto, doznava Vaš dopisnik od informirane strani, da o sprejemu Grške v malo antanto sedaj ne more biti govora, ker bi vsa struktura male antante ne prenesla takega razširjenja. Vseka- kor pa je možno misliti, da bodo odnošaji Gr- ške do držav male antante postali prijaznejši.

Slovenci v Trstu pred izredno sodišče?

v Rim, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Vsled ob- tožbe, da so razžalili italijanskega kralja, šefa italijanske vlade in italijansko zastavo, pride 10 Slovencev v Trstu aretiranih, ki so zagrešili ta dejanja v Skocjanu, najbrže pred italijansko izredno sodišče za varstvo države. Slovenci so imeli v Skocijanu shod, na kate- rem da so peli protiitalijanske in jugoslovans- ke pesmi in na cesti potepali italijansko za- stavo. Ko so prišli karabinjerji, so zbežali. Dogodek je izzval v fašistovskih listih veliko ogorčenje in ga stalno obnavljajo.

Kaj je s predvojnimi dolgovi

v Praga, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Na- sproti vestem, ki so razširjene v nemških li- stih o uspehu rimske konference o predvoj- nih dolgovi, se uradno poroča s češkoslova- ške strani, da je edini pozitivni rezultat kon- ference določitev definitivnega bloka papir- nih rent. Skupna vsota znaša okoli 3 milijar- de kron, od katerih odpade na Jugoslavijo 50 milijonov kron. Presežek rent izkazujejo Če- škoslovaška, Italija in Avstrija. Glede izpla- čila rent se je doseglo zblizžanje v tem smislu, da je zveza upnikov izjavila, da se odreče va- lorizaciji, če se ji povrne stroški za tisk in izdajo titrov. Po njihovem računu bi stroški znašali 6.8% v zlatu, dočim izjavljajo zastop- niki držav, da bi zadostovali 3%. Sporazum glede obeh stališč ni bil mogoč.

Nobile odkriva, kar je odkril že Amundsen

v Milan, 19. maja. (Tel. »Slov.«) General Nobile je takoj, ko se je povrnil z 69 urnega poleta preko polarnega ozemlja, zopet pri- pravil za start »Italico«, da nadaljuje svoj po- let po načrtu. Izjavil je, da je z dosedanjimi opazovanji zadovoljen. — Na izjavo generala Nobile, da je baže v bližini ozemlja Nikola- ja II. videl zemljo, odgovarja Amundsen v protizjavi, da je eksistenca take zemlje ne- dvomna. Amundsen je na svoji zadnji ekspe- diciji to zemljo celo preiskoval in postavil več spominskih kamnov.

v Praga, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Češkoslo- vaški prosvetni minister dr. Hodža je priredil znanemu angleškemu publicistu Seatonu Wat- sonu dine. Watson je ostro kritiziral postopanje lorda Rothermera v »Daily Mailu«, katero je označil kot moteč poskus predrugačiti obstoječe razmere. Rothermerova akcija nikakor ne pred- stavlja angleškega javnega mnenja. Njegova kampanja je doživela v Angliji popoln neuspeh.

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 1-50 Din ali vaša beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrtijo se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Trgovski pomočnik
špecerijske ozir. mešane
stroke s prima referenca-
mi išče službe. Gre tudi
kot skladiščnik. Ponudbe
na upravo pod št. 4288.

Prodajalka izurjena v
vseh strokah trgovine,
pridna, poštena, želi me-
sta za takoj ali pozneje.
Dopise na upravo lista
pod »Poštena« št. 4345.

Mizar. pomočnik
išče službe v mestu ali na
deželi, usposobljen za sa-
mostojna dela. Hrana in
stanovanje pri mojstru. —
Naslov pod »Zanesljiv«
št. 4289 na upravo lista.

Organist
cerkvenik ter obenem
književnik, oženjen, brez
otrok, priden, vesten in
natančen, želi spremeniti
službo. Gre tudi na večjo
župnijo. Naslov v upravi
lista pod št. 4334.

Proste službe

Gospodična se sprejme
kot pisarniška moč v
trgovsko podjetje, zmožna
strogojarije in strojepisja.
Ponudbe pod »Strojepis-
na upravo lista št. 4099.

Učenca

za slikarsko in plesarsko
obrt, pridnega in pošte-
nega, sprejme takoj

Mih. Dobravec,
Celje, Glavni trg 15.

Vajenec

za sedlarsko obrt se
sprejme z vso oskrbo pri
L. Senšek v Breznu nad
Mariborom.

REPREZENTANTE

vpeljavane v posel prodaje
vrednostnih papirjev na
obroke, sposobne, ener-
gične in vredne, ki imajo
lastne organizacije, za
vsa mesta v državi išče
pod izredno ugodnimi
pogoji odlična bančna
hiša v Beogradu. Ponud-
be na Beograd, poštanski
prefinac br. 339

Rudnik Orašje potrebuje
rudarje

delavce, dobre minerije,
ki bi bili zmožni čevljar-
ske ali krojaške obrti in
kovača

Dobrega, za popravilo
rudarskega orodja, pod-
kovanje konj in volov.
Kovač naj bi bil tudi iz-
učen ključavničar. Samci
imajo prednost. Ponudbe
na rudnik Orašje, Skop-
lje, Boite postale, Nr. 134.

Sprejme se takoj kova-
ški pomočnik. — Jože
Bogataj, podkov. kovač,
D. Dobrova, p. Gor. vas.

Sprejemem takoj
DEKLO
za domače delo. — Iv.
Mrhar, Stanežiče, St. Vid
nad Ljubljano.

Likarica perila
se išče za moško perilo,
dobra moč za dobro plačo
event. tudi hrano in sta-
novanje. — Ponudbe na
upravo lista pod »Dobra
plača« št. 4098.

Dva elektromonterja
za takojšnji nastop se
sprejmeta pri jugosla-
venski Siemens d. d. za
slabi tok, Ljubljana, Du-
najska cesta 1a. Pred-
nost imajo oni, ki so že
delali pri napravah sla-
bega toka. Pismene po-
nudbe poslati na gornji
naslov.

Dobra kuharica
srednje starosti, katere
je zmožna voditi večje
gospodinjstvo
se sprejme

v trgovski hiši v Ljub-
ljani. Ponudbe pod »Tr-
govska hiša« na upravo
»Slovenca«.

Stanovanja

Selitve

v mestu in na deželo,
strokovno in najcenejše
potom

Slovenia
transport
Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 36
Telefon št. 2718

Kdo kupi?

Spalnico

hrastovo, svetlo politira-
no, čedno izdelano, kom-
pletno, postavim na dom
ali kolodvor za ceno 4600
Din. — Anton Stolla, mi-
zar, Sp. Loke, p. Krašnja.

Sir in mleko. stroji

takoj naprodaj, in sicer:
60 hlebov pol ementalca,
1a polnomasten, blebi od
10—20 kg, cena po do-
govoru. Dalje vse sirar-
ske potrebščine in okoli
20 vrčev za mleko po
30 litrov. — Pojasnila daje
ALOJZIJ ŠTEFE, mlekar,
Vodice.

Pri nakupu
cimenta Trbovlje in vse
železnice, se priporoča
tvrdka A. Sušnik, Ljub-
ljana, Zaloška cesta.

Krompir

Direkcija drž. železnic v
Ljubljani bo prodala v po-
nedeljek 21. t. m. ob 10
v poslopiju Gospodarske
poslovalnice, Masarykova
cesta 17 (poleg Ranzin-
gerja) približno 5 vagonov
krompirja. Kupci se
vabijo.

GRAHAM- I MOKA!

garantirano pristna in
vsak dan sveža, se dobi
po 6 Din za kilogram le
valjčni mlin, Sevnica.

Zabojev

tisoč komadov raznih ve-
likosti, poceni naprodaj.
Ljubljana, Rimska c. 16.

Orehova jederca
prodaja, dokler traja za-
loga, kilogram po 24 Din,
tvrdka PETER ŠETINA,
Radeče pri Zid. mostu.

Trgovska hiša
z velikimi skladišči in
trgov. lokalom, se proda
v Kranju št. 109, na Glav-
nem trgu, nasproti župne
cerkve.

Ponudbe na naslov:
Kati Vajt, Kranj.

Proda se žensko kolo

skoro popolnoma novo.
Poizve se Mesne vile za
artiljerijsko vojašnico 10,
prilijčje, levo.

Dva pletilna stroja

št. 8-36 in 8-60 prodam.
Zvona Glavač, Toma-
čevo št. 63.

Naprodaj

jahalni konj
Slema, polkurna angle-
ška fuksa, dresirana,
brezhibne noge. Cena po
dogovoru. Oskrbništvo
Fužine, p. D. M. v Polju.

Posestva

Lepo posestvo

(velika enonadstropna hi-
ša) v Ljubljani, Kette-
Murnova c. 28 (bivša za-
loga Puntigam), stanova-
nje, pisarne, skladišča,
hlevi in dvorišče, pri-
pravno tudi za tovarno,
se proda. Delni prostori
tudi v najem. Pojasnila
se dobe v pisarni istotam.

Prodajam hišo
skoraj novo, z elektriko
in vodovodom, pripravno
za obrtnika ali letovi-
ščarja. Lega lepa, soln-
čna. Cena po dogovoru.
Grošelj Franc, Ljubno 80,
postaja Otoče p. Pod-
nart, Gorenjsko.

Kdoprodaj?

Kupim čebele
in prazne žnidarske pa-
nje. — Ponudbe z navedbo
cene na uredništvo pod
znamko »Čebelar«.

Trgovski (obrtni) lokal

in malo skladišče (delav-
nico) na Celovski c. 50
(Šiška) oddam takoj v na-
jem. Poizve se istočasno v
pisarni Mosla.

Trgovina gradbeni-
rijala B. P. Braunovič i
drug, Zemun

potrebuje dva vagona
slovenskega apna franko
vagon Zemun, takojšnja
dobava. Prevzel bi event.
zastopstvo. Ponudbe do
25. maja poslati ulica Kei
5. novembra br. 9.

Registrir-blagajno-
seštevanko, že rabljeno,
kupim. Ponud. pod »Se-
števanka« na upr. lista.

Razpisujemo dobavo

140 m³
jamskega lesa
Ponudbe vložiti do
29. t. m. — Več pri
Direkciji državnega
rudnika Zabukovca
pri Celju.

Privreditev

V nedeljo v gostilni
Amerika na Glincih
VESELICA
Igra godba Gradašca.
Vstopnina prosta.

Nasla obrt

Gospodinj! — Poskusite
Plamen
idealno sredstvo za pod-
žiganje drv in premoga.
Zahtevajte PLAMEN pri
Vašem trgovcu.

Klavirol
prvih
vetov.
znamki!

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 3
(v lastni hiši
poleg magistrata).
Zaloga in izposojevalnica
najboljših klavirjev, pi-
aninov in harmonijev,
Steinway, Bösendorfer,
Förster, Höpfl, Hofman,
Original Stiegl. Ponra-
vila in ugaševanje naj-
cenejše. — Najbogatejša
izbirna vseh ostalih glas-
benih instrum. in strun.

Živinsko

krmilno sol
oddaja na debelo A. Volk,
Ljubljana, Resljeva c. 24.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in
ročna dela, dobite po
najnižjih cenah pri
PRELOGU, LJUBLJANA
Stari trg 12 - Židovska 4

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in
pleskano stanovanje, ka-
terito naj Vam preskrbi
tvrdka Josip Mar, Du-
najska cesta 9, pleskarska
in slikarska delavnica.

Žima

najboljša in najcenejša pri
M. Masterl
tovarna žime
Stražišče pri Kranju.

Pazite na obleke

ker si veliko veliko lahko
prihranite, če jo daste
čistiti in barvati v ke-
mično pralnico, kjer je
cena najnižja in najbolj
solidna postržba.

Anton Boc

Ljubljana
Selenburgova ulica 6./1.
Tovarna: VIC-GLINCE.

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite
najceneje v največji vr-
varni Jugoslavije: Meha-
nična vrvarna šinkovec,
Grosuplje. Komisijska za-
loga Palme, Celje, Can-
karjeva 7, Maribor, Ko-
roška 8. 1503

Najlepša drva

Cebin, Wolfova ul. 1/2

Otomane

630 Din, povzete 40 več,
v zelenem ali rdečem
goblenu. Pri večjem od-
jemu za hotele in preno-
čišča še popust. Solidno
delo. — Rudolf Sever,
tapetništvo, Marijin trg 2.

KUPUJEMO

zlatu, sre-
bru, platinu in plačamo 1
srebrno kroglo Din 360, 2
srebrni krogi Din 720, 3
srebrni kron Din 180.
Prezramemo tudi vse
drugo kovine in plačamo
najbolje. — Tovarna za ločenje
dragih kovin, Sp. Šiška, Sv.
Jerneja cesta št. 8.

Nikdar ne boste obžalo ali

da ste si omislili
najboljši
šivalni stroj
Gritzner in Adler
in kolo.

V najkrajših opremah v zalogi samo pri
Jos. Petelincu
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika.
15letna garancija. Pouk vodenja brezplačen.

Stružnico (Drehbank)

prilavbo za kolarja, prodem. — ALBIN ČERIN,
kolar, Dolenja vas 24 pri Ribnici.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL. NADSTROPJE

Književna založba
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL. NADSTROPJE

Trgovskega pomočnika obenem izurjenega knjigovodja

ki je več slovenske in nemške kore-
spondence ter vseh ostalih pisarniških del,
dober prodajalec mešane stroke se ta-
koj sprejme. — Zenska moč ni izključena.
— Ponudbe s prepisi spricval in na-
vedbo dosedanjega službovanja je poslati
na upravnštvo »Slovenca« pod značko:
:: »Julij št. 4326«. ::

Naznanjamo vsem sorodnikom, pri-
ateljcem in znancem, da je naš
ljubljeni soprog, oziroma oče, tast, brat,
svak in stric, gospod

Alojzij Mušič

davčni nadupravitelj v pokoju
v sredo dne 16. maja 1928 ob 1/24. uri
preminul. — Pogreb blažega pokojnika
se bo vršil v soboto dne 19. maja ob
16. uri na pokopališču v Šmihelu pri
Novem mestu.
Novo mesto - Kandija, 17. maja 1928.
Zalujoči rodbini MUŠIČ, CLARICI.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Pan Matevž Bukojemski se je po starostnih be-
sedah doneč tesnil po bedru in rekel: »Samo pol
Azije, ali še kaj? No, naj le pridejo! Kolikokrat smo
že kljubovali premoči na bojnem polju! To ne bo
prvič!«

»Tako je, res je, to pač ne bo prvič,« je ponovil
gospodar in za trenutek se je prikazal nasmešek na
njegovem navadno mrkem obrazu. »Če je vse v to-
liko napredovalo, potem bo seveda kmalu sledila
vojna napoved in nato se prične boj. Le Boga prosim,
da se to zgodi čimprej! Spominjam se, da se je hotel
tudi stari Dzeviatkievič udeležiti hotinske bitke.
Taktat je bil že na obe oči slep. No, sinovi so mu
namerili sulico na sovražnika in poletel je z vsemi
drugimi v boj, dasi ni ničesar videl. Toda jaz žalibog
nimam nobenega sina!«

»No, dragi pan brat, kdo pa ima večjo pravico v
tej vojni mirno ostati doma, kakor vi?« je vprašal sta-
rosta. »Hudo mora biti v vojnem času, če nima člo-
vek nobenega sina, še huje je, če je slep, a najhuje,
če nima roke!«

»Vajen sem sukati orožje s poljubno roko,« je
odgovoril pan Gedeon, »in v sili človek lahko drži
povodec med zobmi. Ničesar si tako ne želim, kakor
smrti v boju z neverniki. Ne mislite, da hrepenim sa-
mo po osveti za svojo uničeno srečo ali da imam kake
druge, osebne vzroke za maščevanje. Ne, govorim ho-
čem iskreno, kajti postaral sem se, mnogo sem videl
in mnogo premišljeval. Koliko grdobije sem srečal
pri ljudeh v zasebnem in javnem življenju. Kakšne
razmere imamo v naši republiki: plemiško trmo, iz-
grede v sejmu, neubogljivost in nezakonitost. Kaj ču-
da, če me je včasih obšla malodušnost in sem takrat

vpraševal: Zakaj si ustvaril, ljubi Bog, našo državo,
Kaj si namenil našemu narodu? A zdaj, glejte, nam
zopet preti poguba od nevernikov. Strašen zmaj vno-
vič odpira žrelo, da pogoltno svet in predvsem kršćan-
ske narode. Sam rimski cesar in vse nemške države
trepetajo v pričakovanju grozne nevihte. In zdaj, bra-
tje, mi je postalo jasno, čemu nas je Gospod ustvaril
in kakšno dolžnost nam je naložil. Tudi Turki to
vedo. Naj trepetajo vsi drugi, mi ne bomo trepetali,
kakor nismo trepetali nikoli poprej! Naj se prelije
magari zadnja kapljica naše verne krvi! Prosim sa-
mo, da bi mi bilo sojeno pri tem žrtovati še svojo
kri. Amen!«

Pongovskemu so zažarele oči in zadnje besede
je govoril globoko ganjen. Vendar pa ni imel solza v
očeh, morebiti zato ne, ker jih je bil že poprej pre-
več potočil, morebiti pa tudi radi tega ne, ker je bil
posurovel do sebe in do drugih. Zdaj ga je pan Gro-
thus objel, mu poljubil večkrat zaporedoma lica in
rekel:

»Da, tako je. Mnogo slabega imamo pri nas. Sa-
mo s krvjo lahko operemo svoje grehe pred Stvar-
nikom. Mi smo prednja straža, ki varuje druge, in to
je služba, katero nam je naložil Bog. To je Njegovo
poslanstvo, ki ga je dal našemu narodu. Blizu se ura
preskušnje in pokazati bomo morali, ali smo kos tej
nalogi. Med neverniki se širi govoricar, da napadejo
Dunaj. Če je to res, potem pojdemo tudi mi tja in po-
kažemo svetu, da smo samo vojsčaki Kristusovi,
obramba Vere in Križa. Bili smo zaščitni vsem naro-
dom v zaledju. Zdaj bo vsem jasno kakor beli dan,
komu na ljubo vršimo svojo varnostno službo. In če
je božja volja, bo prej konec sveta, kakor se pozabijo
naša slava in naše zasluge!«

Te besede so izzvale pri mladini veliko navduše-
nje. Bratje Bukojemski so planili pokonci in glasno
vzklikali:

»Bog daj, da bi se kmalu pričelo!«

Tudi Ciprianovič je rekel: »Saj že komaj ča-
kamok!«

Samo Tačevski je molčal in ostal otožen. Vesti,
ob katerih je vsakemu srce poskakovalo, so mu po-
vzročale samo bolečine in bridkost. Med tem ko je
pana Sieninska veselo pomagala pri pogrinjanju
mize, so vse njegove misli sledile za njo in vsak nje-
gov pogled ji je govoril očitajoče: »Če tebe ne bi bilo
na svetu, bi bil jaz že davno odšel na dvor kakega
magnata. Tam bi bil morda našel srečo, zdaj bi imel
orožje in konja, pa bi se lahko pridružil vojski, da si
poiščem slavo ali pa smrt! Kaj me je priklopalo sem-
kaj? Tvoja lepota, tvoji pogledi, prijazne besede, ki si
mi jih včasih naklonila kakor beraču miloščino. Zato
sem vztrajal na teh revnih par oralih polja, čeprav
sem moral skoro stradati. Ti si kriva, da nisem spo-
znal sveta. Radi tebe sem ostal neroden in neizobra-
žen. Mar sem jaz kriv, da sem ti udan s telesom in
dušo, da sem postal tvoj suženj? Rajši bi umrl, kakor
da bi te ne videl leto dni! Izgubil sem zadnjega ko-
nja, ko sem ti pohitel na pomoč. Ti pa me zasmehu-
ješ in hvaležno gledaš drugega! Kaj pa naj storim:
ali naj grem služiti za oprodo ali si nakopljem sra-
moto in vstopim med pešce? Kaj sem ti storil, da ni-
maš nobenega usmiljenja z menoj?« Tako je tožil Ja-
cek Tačevski. Prenašal je svojo nesrečo tem teže, ker
je bil potomec jako ugledne, dasi popolnoma obubo-
žane plemiške rodbine. Sicer ni imel vzroka očitati
gospodični, da je bila z njim vedno neusmiljena, zato
pa je bilo, žalibog, prerisnično, da ni bil zaradi nje
odšel kam drugam. Rajši je vztrajal z dvema hlap-
cema na domači grudi in bil večkrat skoro lačen.

Pešci in tudi del konjenice (dragonci s puškami) so slu-
žili stalno ali začasno za denar. Plemiška konjenica pa je tvo-
rila posebne polke, ki so se zbrali v služenju vojne. Vsak ple-
mič je moral imeti lastno orožje in več oprod. Tudi plemiči,
ki so služili kot častniki pri najemniških polkih, so bili nava-
dno vpisani pri domači brambli, ker bi sicer najemnika-pla-
čanca ne poslušal noben slabič.

Rast, moč, življenje - je le v svobodi

Americanus:

Katoliška cerkev v Združenih državah

Da pomenja katoliška cerkev v Združenih državah veliko moralno silo, katero priznava in vpoštevata bodisi država kot taka, bodisi splošna ameriška javnost, je priznано dejstvo. To je masa skoraj 20 milijonov državljanov, združenih v krepko disciplinirano in organizirano enoto. Je pač svobodna cerkev v svobodni državi in od tod tolik njen napredek, pa tudi tolik njen vpliv!

Statistika

Te dni je izšel uradni Letopis katoliške cerkve za leto 1928, takozvani Official Catholic Directory, katerega izdaja tiskovna tvrdka P. J. Kennedy & Sons v Newyorku.

Iz tega Letopisa je razvidno, da je sedaj v Združenih državah 19.689.049 katolikov namram 19.483.296 lanskega leta, torej znaša prirastek v enem letu 205.747.

K tej številki pa treba pripomniti, da so tu všteti samo tisti katoliki, ki so »praktični«, t. j. oni, ki svojo vero tudi izvršujejo v dejanju in življenju, ki spadajo v kako župnijo s svojimi finančnimi, tedenskimi, mesečnimi in letnimi prispevki, hodijo redno k službi božji in sprejemajo sv. zakramente. Vsi drugi v število katolikanov niso všteti. Tako je pred kakimi petimi leti že uradna statistika katoliškega odbora v Washingtonu poročala, da mora biti vseh katolikov po krstnem listu v Združenih državah najmanj 30 milijonov.

Iz tega se pa vidi, da pomenja teh 19 milijonov katolikov, ki so šteti, v resnici samo maso krepko organiziranih praktičnih, pripravljenih in zavednih, pa tudi poštvalnih katolikov. Od tod tolik vpliv cerkve in pa toliko spoštovanje, katero uživa v državi. Od tod pa izvira tudi prazen strah nekatolikov, zlasti protestantov in prostozidarjev, pred katoliško cerkvijo, ki se je zlasti zadnje mesece začel kazati, ko gre za nominacijo katoliškega kandidata za predsedniško mesto, da govore o nekem »katoliškem političnem stroju«, ki ba je deluje v Washingtonu in hoče celo državo spraviti pod »nadoblast papeža v Rimu«.

Duhovnikov je v Združenih državah 25 tisoč 773, ki oskrbujejo službo božjo v 18.283 cerkvah. Število duhovnikov se je od lani pomnožilo za 783, novih cerkva se je pa sezidalo 642. Slovenskih duhovnikov je 96 in dva tuje-rodna, ki sta se naučila slovensko in upravljata slovenski župniji.

Duhovskih semenišč je 146, pet več kakor lani, v katerih se vzgaja 13.432 mladeničev za duhovski stan. Kardinali so štirje, nadškofov je 17 in škofov 66.

Katoliških ljudskih šol je 7061, za 66 več kakor lanske leto, katere obiskuje 2.281.837 otrok, torej za 114.596 več kakor lani. Katoliških sirotišnic je 355, za 55 več kakor lani, v katerih se skrbi za 51.961 sirot. Katoliških hiralnic za stare ljudi se je novih sezidalo 17, vseh skupaj je 147.

Te številke kažejo, kako lepo napreduje katoliška cerkev v Združenih državah, kako uspešno vrši svojo vzvišeno nalogo sredi med pogani, katerih je v državi nad polovico in sredi raznih drugih ver in krščanskih sekt, katerih nekatere so celo sovražne cerkvi, pa tudi sredi ameriškega mamonizma, kateremu je posvečeno v veliki večini življenje v deželi.

Svoboda cerkve v svobodni državi

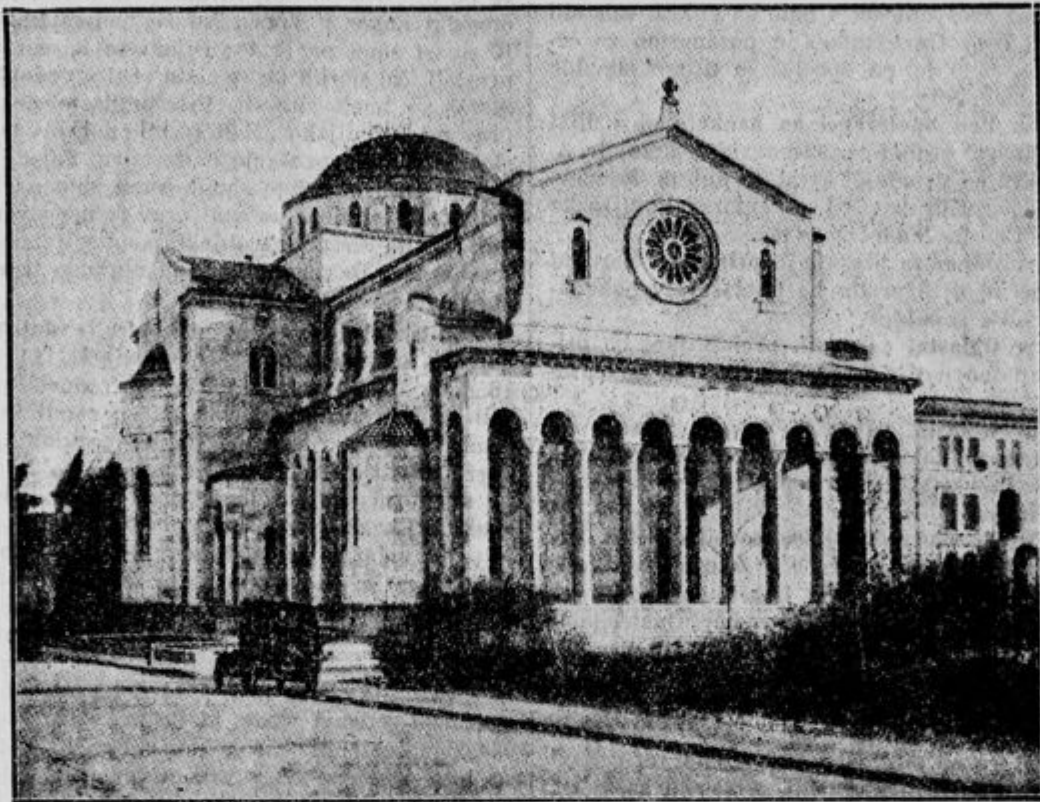
Kaj pa pospešuje ta krasni razmah katoliške cerkve v Ameriki?

Morda se ne motim, ako imenujem kot dva glavna pospeševalca katoliške cerkve v Ameriki: 1. to, da je cerkev svobodna v svobodni državi in 2. da se je posrečilo prebuditi katoliško zavest tako globoko, da se verniki zavedajo, da je vera tako njih lastna zadeva, kakor je njih »business« — trgovina — in še veliko bolj, ker gre za dušo.

Cerkev je v Združenih državah popolnoma svobodna, je v pravem pomenu besede svobodna cerkev v svobodni državi. Država to svobodo dejansko ščiti, v zadeve posameznih veroizpovedanj in cerkva pa se absolutno nič ne vtiča. Občina nadzira zidanje cerkva samo toliko, da je zidava trdna in varna za življenje državljanov in da je zdravstvena. Na podlagi te svobode imajo pa tudi starši pravico vzgojevati otroke po svoji vesti in veri. Vlada se prav nič ne vmešava v upravo cerkve. Prav nič se ne zmeša, kdo je škof v kaki škofiji, ali kdo je župnik na kaki župniji. Zato ima Rim popolnoma proste roke pri imenovanju škofov in škofje enako pri imenovanju župnikov in župniki pri upravi svoje župnije.

Da že to samo mora pospeševati napredek cerkve, je jasno.

vajo samo toliko plače, da se prežive. Gimnazije ustanavljajo škofje po svojih škofijah in razni redovi za svoj naraščaj, enako višje šole in vseučilišča. Ker je šolska doba za otroke od šestega do 14. leta, imajo tako redovne učiteljice katoliškega otroka pod svojo materinsko skrbjo od šestega do 14. leta. Da se tukaj ne goji kak papirni ali paragrafni katolicizem, temveč pravo versko življenje, globoka vernost, je jasno. Zato pa ni čudno, če so tudi vspehi teh šol naravnost občudovanja vredni v vsakem oziru, tako glede znanja, kakor glede vzgoje in verskega življenja. Ker je mladina že v ljudski šoli naučena na pogosto prejetanje sv. obhajila, ni čudno, da tudi pozneje na vseučilišču tako vneto prejemajo sv. Evharistijo. Tako n. pr. je v vseučiliški kapeli Notre Dame v Indiani razdeli vsaki dan do 1600 svetih obhajil!



Cerkev Sreca Jezusovega v Washingtonu

Svobodno katoliško šolstvo

Hrbtenica katoliške cerkve v Združenih državah je pa njeno krasno razvito šolstvo.

Za ustanovitev katoliške ljudske šole ali višje šole ali vseučilišča ali katerekoli šole ni treba nobenega dovoljenja vlade. Če državljanom ne zadostuje javna šola, si smejo zidati svojo, seveda jo morajo tudi popolnoma sami vzdrževati, vrh tega plačevati davek za državno šolo. So pa cerkve in šole oproščene davka na poslopja. Župniki morajo imeti samo dovoljenje od svojih škofov, škofje pa sami ustanavljajo šole kolikor in kakršne hočejo. Država se prav nič ne vmešava v te šole. Skrbi samo, da so higijenično zidane in pošilja v mestih vsak dan svoje zdravnike tudi v te šole kakor v svoje, da preiskujejo šolarje in nadzirajo njih zdravje. Glede obiska šole skrbi vlada samo, da hodi vsak otrok gotovo v kako šolo.

Glede predmetov v šolah vlada prav nič ne skrbi, kaj se uči in koliko. Pač pa ima vsaka škofija svoje šolske odbore, ki skrbijo za to, da se daje otrokom dovolj vzgoje in dovolj pouka za potrebe življenja. Ti odbori imajo svoje duhovnike nadzornike. Da se morejo te šole razvijati, je samo zasluga redovniških družin, ki skrbijo za potrebno učiteljstvo. Ko bi morale te šole plačevati redno plačo učiteljem, bi skoraj nobena ne mogla obstati. Toda redovnice se žrtvujejo za vero in dobi-

Velika verska zavednost in poštvalnost ameriških katolikanov

Drugi vzrok procvitanja sv. cerkve v Ameriki je prebujena katoliška zavest vernikov samih. »Vera je moja, ne duhovnikova, in mi smo cerkev«. Ko kdo govori o katoliški cerkvi, smo to mi, o katerih govori, ne samo naši škofje in naši duhovniki. Da se ta katoliška zavest kaže v krasnih cerkvah, katere zidajo katoliki, v krasni udeležbi pri službah božjih, še največ pa v vsikdar polni obhajilni mizi Gospodovi, je jasno in znano.

Vendar se pa ta zavest še posebno lepo kaže v veliki poštvalnosti katolikanov za svojo cerkev. Imajo sicer šesto cerkveno zapoved, ki pod grehom nalaga vsakemu verniku, da podpira cerkev in duhovnike po svoji možnosti. Vendar, ko bi tudi te zapovedi ne bilo, ta prebujena zavest sama bi našla, kaj je njena dolžnost. Kjer je srce, tam je tudi žep. In stroški za vzdrževanje cerkva in bogoslužja so v Ameriki velikanski. Treba cerkve, šole, župnišča, samostana za sestre, plače duhovščini in cerkvenim uslužbencem. Za vse to skrbi župnik s svojim cerkvenim odborom. Škofa in škofijske pisarne, zavode in šole vzdržujejo župnije. Škofje samo določijo vsaki župniji vsote, katere morajo plačati letno za cathedra, semenišče, gimnazije, sirotišnice, bolnice i. dr. Poleg tega so posebne kolekte za misijone, za sv. očeta i. dr.

Vse to se plačuje iz cerkvenega davka, katerega plačujejo vsi verniki naravnost cerkvi, t. j. vsak župljan svojemu župniku. Ta cerkveni davek se plačuje tedensko vsako nedeljo v obliki majhne vsote za sedež v cerkvi in za nedeljsko kolekto, mesečno v obliki mesečnine in raznih letnih prispevkov ob izrednih prilikah, kakor za božič, veliko noč, binkošti, za farnega patrona itd.

Plače duhovščini določajo škofje za svoje škofije. Plače cerkvenim uslužbencem določajo župniki vsak za svojo župnijo. Plače šolskim sestram določa škof.

Za podporo revnim, bolnim in starim duhovnikom plačujejo župnije majhne letne vsote v poseben sklad, katerega upravlja škofija.

Koliko mora kak vernik tega cerkvenega davka plačevati, ni nikjer določeno. Prepusteno je dobri volji in navdušenju posameznikov in je vsak pritisk izključen. Kljub tej prostovoljnosti pa so vspehi po vseh župnijah naravnost občudovanja vredni. Našim naseljenjem, ki niso navajeni na ta način pobiranja cerkvenega davka, se sicer nekoliko težko zdi v začetku, da bi moral vsako nedeljo v cerkvi »plačati za službo božjo«, pa se po nekaj letih popolnoma privadi.

Ker pa ima katoliška cerkev v Ameriki svojo blagajno v svojih rokah, je pa jasno, da je popolnoma svobodna, ker ni treba nikogar moledovati za duhovniške plače ali za druge stroške cerkvene uprave. Da ta finančna neodvisnost najizdatneje pospešuje napredek katoliške cerkve v Ameriki, je jasno. Tako škofje lahko ustanavljajo župnije, kjer hočejo, kolikor jih hočejo in kadar hočejo. Tu ni treba nikakega dovoljenja kake vlade, tudi nikakega fonda za to. Najvarnejši sklad za župnijo so poštvalnost srca vernikov samih. Tega ne vzame ne vojska in ne tatje.

Najbolje. najuspešnejše in najzanesljivejše

sredstvo za čiščenje želodca in črev za otroke in odrasle je prašek



ker čisti brez bolečin — je prijetnega okusa ter obenem osvežuje in desinficira želodec in čreva in s tem preprečuje težja obolenja. — Ako redno jemljete po vsakem obedu na špiči noža v pol kaše vode prašek Magna, Vam pospešuje drebavo in preprečuje trdovratno zaprtje



Odstranjuje: preobilno kisline v želodcu, neprijeten duh iz ust, pehanje, vzdigovanje, gorečice

Zdravi: katar želodca in črev, boleznijeter, krče v želodcu, hemoroide, tvore v želodcu

Dobite ga v vseh lekarnah: 1 zavoju s točnim navodilom 4 Din ali naročite na naslov: LABORATORIJ »ALCA«, SUŠAK in priložite pismo 10 Din v znakah za 2 zavoju

V. Šarabon:

Prvi vtisi

Newyork, 2. maja.

Na ladji sem Amerikance študiral. Nemški filozof Keyserling je odšel te dni iz Newyorka in je rekel, da so Amerikanci nadarjeni, da jim pa filozofija ni všeč. Samo pogledj Amerikance, pa boš takoj Keyserlingu pritr-dil. Na ladji smo se zgovarjali, enkrat tudi o Shakespearu. Vprašal sem ameriškega milijonarja: »Katero Shakespearovo delo se Vam najbolj dopade?« — »Se ne zanimam veliko za glasbo,« je dejal. To je bilo 28. aprila 1928. Seveda se potem o takih stvareh nisva nič več pogovarjala.

Istega dne, 28. aprila, so mi rekli zjutraj, da bomo videli popoldne ob 2 ali pol 3 ledeno goro; dobili so poročilo po radiu. In res, takoj po dveh smo jo zagledali. Zraven nje pa ladjo čuvajko, ki jo je stražila in je pošiljala o njej poročila naokoli. Tri take ladje imajo, ameriške so, prispevajo pa po obsegu ladijske vsebine vsi oni narodi, ki brodarijo tam. 30 metrov je bila ledena gora visoka, okoli 250 metrov dolga; znano je, da je samo sedmina ali osmina nad vodo. Lep kit se je igral okoli ledene gore, ribe so prihajale na površino, ptice so plavale nad njimi. Termometer je padel oni dan od 18 na 8 stopenj Celzija.

Par dni prej smo se peljali mimo Gibraltarja. Na mene je napravil nenavaden vtis. Vse je molče opazovalo to ogromno skalo, tudi Amerikanci. Majhne so se čutili.

Včeraj, 1. maja, smo prišli v Newyork. Megleno je bilo jutro, nič nisem bil soal, zopr-

je bil prvi vtis. Vesel sem bil pa le; je bilo vsaj tistega večnega tresenja na ladji konec. Morje nam vso pot namreč ni bilo nič kaj pri-jazno. V pristanišču so mi pokazali ladje, ki lovijo alkohol. Menda se nikjer na svetu toliko ne spiše kot v Zedinjenih državah. Je tako kakor povsod: majhne grešnike ujamejo, velikim se ne zgodi nič. Tako močnega žganja nisem še nikdar pokusil kot v Newyorku. Na ladji tiste navadne oficijelne sitnosti kot zme-raj — zdravnika pa le nisem videl —; potem carina. Za skoptične slike sem plačal sedem dolarjev carine, pa mi jih bodo pri odhodu iz Amerike nazaj dali, če bom slike s seboj vzel. No, tudi to je bilo končano. Prav posebno dobro ti zadoni na uho, če slišiš pri prihodu domače pozdravne glasove. Pozdravili so me g. Zakrajšek, g. Skulj in g. Žitnik. G. Zakrajšek me je peljal po Newyorku skoz v avto-taksu. Gledal sem promet. Pripravljen sem bil nanj in ni zato napravil name tistega vtisa kot navadno beremo o njem. Zasidral sem se pri gospodu patru in župniku Kerubinu Be-gelju. Izredno prijazno in gostoljubno me je sprejel, takoj sem se domačega čutil. Zvečer sem hodil z gg. Zakrajškom in Žitnikom po Broadwayu. Vse se je naravnost kopalo v elek-trični luči, in vendar me ni presenetilo. Ljudi pa toliko, da ni ne moreš naprej; in to traja do polnoči in še dalj. Črnev vse polno, vse otenjave. Dame s pobarvanimi lici in usnicami itd. Kakor povsod.

Govorili smo o Slovenceh. Na tihem si vsi želijo domov »v stare kraje«, samo pove-datj nočejo tega vsi. Na obrazih se jim pozna, kako delajo. Sloh drvi vse za zaslužkom.

Malo sem videl ljudi, ki bi se smejali. Brez-poselnost narašča. Dobra povojna konjunk-tura je menda minula. Javlja se nemška in češka konkurenca, so mi pravili. Življenje je za lastnike dinarjev drago; brivec te obrije za 15 Din in si dvakrat obriti. Poceni so čevlji, poceni je kruh. Najbolj poceni je podzemna in nadeestna železnica; za 5 centov (niti 3 di-narje) se voziš lahko ure daleč naokoli. Sedaj hočejo zvišati ceno na 7 centov, pa mesto ne dovoli. Ogromen naval; od 8 do pol 10 zjutraj se na kolodvorih še ganiti ne moreš, takšne so valujoče množice. Newyork z vsemj pred-mestji ima že okoli deset milijonov ljudi, Ju-goslavija jih ima 12. Čez par dni Vam bom pisal iz Clevelanda, potem pa iz Chicaga.

Roda-Roda:

Moj prijatelj, g. Gubalke, poštni tajnik

Videl ga nisem že več let, zato pa sem o njem tem več čul. Posebno zanimivo je bilo njegovo zakonsko življenje. Poročil je cirkuško jahalko. In — bilo bi neverjetno, če ne bi pričale tega tudi najbolj oddaljene tete — gospa Gubalka, rojena Saltimbanchi-Ciniselli je postala vrla gospodinja. Delala je od rane-ga jutra do poznega večera. Od drgnjenja par-ketov so se ji napravili na nežnih kolenih žulji, prav tako kot se napravijo velblodu od pokornega poklekovanja.

Pozneje, čez nekoliko let, pa se je vzbudi-la v nekdanji cirkuški jahalki njena stara cir-kuška narava: gospa Gubalka je jela skušati

ukrotiti svojega moža. Izprva z lepa, kot se spodobi dostojni zakonski ženi, pozneje pa drugače, tako kot se je bila naučila v cirkusu. Gospod Gubalke je kazal ponovno v krogu in-timnih prijateljev precej močne »klobase«.

In tako je prišlo, da je sklenil gospod Gubalke, da se bo razporočil. Da bi ga bilo stalo že samo sporočilo sklepa boljši polovici tri kočnjake, je zlobna izmišljotina. Kočnjaki so se mu takrat samo omajali. Izgubil jih je Gubalke šele pozneje, ko je prinesel sodni sluga na dom sodno povabilo. Ostale zobe pa je izgubil revež tik pred terminom.

Tega nesrečnega zakonca sem nedavno, ko me je zanesel slučaj v one kraje, obiskal. Našel sem ga v prijetno urejenem drugo-vrstnem stanovanju.

Ko sem vstopil, me je takoj spoznal. Pri-srčno se mi je nasmehnil ter mi pokazal zobe: bili so zopet kompletni.

Sedla sva in Gubalke mi je jel pripove-dovati. — Oh, kaj je mož že vse doživel!

»Najbolj pogrešam,« je dejal, »kljub vse-mu nekdanjo ljubo domačnost. Če se spom-nim, kako je klečala moja ranjka Mili včasih po cele popoldneve na tleh ter drgnila par-kete, mi postane kar toplo okoli srca. — To-da, vidiš, slednjič premagaš tudi take stvari. — Izprva se v obširnem stanovanju nisem počutil dobro. Karkoli sem rabil, sem moral iskati po cele dneve. — Veš, ženske pač ne poznajo sistema. Ženska ti shrani brisače za frotiranje k srajcam. Vprašam: zakaj? Brisače za frotiranje spadajo vendar organično h ko-palni banji. — V drugi omari ti spravi žensče zgoraj krtače, v sredi kuharske kufije, spo-

Kako socialni demokrati sami sebe smešijo

V nemško pisanem glasilu mariborskih socialnih demokratov »Volksstimme« z dne 10. maja, ki mi je prišla slučajno v roke, se nahaja članek z napisom: »Če socialistični poslanci manjka, narodna skupščina ne more delati.«

Pisec, ki je skoro gotovo znani Eržen, skuša braniti socialističnega poslanca Petejana, ker ni bil navzoč v skupščini dne 3. maja, ko je bila na dnevnem redu njegova interpelacija. »Volksstimme« bi rada smešila narodno skupščino, ko pravi, da ista sploh ni mogla delati, ker velikana Petejana ni bilo v Belgradu. Pravi tudi, da je edini socialistični poslanec med 315 zavrl za celi dan delo v parlamentu in iz tega skuša socialistično glasilo kovati kapital za Petejana.

Kaj je na celi stvari? Petejan je vložil interpelacijo o zaščiti delavcev in jo je izročil koncem aprila predsedniku narodne skupščine. Zahteval je tudi, da se o tej interpelaciji čimprej razpravlja v skupščini in da mu minister socialne politike da odgovor. Minister je sporočil predsedniku narodne skupščine, da hoče na interpelacijo odgovoriti prvi dan, ko pridejo na dnevni red interpelacije. Po poslovniku skupščine je vsak četrtek določen kot interpelacijski dan. Tak dan se ne sme po poslovniku dati kaj drugega na dnevni red razen interpelacij. Kot poslanec bi moral Petejan biti poučen o tem določilu poslovnika narodne skupščine. Ker ni bila nobena druga interpelacija ta dan pripravljena in ker Petejana ni bilo, je njegova demagoška interpelacija propadla, kakor določa poslovnik in seja je bila zaključena med vzkljanjem: »Petječček, kje pa si, da te ni!«

Skupščina in vlada sta hotela dati priliko Petejanu, da bi svojo demagoško interpelacijo utemeljil in bi pokazal, če kaj zna, ali ni ga bilo, dasiravno je prvi maj že pred tremi dnevi minil in je bil Petejan po predsedniku skupščine uradno povabljen k tej seji, ki bo obravnavala njegovo interpelacijo. Da poslanec, ki ne izvršuje poslanske dolžnosti niti tedaj, ko pride njegov predlog na dnevni red, zgubi pravico do besede, naj pogleda Petejan in njegov advokat v »Volksstimme« v poslovniku narodne skupščine. V členih 70 do 77 bo lahko našel določilo, ki jasno pravi, da mora biti poslanec osebno navzoč, ko je njegova interpelacija stavljen na dnevni red. Petejan je napovedal dolg govor, istotako njegovi zavezniki radičevci in žerjavci, a ker je Petejan pozabil priti na sejo, so z njim vred vsi zgubili besedo.

Po Mariboru bi socialisti sedaj radi Petejanove smole hoteli še kovati kapital za svojo zastopnika. Ali slabo jim je uspela ta demagogija. Sam si je Petejan kriv, ko je zgubil besedo, saj je bil obveščen, da pride njegov predlog na dnevni red.

Hvalisanje, koliko edini socialistični poslanec pomeni v skupščini, pa bi si socialisti lahko prihranili. Svetujemo, da pride član kar sam v Belgrad, pa se bo na lastne oči prepričal, kak »velikanski« ugled uživa on v skupščini in v vladi! Še zveni se nihče ne za njegove »govore«, ker ga nihče niti prav ne razume. Glas socialnega demokrata je v skupščini in zunaj nje glas vpijočega v puščavi!

Socialisti, ne smešite se še bolj, saj se Vašemu pisarjenju, ko prodajate prazne pe- ne, itak vsak resen človek smeji.

Petejan bo pa še dolgo, dolgo čakal, predno bo njegova beseda kje vpoštevana.

Razredba o imovini Gospodarske poslovalnice

Kakor smo že poročali se je vršila 19. aprila t. l. pred tukajšnjim prvoinstančnim sodiščem razprava o tožbi vpokojenega železniškega uradnika Josipa Kiteka proti Gospodarski poslovalnici, sedim njenim funkcionarjem ter državnemu erarju za priznanje solastninske pravice in sodno ustavitve likvidacije Gospodarske poslovalnice za železničarje. Kakor znano, gre tu za približno 12 milijonsko premoženje Gospodarske poslovalnice.

Sodišče je poslalo sedaj v tej zadevi vsem prizadetim strankam pismeno razsodbo. Sodišče je izreklo, da pripada imovina Gospodarske poslovalnice južni železnici, oziroma njenemu lastniku, drž. erarju. Postopanje proti toženi Gospodarski poslovalnici se izreče za nično in se tožba zavrže. Proti ostalim tožencem, razen Francu Planinšku, vodji poslovalnice, se tožbeni zahtevek zavrže. Sodišče v stvari sami smatra, da je imovina Gospodarske poslovalnice last države, in sicer iz razlogov, ki jih je navedla finančna uprava in jih je razprava dognala ter z ozirom na člene 10. (odst. 8.), 12. 15. rimskega pakta in pravil za življenjsko skladišče in ugotavlja dejstvo, da imovina G. P. ni privatna lastnina, ampak obratna imovina južne železnice. Konstrukcija G. P. kot juridične osebe, ki bi njej in ne državi pripadalo premoženje, bi ne bila samo prisiljena, ampak bi po tej konstrukciji tožnik za cilje, za katere mu gre, predvsem za preprečitev likvidacije, komaj prišel do zanj v tem pogledu ugodnejših rezultatov. Institucija bi sicer res služila v prid odjemalcev, toda samo radi tega bi odjemalcem sodišče ne moglo priznati civilno-pravni vpliv na upravo in nadaljnji obstoj te institucije.

Toženi poslovodja G. P. Franc Planinšek pa je na razpravi v svojem in v imenu G. P., za katero je trdil, da jo je bil kot poslovodja upravičen zastopati kot samostojno pravno osebo, priznal tožbeni zahtevek. In le v tožbi proti Planinšku je sodišče ugodilo vsem zahtevam tožitelja ter izreklo povsem obratno razsodbo kot pa proti ostalim osemim tožencem. Tako razsodba. Če ostane pri odločitvi prve instance, pripada po tem zakonu imovina Gospodarske poslovalnice državi. Zadeva pa bo romala najbrže še pred drugo in tretjo instanco.

Popolna trdnost in stalnost položaja

k Belgrad, 19. maja. (Tel. Slov.) Danes so se vršile samo seje odborov. Politično življenje popolnoma miruje. Politične kombinacije, ki jih sicer nekatero časopisje rado dela, so popolnoma prenehale, ker se vidi, da je politični položaj kljub vsem kombinacijam in željam stabilen in ne more priti do sprememb.

k Belgrad, 19. maja. (Tel. Slov.) Dopoldne se je vršila seja demokratskih ministrov in predsednika DS Ljube Davidoviča. Na seji se je govorilo, kakor se nam v dobro poučenih demokratskih krogih zatrjuje, o bodočem delu vlade in narodne skupščine.

Zakon o sodnikih dovršen

k Belgrad, 19. maja. (Tel. Slov.) Na današnji seji fin. odbora so se sprejeli še ostali členi zakonskega načrta o sodnikih. Za pet stalnih sodniških inspektorjev v pravosodnem ministru predlaga kandidate vsak oddelek kasacijskega sodišča za svoje sodno področje. V prihodnje določbe so se sprejeli novi paragrafi, po katerih bodo višji sodni svetniki v Sloveniji in Dalmaciji, ki ne služujejo pri višjem deželnem sodišču, marveč pri okrajnem ali okrožnem sodišču, izenačeni glede plač in glede sodnih dokladov z apelacijskimi sodniki.

Nato se je zakon, ki šteje 80 členov, v poimenskem glasovanju sprejel z večino glasov. Kakor zadnjič pri glasovanju v načelu, je opozicija tudi danes glasovala proti zakonu, dasi je zakon dober in zadovoljiv, in so se odstranile trdote dvoječasnega zakonskega načrta o sodnikih iz dobe PP-režima iz l. 1925. Na seji je prišlo do ostrih nastopov med predsednikom Timotijevićem in poslancem Pribečevićem, katerega je predsednik imenoval terorista, ki namenoma skuša terorizirati odbor in delati težave zakonodajnemu delu, ker ne more priti do oblasti. Prihodnja seja sekcije bo v torek. Na dnevni red pride zakon o državljanstvu.

Pri tej priložnosti smo lahko zopet zasledovali vso gnobilo sdsarske demagogije. Zakon o sodnikih, ki ga je predložila in izglasovala sedanja vlada je najboljši izmed vseh tozadevnih načrtov. V vsej vrsti načrtov zakona o sodnikih je bil pa najreakcionarnejši tisti, ki ga je predložila vlada PPZ. V tistem načrtu je sodnik slepo orodje vsakokratne vladne večine brez stalnosti in nepremakljivosti. V tistem načrtu tudi niti zdaleka ni toliko povišanja prejemkov, kot ga predvideva sedanji načrt.

Sedanji zakon je dal sodniku vse, kar zahteva njegov važen in kočljiv položaj. Predvsem dobe sodniki razmeroma visoke prejemke, stalnost in nepremakljivost. Postavljajo se sodniki na predlog svojih lastnih pristojnih sodnih oblastev in še celo kandidirati smejo v oblastne in narodno skupščino. Zakon je tako popoln, da si niti naši žerjavci ne upajo vpiti proti njemu. Zato so kij obrnili in sedaj pribijajo, da je vse, kar je na novem zakonu dobrega, storil dr. Žerjav. Tako vpije tudi večerajšnji »Narod«. Istočasno pa seveda »Narod« tudi buti samega sebe po zobeh, s tem ko pove, da je dr. Žerjav glasoval proti zakonu, torej proti vsem tistim velikim dobrotam, ki jih je po »Narodovem« poročilu dobil in izvojeval. Dr. Žerjav je glasoval proti svojim zaslugam. Tako se bere v »Narodu«.

Še nekaj pripomnimo k gornji brzojavi.

Skupščina pristopi k razpravi o najpotrebnejšem zakonu o državljanstvu. Zakon za zakonom gredo preko dnevnega reda parlamenta s toliko naglostjo, kot doslej nismo mogli upati. Naša vlada in parlament delata in sicer dobro in veliko delata. Kdor tega velikega zboljšanja ne prizna, je ali slep ali zloben. In SDS je posebej lжена politična zloba.

Učiteljska imenovanja

k Belgrad, 19. maja. (Tel. Slov.) S kraljevim ukazom so napredovali: 1. I. Rihard Pater-noster, šolski upravitelj v Trziču, Mirko Kozin, šolski upravitelj v Dalnji vasi pri Laverci, Terezija Poljanec-Furlan, učiteljica v Šmartnem pri Litiji, Ciril Vobič, šolski upravitelj pri Sv. Andražu v Halozah, Antonija Fabijan, strokovna učiteljica v Mariboru. 2. II. Helena Potočnik, strok. učiteljica v Ljubljani, Josipina Regina, učiteljica v Šmartnem pri Slovenj gradu. 1. III. Marija Res, otroška vrtnarica v Toplicah v li-tijskem okraju.

Imenovani so: Na ljudski šoli v Št. Vidu pri Ljubljani za stalno učiteljico 1. II. Tomšič-Kraševac, stalna učiteljica v Zalni. Na ljudski šoli v Celju s tem da dela na prosvetnem oddelku celjskega okrajnega glavarstva, 1. II. Erlinda Javšovec, stalna uč. pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Na deški ljudski šoli v Ptuj za stalnega učitelja 2. II. Martin Šterk, učitelj na ljudski šoli Ptuj-okolica. Na meščanski šoli: Na deški meščanski šoli v Celju za stalnega strokovnega učitelja 2. II. Ignac Mlačnik, strokovni učitelj v Celju. Na dekliški meščanski šoli v Celju za stalno strokovno učiteljico 1. II. Marija Šnajder, strokovna učiteljica v Šoštanj. Na deški meščanski šoli v Mariboru za stalnega strokovnega učitelja 1. II. Franc Šegola, strok. učitelj v Ptuj. Na deški meščanski šoli v Celju: Franc Janševac, Josip Reichmann. Na deški meščanski šoli v Mariboru: Ivan Šumljak, Josip Rudež. Na I. dekliški meščanski šoli v Mariboru: Ljuba Pirk-majer, Olga Lorber, Angela Lešnik. Na II. dekliški meščanski šoli v Mariboru Ema Kosi. Na meščanski šoli v Ptuj v Ptuj Milan Vanda. Na meščanski šoli v Ormožu Fortunat Turk in Milica Senčar. Na meščanski šoli v Slovenski Bistrici Joško Trobej. Na meščanski šoli v Šoštanju Josip Lekše.

Razgovori s češkoslovaškima zastopnikoma

k Belgrad, 19. maja. (Tel. Slov.) Včeraj sta v Belgrad prispela prva delegata češkoslovaške parlamentarne delegacije dr. Kramar in dr. Uhlir. Danes dopoldne sta imela daljši sestanek s predsednikom narodne skupščine dr. Peričem. Tem sestankom je prisostvoval češkoslovaški poslanik Jan Seba. Na sestanku se je govorilo o bodočem skupnem delu. Nato je dr. Kramar obiskal vojnega ministra generala Hadžića.

Slovo g. Hoffingerja

k Belgrad, 19. maja. (Tel. Slov.) Včeraj je zapustil Belgrad dosedanj avstrijski poslanik g. Hoffinger, ki je odpotoval na svoje novo mesto v Bern. Pred odhodom so se poslovili od g. Hoffingerja zastopnik našega zunanjega ministarstva, diplomatski zbor in številni poslanikovi osebni prijatelji. Novi avstrijski poslanik Ploenies je že nastopil svoje mesto.

Chamberlain odobril Kelloga

v London, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Chamberlainova nota kot odgovor na Kellogov predlog o protivojni pogodbi pravi, da angleška vlada ne vidi v učinkovanju obeh besedil predloga, ameriškega in francoskega, nobene bistvene razlike. Ameriški namen je ta, da se brez pridržka izreče načelo, da vojna ne sme biti nadalje politično orodje držav. Temu pritrjuje tudi Anglija. Francoski predlog ima isti cilj, samo s pridržkom, da bi kršitev tega načela po drugih državah utegnili prisiliti ostale države k dejanjem, ki bi na videz bila v nasprotju z načelom opustitve vojne. Angleška vlada uvaža tudi te pomisleke in smatra, da tudi ameriški predlog ne izključuje take potrebna dejanja, ker je Kellog v svojem govoru označil pravico samoobranbe kot neizpodbitno. V tem pogledu tudi ni nobene razlike med ameriškim in francoskim stališčem. Chamberlain opozarja na obveznost pakta Društva narodov in locarnske pogodbe glede izključevanja vojne kot sredstva narodne politike, ki segajo še preko tega, da se vojna obsoja, ker predvideva sankcije. Angleška vlada ne more pritrditi nobenemu predlogu, ki ne priznava teh obveznosti, na katerih sloni mir Evrope. Kellog sam pa je priznal, da podpisniki njegovega predloga niso ovirani, da ne bi smeli izpolnjevati obveznosti iz določb Društva narodov in iz locarnske pogodbe. Glede udeležbe pri pogodbi smatra angleška vlada, da ni treba čakati, dokler bi bili vsi narodi sveta pripravljeni podpisati pogodbo.

Francija se pridruži.

v Pariz, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Okolnost, da je Anglija sprejela ameriški načrt proti-

vojne pogodbe, je spravila francosko diplomacijo v kočljiv položaj. S tem je končno prešlo njeno upanje, da bi si ta ali ona bivših zavestniških vlad prisvojila njen protinačrt in s tem omogočila, da bi prišlo do kakega kompromisa. Če se Francija noče izolirati, ji v takih okolištinah ne ostane nič drugega kakor iskati časten umik. Možnost za to ji je dana v izjavah Kellovega govora od 29. aprila, v katerih je Kellog priznal pravice zakonite obrambe.

Stresemann izven nevarnosti

v Berlin, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Zdravstveno stanje dr. Stresemanna je trajno boljše. Žila in temperatura sta normalni. Vnetje ledvic je zelo ponehalo, njihovo delovanje je skoro normalno. Skoro ni pričakovati, da bi se bolezen ponovila. Včeraj so zdravniki preiskali kri dr. Stresemanna in ugotovili, da ledvice delujejo boljše, tako da je zaenkrat življenska nevarnost odstranjena.

Poslanec izgubil mandat

v Praga, 19. maja. (Tel. »Slov.«) Bivšemu češkoslovaškemu vojnemu ministru, namestniku ministrskega predsednika in ministru za gozdarstvo, poslancu Stříbrnyju, ki je vsled diferenc z voditeljema stranke dr. Benešem in Klofačem izstopil iz narodnosocijalistične stranke in ustanovil stranko slovanskih narodnih socialistov, je bil na predlog narodno socijalistične stranke skupno z bivšim tajnikom narodno socijalistične stranke, poslancom Trnobranskim, odvzet poslanski mandat.

Varujte

svoje noge

ter nosite sedaj poleti sandale, katere kupite v najboljši kakovosti pri

R. Stermeckl. Celje

po sledečih nizkih cenah:

št. 19—24 Din 32.—, št. 30—35 Din 68.—
št. 25—29 Din 37.—, št. 36—42 Din 96.—
št. 43—46 Din 109.—

Naročite ilustrovani cenik!

Vprašanje III. drž. realne gimnazije v Ljubljani

V živem spominu je še, kakšno nepotrebnost razburjenje je povzročilo lansko leto ministrstvo prosvete s tem, da je hotelo meseca oktobra reducirati nekaj popolnih gimnazij na nižje gimnazije. Med zavodi, ki naj bi bili takrat reducirani, je bila tudi III. drž. realna gimnazija v Ljubljani. Reduciran naj bi bil V. razred, ki je štel nad 50 učencev, in priklopljen II. drž. realni gimnaziji, kjer je vsak oddelek V. razreda štel tudi nad 50 učencev. Stvar je bila povsem neizvedljiva in ostati je moralo vse pri starem, samo s to razliko, da je bil V. razred na III. drž. realni gimnaziji podrejen ravnateljstvu II. drž. realne gimnazije! Kdo je imel od tega le paro koristi? Prav nikdo, ne država, ne učenci, ne učitelji. Laže bi bilo odgovoriti na vprašanje, kdo je imel radi tega povsem nepotrebne sitnosti. A ob zaključku šolskega leta ni o tem niti vredno govoriti — kar je bilo, je bilo; upajmo, da se ta upravna specialiteta ne bo nikdar več ponavljala. Prav radi tega si pa dovoljujemo danes nujno opozoriti gospode poslance na to, da bo v teh tednih postalo vprašanje redukcije III. drž. realne gimnazije zopet aktualno. Kajti po čl. 155. finančnega zakona za l. 1928-9. se bo koncem tekočega šolskega leta reduciralo 16 popolnih gimnazij na nižje. Katere gimnazije bo zadel redukcija? Edino merilo pri tem sme pač biti to, da se reducirajo zavodi, ki nimajo predpisane števila učencev ali pa bi učenci lahko študirali na drugem zavodu istega tipa v istem mestu. Takih zavodov je menda na jugu naše države precej, ker so se ustanovljale v prvih letih po prevratu doli srednje šole, čeprav niso imele ne dosti učiteljev in ne dosti učencev. V Ljubljani je pa število srednjih šol natančno isto kakor pred vojno, dasi se je število prebivalcev prav znatno povečalo. Posledica je, da so vse srednje šole v Ljubljani prenapolnjene, tako da je prenapolnjenost razredov marsikje tudi znatno prispevala k — znanim učenim neuspehom. Radi tega na kako redukcijo katere koli srednje šole v Ljubljani ni niti misliti. Kakor je stvar sama po sebi umevna slehernemu, ki pozna razmere, tako pa na podlagi dosedanjih izkušenj moramo vedno računati z možnostjo, da bo prišel preko noči kak odlok, ki bo praktično neizvedljiv in povzročil mnogo nepotrebnega razburjenja. Prosimo torej gospode poslance, da o tem pravočasno informirajo ministra prosvete in da ostane naši javnosti letos to razburjenje prihranjeno.

Cujemo, da se nameravajo uvesti na ljubljanski realki realno gimnazijske paralelke. Mi to pozdravljamo iz razlogov, ki jih naša javnost itak pozna. Omenjamo pa to radi tega, ker se bodo morebiti v ministruvski sklicevali na to, da je s tem nastala v Ljubljani »nova« realna gimnazija, kjer lahko nadaljujejo študije učenci, prizadeti z redukcijo III. drž. realne gimnazije. V resnici je pa stvar taka: za tiste realno gimnazijske razrede, ki se bodo morebiti ustanovili na realki, bo dala dovolj učencev realka sama; če pa bi jih bilo premalo (kar pa ni verjetno), bodo šli sem učenci iz II. in III. drž. realne gimnazije, kar jih je na teh zavodih preko po zakonu maksimalnega števila.

Tudi to se je čulo, da III. drž. realna gimnazija radi tega ne bo reducirana, ker — je že reducirana. Kakšna pa je ta »redukcija«, smo omenili že poprej. Mislimo, da država nima najmanjšega interesa na tem, da bi vzdrževala še nadalje take uprave posebnosti.

Končno se nam pa tudi ne more zameriti, če opozorimo vlado na to, da se mora pokrajini, ki je prvovrsten davkoplačevalec, ohraniti srednje šolstvo vsaj po številu zavodov na isti višini, ki jo je bila dosegla ta pokrajina že pred vojno.

Naročajte »Slovenca«!

Izjava

Podpisani izjavljam, da nisem v nobeni zvezi z resolucijo ali vlogo, poslano na knezoškofijski ordinariat Lavantinski v Mariboru, ki jo je v prepisu objavila »Domovina« št. 19 z dne 10. maja 1928 stran 9 pod naslovom »Preganjane duhovnikov s strani SLS«.

Istotako tudi ni v tem v zvezi tukajšnja krajevna organizacija SLS. Za vlogo in vsebino vloge sem podpisani zvedel šele danes.

Lože p. Rimske toplice, 17. maja 1928,

Matevž Deželak, oblastni poslanec.

Kaj je novega

KOLENDAR

Nedelja, 20. maja. Bernardin Sienski, Bazila. — Solnce vzhaja ob 4.28 in zahaja ob 7.28. Ponedeljek, 21. maja. Feliks Kantal, Valentin, Sinežij. — Solnce stopi v znamenje dvojčkov ob 8.53 zjutraj.

Novosadska vremenska napoved. Oblačno vreme s plohami v vsej državi. Slabi vetrovi v raznih smereh. Kmalu se bo pričelo jasni od severozahoda proti notranosti države. Temperatura se ne bo znatno spremenila.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo, 20. maja: Hladno vreme, izpremenljivo, oblačno, lahek dež ni izključen.

ZGODOVINSKI DNEVI

20. maja: 1901 je pogorela Gorenja vas nad Škofjo Loko. — 1809 so Francozi pod maršalom Macdonaldom zasedli Ljubljano. Grof Baraguay d'Hilliers je bil imenovan za poveljnika Koroške, Kranjske, Istre, Reke in Trsta. Njegov naslednik je bil maršal Marmont. — 1914 je izbruhnila v Albaniji revolucija proti knezu Wiedu. — 1878 revolucija v Carigradu. Mnogo mrtvih. — 1764 se je rodil kipar Gottfried Schadow.

21. maja: 1910 so bile na Štajerskem velike povodnje. — 1471 je bil rojen slikar Albrecht Dürer. — 1506 je umrl Kristof Kolumb. — 1895 je na Dunaju umrl komponist Franz von Suppe.

★ **Kmetijski dan na Trški gori pri Novem mestu** bo na binkoštni ponedeljek 28. maja. Spored: ob pol 10 običajno cerkveno opravilo v romarski cerkvi, ob pol 11 na prostoru pred cerkvijo veliko ljudsko zborovanje, na katerem govorijo naši poslanci. Možje in fantje iz novomeškega okraja, iz šentjernejske doline, sosednje Belokranjske in drugod: na svidenje na Trški gori!

★ **Najganljivejša točka v proslavi 30 letnega škofjevega jubileja.** V včeršnjem poročilu o jubileju ljubljanskega knezoškofa smo pogošali čestitko, ki jo je izrekel generalni vikar in stolni prošt, prelat Andrej Kalan, imenom duhovščine v stanovanju presvetlega jubilara ob navzočnosti svetnega in redovnega klera. Takoj po veličastni cerkveni svečanosti je duhovščina napolnila sprejemno sobano v škofiji palači. Prošt Kalan je v nagovoru napravil lepo primerjo med gospodarjem, ki se v pozni jeseni ob spravljanih pridelkih spominja cvetočih pomladnih, znojnih polnih in bogatih jesenskih dni, obenem pa se Bogu zahvaljuje, da ga je rešil žgoče pomladne pozebe, ledene poletne vihere in pretežih jesenskih uim. Podobno se tudi presvetli škof ob 30 letnici svojega višjepastirskega delovanja v ljubljanski škofiji lahko upravičeno veseli obilnih, bogatih in blagoslovljenih sadov svojega truda in napora, četudi so deloma oroseni z bridkimi spomini viharjev in bojev. Težko bi kdo vse križe prenesel s takim junaštvom in samozatajo kakor presvetli. Moč je zajemal v presrečnem občevanju z Bogom, z molitvijo pred Najsvetejšim. Naj gospoda jubilara na škofovski stolici dobi Bog še v bodoče podpira z istim junaštvom in isto goreč-

Oblačimo

najfinejše, solidno in poceni!

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

nostjo kakor doslej. G. jubilar je bil vidno ganjen vsled iskrenih in toplih besedi, ki so bile izgovorjene v polnem soglasju in z odkritim odobravanjem vseh navzočih. Hkrati ga je močno prevzela sijajna in presrečna svečanost v cerkvi ter veličastna udeležba hvaležnega občinstva. Otr si je solze ganotja ter se gorko zahvalil predvsem Bogu in božji previdnosti za vse, kar je mogel doseči in storiti dobrega za ljudstvo v teh dolgih letih. »Skušal sem,« je nadaljeval, »v gotovih trenutkih življenja, kako je človek sam prava ničla, če bi ga Bog ne podpiral. Nisem pa sam deležen uspehov, marveč zahvaliti se moram dobri duhovščini, ki je sodelovala in se trudila z menoj in po mojih navodilih za blagor ljudstva. Pripravljen sem z božjo pomočjo še delati, dokler je božja volja.« Presvetli se je nato še enkrat zahvalil vsem navzočim skupno in posamezno za čestitke, nato je pa sprejel še druge številne deputacije.

★ **Med udeleženci na banketu** ob priliki 30 letnega jubileja vladikovanja škofa dr. A. Jegliča je tiskarski škrat v našem tozadevnem poročilu izpustil g. rektorja ljubljanske univerze dr. Nahtigala.

★ **Odbor za prošnje in pritožbe** v narodni skupščini v Beogradu bo imel sejo v ponedeljek ob 4 popoldne.

★ **Oblastni odbornik prof. E. Jarc** bo prihodnji teden uradno zadržan in ne bo sprejemal strank.

★ **Oblastni odbor ljubljanski** je na svoji zadnji seji določil 50.000 Din za licenciranje bikov in 40.000 Din za cepljenje prešičev proti rdečici.

★ **Proslava 50 letnice pesnika Otona Zupančiča** se je vršila snoči v Zagrebu v Hrvatskem glasbenem zavodu. O velikem moralnem uspehu bomo poročali posebej, materialni uspeh pa je bil poln; vsi sedeži v dvorani so bili razprodani.

★ **Prijave za romanje na Trsat** se v kratkem zaključijo. Kdor želi o binkoštni na Trsat in z ladjo na otok Krk, naj se čimprej prijavi »Sveti vojski« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ **Nabiranje prispevkov po šolah.** Z ozirom na članek »Kako izmoghavajo po šolski mladini denar iz žepov staršev« (Dopis iz učiteljskih krogov), priobčen v številki Vašega lista od 11. maja, čast mi je prositi, da priobčite sledeče pojasnilo: Vse zbirke so prostovoljne in o kakem izmoghavanju staršev, zato ne more biti govora. Nihče ni prisiljen prispevati. Niti ministrstvo, niti veliki župani, niti okrajni glavarji ne vrše nikakega pritiska na učiteljsko. Ne vodi se nikake evidence, da li je kdo kdaj zbral. Kot je razvidno iz dopisa, so se pa na dotični šoli vršile zbirke, oziroma prodaje za zasebna društva, ki nimajo nikakega dovoljenja od oblastev, kar je prepovedano. Učitelj, ki to dela, se pokliče na odgovornost. — Vršilec dolžnosti prosvetnega inspektorja: Dr. Capuder.

★ **Nedostojno vedenje mladine na šolskih izletih.** Pod tem naslovom poroča »Jutro« z dne 13. maja iz Trziča, da so se dijaki dveh šol vedli na izletu v Trziču tako nedostojno, da so vzbujali splošno zgražanje. Neki izletnik se je celo v tovarni vedel nasproti delavci tako nedostojno, da ga je morala s krepko zaustavo opomniti, kaj je prav in kaj se spodobi. »Jutro« dostavlja, da bi debati o slabih uspehih prav lahko sledila debata o slabih vzgoji srednješolske mladine. Mi bi k temu želeli dostaviti dve stvari. Prav je to, da se mladini ne more dovolj priporočati na izletih velika obzirnost in vljudnost do prebivalstva v kra-

ju, kamor gredo na izlet. Nadvse neprijetno dirne človeka, če včasih vidi, da si kak mestni dijak dovoli kako nespoštljivo opazko proti starejšemu kmetu na deželi, proti uslužbenki v gostilni itd. Taki primeri so sicer redki in tudi Jutrov poročevalec ugotavlja, da se nekateri izletniki vedo prav dostojno. Nikdar pa ne smemo pozabiti na to, da so izleti iz mesta na deželo prijetni le tedaj, ako kmečko prebivalstvo proti izletnikom nima pritožb in ako kmeta ne popade jeza, če zagleda izletnike, ob spominu na razne nerednosti in škode, ki so mu jih že povzročili. Drugo, kar želimo poudariti, je pa tole. Vsi vemo, da je srčna vzgoja mladine prav tako važna kakor vzgoja uma. Zalostno pa je, da del srednješolske mladine sedaj v svojem listu — Jugosl. srednješolcu — prinaša večkrat stvari, ki med mladino gojijo sirovost. List prinaša takele prav »vzgojne« notice, kakor n. pr. »Kaj hočejo od nas. Hočejo, da bi v sebi sebe pomirili in jim kakor psi v noč sledili, iz katere so sami izšli!« Podobnih neotesanosti je v listu več. Če se bo dijaštvo po njih ravnovalo, se bodo slični dogodki kakor v Trziču žal še ponavljali. — K stvari sami pa še to: Dijaki so karcer že prestali, čakajo jih pa še slabi redi v vedenju. Starši so imeli sitnosti. Prizadeti je nekaj prav pridnih dijakov. Zato bi bilo dobro v tem slučaju načeti vprašanje nadzorstva. Saj dijači ne gredo na izlete sami! Imeli smo pa že priliko na izletih opazovati prav čudne stvari, tudi to, da so morali dijaki pomagati »nadzorstvu«... To zaradi tega, da ne bodo trpeli nedolžni!

★ **Redukcije v finančni kontroli.** »Jutro«, najbolje informirani list, se v svoji št. 114 od 16. maja 1928 pritožuje, da je bilo reduciranih 110 pridnih zvanikov in da so ostali inozemci v službi. Nadalje, da so penzionirali štiri najboljše uradnike. Frav posebno hudo pa mu je in naglašja, da je upokojen tudi inspektor Kovač, ki da še ni dovršil 60. leta in bi se ga tedaj po mnenju Jutra ne smelo upokojiti. Res je, da je bilo reduciranih 110 pripravnikov naših državljanov in da so ostali v službi dnevničarji bivši wranglovi. Toda veliko vprašanje je, če nima na tem več krivde PTZ režim, ki je te ljudi spravil na tako mesto, nego sedanja vlada, ki ne more trenutno vsega izpremeniti, kar je slabo. Redukcije pa so bile izvršene 31. marca, torej pod onim Kovačem, za katerega se Jutro tako vleče in ki je bil do 30. aprila šef finančne kontrole v Sloveniji. Mi se ne čutimo poklicane razpravljati o kvalifikacijah upokojenih uradnikov, pač pa prepuščamo to Jutru, ker vemo, da niso bili vsi štirje upokojeni uradniki pristaši SDS.

★ **Naši izseljenci v Kanadi** so po poročilu našega tamošnjega izseljeniškega delegata vedno vsi zaposleni. Nekateri so dobili delo pri inž. Strengu, ki gradi novo železnico do Hudsonovega zaliva. To delo bo trajalo približno tri leta ter bo tam najbrž nastala tudi velika naselbina Slovencev. Želeti bi bilo, da dobi ta naselbina primerne in zanesljive voditelje. Priseljavanje v Kanado je pa slej ko prej dovoljeno samo kmetiskim delavcem. Ker se pa iz teh rekrutirajo v Kanadi tudi železniški delavci, primanjkuje prvih, tako da se letos sicer polagoma pa še vedno sestavljajo in odpotujejo skupine kmetiskih delavcev, kar v prejšnjih letih v tem času ni bilo več dopustno.

Birmanske obleke

svilene, elamin, popelin v veliki izbiri ter vseh velikostih že od 90 Din naprej kupite edino le pri trdki

Belihar & Velepič

Ljubljana Mestni trg 13 Ljubljana
Oglejte si izložbo

Evharistični shod

ZA VRHNIŠKO DEKANIJO NA VRHNIKI

dne 27. in 28. maja 1928.

Nedelja, 27. maja:

Ob 2 popoldne šmarnična pobožnost;
Ob 6 otvoritev evharističnega shoda:
a) Molitev k sv. Duhu; b) Litanijske prev. Srca Jezusovega, c) Slavnostni govor; d) Ura molitve.
Ob 8 zvečer procesija s Sv. Rešnjim Telesom k sv. Trojici, kjer bo 2. slavnostni govor.
Celonočno češčenje v župni cerkvi sv. Pavla samo za moške, pri Sv. Trojici samo za ženske.

Ponedeljek, 28. maja:

Ob 2 zjutraj tiha sv. maša in sv. obhajilo v obeh cerkvah. Sv. obhajilo se bo delilo potem vsako uro.

Ob 6 slavnostni govor za moške v župni cerkvi, za ženske pri Sv. Trojici in sv. maša v obeh cerkvah.

Ob pol 8 stanovski sestanki v dvorani Rokodelskega doma za moše in fante, v dvorani stare šole za dekleta.

Ob 8 govor, sv. maša in sv. obhajilo v župni cerkvi za šolsko mladino.

Ob 10 sv. maša v cerkvi Sv. Trojice, nato pred cerkvijo manifestacijsko zborovanje z 2 slavnostnima govoroma.

Ob pol 2 stanovski sestanki za Orle v dvorani Rokodelskega doma, za žene pa v dvorani stare šole.

V župni cerkvi:

Ob 2 popoldne skupna ura molitve.

Ob 3 sklepni slavnostni govor, posvetitev dekanijske presv. Srca Jezusovega, slovesna procesija, zahvalna pesem in darovanje.

Najsvetejši bo izpostavljen v župni cerkvi od otvoritve shoda do sklepa, v cerkvi Sv. Trojice pa v nedeljo od 2 dalje do sv. maše ob 10.

Sklepne procesije se udeležijo organizacije s svojimi zastavami, vsi drugi gredo za vrhniškim župnim bandom.

Procesije naj se udeležijo kolikor mogoče s svečami, ki se bodo dobile oba dneva v župnišču na Vrhnikih.

Na shodu bodo govorili oblastni predsednik dr. Marko Natačen, urednik »Slovenca« g. Franc Terseglav, vseučiliški profesor dr. Gregorij Rožman ter p. dr. Roman Tominec. Procesijo v ponedeljek bo vodil prevzvišeni gospod knezoškof.

★ **Potovanje v Lurd, Pariz in München** bo od 4. do 16. julija. Izletniki odpotujejo 4. julija zjutraj ob 5.28 z glavnega kolodvora v Ljubljani. Ob 2 popoldne prihod v Benetke, kjer ostanejo do 11 zvečer. Radi dnevne vročine se bodo peljali ponoči preko gorence Italije tako, da pridejo zjutraj v Genovo, kjer ostanejo 5. julija in kjer prenočijo. Prilika bo dana za ogled Camposanto, mesta in za kopanje. Dne 6. julija bo zanimiva vožnja po laški in francoski rivierji do Marseillesa, kjer je prenočišče, obisk Notre Dame de la Garde ter ogledovanje mesta. 7. julija prihod v Lurd. Tu se pomude izletniki dva dni. 9. julija odhod v Bordeaux, kosilo in kopanje v Biarritz, prenočišča v Bordeauxu. Dne 10. julija prihod v Pariz, kjer ostanejo izletniki do 13. julija. Eno dopoldne izlet v Lizje k Mali Tereziki. Nadalje vodi pot preko Strassbourga v Monakovo, kjer ostanejo izletniki 14. in 15. julija. Vrnejo se 16. julija zvečer v Ljubljano ob 9. Vožnja s hrano in stanovanjem stane za III. razred 3500 Din, za II. razred pa 5000 Din. Priglasiti se je treba do 1. junija pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva 5. Potne liste je treba poslati do 1. junija, vizume preskrbi Prosvetna zveza kakor tudi dovoljenja za državne uradnike, da smejo potovati v inozemstvo.

★ **Stanovanjski kongres v Monakovem.** V dne 23. do 25. maja bo v Monakovem kongres »Komunalne zveze za stanovanjsko vprašanje«. Obravnavalo se bo zlasti vprašanje finansiranja in pocenitve gradnje stanovanj zlasti v izvenemskih državah. Ob skioptičnih predavanjih bodo predavali o tem aktualnem vprašanju najuglednejši zastopniki raznih držav (Amerike, Anglije, Avstrije, Belgije, Holandske, Francije, Švedske in Švice). Obenem se bo vršilo zborovanje nemške državne zve-

Mariborsko gledališče

Nedelja, dne 20. maja ob 20 uri: DOBRI VOJAK SVEJK. Znajzane cene. Zadnjikrat.

Ponedeljek, dne 21. maja: Zaprto.
Torek, dne 22. maja ob 20 uri: SVET. Ab. A. Kuponi.

Ptujsko gledališče

Nedelja, dne 20. maja ob 16 uri: DOBRI VOJAK SVEJK. Drugo gostovanje ansambla celjskega mestnega gledališča pod vodstvom ravnatelja Valo Bratine.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Ljubljana.

»Ljubljana« ima v ponedeljek zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. — Pečovodja.

Občni zbor Narodne galerije v Ljubljani se bo vršil v soboto, dne 2. junija 1928 ob 16. uri pop. v društveni pisarni v Narodnem domu. Občni zbor ima običajni dnevni red.

Maribor.

Ob sedemdesletnici Marijinega prikazovanja v Lurdu priredi stolna Marijina družba v Mariboru danes ob pol 17 v dvorani Zadrzne banke lepo versko-vzgojno igro »Lurška pastirica«. V Marijinem mesecu majniku pohitimo tudi k predstavam, ki praznujajo našo ljubo Gospo.

Ostali kraji.

Dol. Logaško gasilno društvo slavi letos 3. junija petdesletnico obstoja ter takrat blagoslovi novo metorno brizgalno. — Bližnja društva prosimo, da se tega slavlja polnoštevilo udeležijo. — Na pomoč! — Odbor.

daj pa cunje. Vprašam: zakaj? Vrag naj si vse to zapomni ter vsako stvar takoj najde. — Če iščeš časopis, ga najdeš na peči. Če potrebuješ svečo, jo najdeš v jedilni shrambi na polici pri kuhinjski posodi. Kje je tu vodilna misel? — Ali si moreš misliti kaj bolj neumnega kot če obesi ženska promenadni kožuh v spalnico? — Ali pa: prašek zoper mrčes najdeš v kuhinji. Ali si že kdaj čul o kaki jedi, ki ji je treba primešati praška zoper mrčes? — Tako bi ti izkazal lahko s tisoč primeri, kako bedasto, kako nesistematično, kako neredno je vsako gospodinjstvo, ki je vodi ženska. — — — Vidiš... Gibalke me je prijel za rokav ter me peljal pred ogromno omaro v sosednjo sobo — iz te omaro sem pometal vso šaro ter si uredil stanovanje popolnoma nanovo — po pametnih principih. — Ha, si pač radoveden?

Gubalke se je režal ter si mel roke. »Počakaj,« je dejal, »ne bom te mučil. Od A do Z ti pokažem, kako sem vse uredil. Uredil sem namreč vse po abecednem redu. — Predvsem sedivali«

Gubalke je odprl predal S ter izvlekel stol.

»Ze iz tega primera lahko uvidiš, kako praktično sem vse uredil,« je dejal, »ali hočeš, mogoče smodko?«

Pokimal sem.

Gubalke je segel v predal ter mi ponudil smodko.

»Da, da, prijatelj,« je nadaljeval, »sedaj se mi pač ne more pripetiti več, da bi se ujel za prst v mišnico, če sežem pod posteljo in iščem copate. Sedaj mi ni treba letati več

po vsej hiši od podstrešja do kleti, če hočem najti potovalno torbico. — Sežem in izvlečem torbo. — Sežem — in izvlečem copate. Ne samo ene, prosim, kot za časa moje ranjke Mila. Ne, obe. — Pokaži mi žensko gospodinjstvo, v katerem najdeš z enim prijemom dve copati!«

Zadovoljno je pokimal, ker sem molčal.

»Ali piješ konjak? Prosim: K — konjak. Evo ga! Č — čašica. Vraga, kje pa so? — Ah, seveda! Postrežnica, ta neroda, mi je postavila čašice za čipke. Je pač križ z ljudmi!«

»Živio!«

»Živio!« je vzkliknil Gubalke. — »Bog,

če se spomnim takole, kako sva se pripravljala včasih z mojo ranjko Miljo za potovanje v letovišče — to je bila pokora. Da najde ženska eno stvar, potrebuje povprečno en dan. Za potovanje v letovišče pa je treba sto stvari. Junij, julij, avgust je minil, preden sva bila gotova s pripravami za potovanje. — Sedaj pa? ... Apropos, fina smotka, kaj? — Ah, zdi se mi, da ti ne ugaia. — Gubalke je zardel do ušes — »poklonim ti drugo znamko — iz predala S/P, privatne smotke, smotke, ki jih pušim sam, te so nekoliko milejše. Tvoja je bila iz predala S/O, smotke za obiskovalce. Nič zato. To se je zgodilo nehoti, čisto iz navade. Vem, kaj sem staremu prijatelju dolžan... Toda, o čem sva pravkar govorila? Aha! Če moram dandanes odpotovati, imam tekom četrte ure svojih sedem češpelj skupaj. Ali pa, recimo, nenadoma ti postane slabo — povej, ali najdeš ti doma takoj medikament, ki ga potrebuješ? — Kajneda ne? Sedaj pa poglej mene!

Gubalke je stopil pred predal K ter ga odprl.

»Takoj so kapljice zoper ko...«

Prekinil je svoj govor in očel so se mu jele bliskati od jeze.

»Budalo!« je zakričal. »Kam mi je vtaknila zopet kapljice zoper kolero? Aha, tu med koksom so. — No, pri tej priliki vzamem lahko tudi drugo kravato: Ta, ki jo imam na sebi danes, je ležala včeraj med krompirjem in kaviarjem ter se je pri tem malo zamazala... Ti ostaneš danes pri meni na večerji... Odkrito pa ti povem, da ti tega ne svetujem. Bil sem pravkar v kuhinji in opazil sem, da diši počenka nekoliko po petroleju... Kaj takega se pri meni večkrat pripeti... Ti hočeš torej res oditi?... Dobro, tedaj izpijva še kozareček žganja v slovo — kozareček poslovnega žganja.«

Gubalke je segel v predal P, da bi mi serviral »poslovnino« žganje — tedaj je nekdo občutno zavilil. — Bila je postrežnica, ki je legla opoldne, da bi se nekoliko odpočila, v predal P.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Nedelja, dne 20. maja ob 15. uri pop.: HERMAN CELJSKI. Izven.

Ponedeljek, 21. maja: ŽUPAN STILMONDSKI. A.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Nedelja, dne 20. maja: ZALJUBLJEN V TRI ORAN-
ZE. Ljud. pred. pri zaljubljenih cenah. Izven.

Ponedeljek, dne 21. maja: Zaprto.

je vojvodine (dr. Mirko M. Kosič), Muzički pregled, Društveni pregled, Politički pregled, Beleške (Književnost, Pozorišče).

Moderni roman in katolištvo. Slavn norveški romanopisec Gabriel Scott je izdal novo delo s naslovom: »In Boge«, ki je nov dokaz za naraščanje razumevanja katoliške duhovnosti na Norveškem. Scott pripoveduje v romanu zgodbo pripadnika državne cerkve, ki v svojih duševnih bojih pri tej ne najde nobene pomoči, ker je utemeljena zgolj na zunanji korektnosti in v odvečnem determinizmu. Dvomeči išče pomoči izven svoje cerkve, tudi v katolicizmu. Pisatelj ocenjuje katoliško cerkev pozitivno, dočim protestantizem ostro graja.

Nova slovanska biblioteka je pričela izhajati v Pragi. Prinašala bo v češkem prevodu romane in novele iz slovanskih književnosti. Biblioteko urejuje češki književnik Emerich Cech. Biblioteka izdaja mesečno po eno knjigo.

Bolgarsko ministrstvo prosvete v Sofiji intenzivno popularizira bolgarsko književnost s tem, da izdaja razne zbirke knjig, ki so zaradi svoje nizke cene dostopne vsem slojem. Ministrstvo izdaja biblioteko za otroke, biblioteko klasikov, biblioteko življenjepisov in deli znamenitih Bolgarov ter »Bol-

garsko knjigo«, katere namen je, da popularizira bolgarsko književnost v inozemstvu. Dosedaj je izšla v francoskem prevodu Asena Dizgova antologija bolgarske poezije, pripravlja pa se enaka antologija v angleškem prevodu.

Pozdrav Dragutina M. Domjanica Otonu Zupančiču. Hrvatski pesnik Dragutin M. Domjanec je pozdravil Otona Zupančiča povodom proslave njegove pidesetletnice v Zagrebu, ki se je sinoči vršila v Glasbenem zavodu, z naslednjimi stihii:

OTONU ZUPANČIČU

Najdražem pjesniku bratskoga naroda,
Njemu, tom najvećem umjetniku
slatkog i zvonkoga slovenskog jezika.
Njemu, kom svaka već riječ je pjesma,
Slavnom OTONU ZUPANČIČU,
komu je zahvalna bijela Ljubljana
s čitavim odanim slovenskim narodom
Pedeset ljeta života već slavila.
Sada, kad k braći u Zagreb je došao,
Slobodni, kraljevski, bijeli naš Zagreb,
Koji je ponos i srce Hrvata,
Kliče svom najbližem bratu Slovencu:
DOBRO NAM DOŠAO, PJSNICE, ZDRAVO!

Socialna vprašanja

Brezposelnost

Zelo važno je za dežele, iz katerih se izseljuje odvisni del njihovega prebivalstva, da imajo jasno sliko, kakšne so razmere na delovnem trgu v onih deželah, ki so do nedavna še vabile tuje delavce, da bi jih zaposlile v svoji industriji in v poljedelstvu. Najjasnejša slika se dobi, ako primerjamo gibanje brezposelnih. Za nas pridejo predvsem v poštev sledeče države: Nemčija, Francija, Zedinjene države severne Amerike, Kanade, deloma tudi Avstralija in Argentinija. Za zadnjo ni nikakih točnejših tozadnih statističnih podatkov.

V Nemčiji je uživalo po uradnih podatkih brezposelnost podpora koncem 31. decembra 1927 1.399.746 oseb, koncem januarja 1928 pa 1.547.944 oseb. Torej je naraslo število brezposelnih za 148.198 oseb. Najbolj se rekrutirajo brezposelni iz stavbinske, tekstilne, kovinske in usnjarske industrije. Pa tudi poljedelski delavci so brezposelni. Zadnje je posebno važno z ozirom na znano dejstvo, da išče nemška država poljskih delavcev pri nas in je sklenila z našo državo celo tozadevni dogovor. Sigurno ne bodo naši delavci sprejeti z odprtimi rokami od nemških tovarišev, ali pa poslani v take kraje in uporabljani za taka dela, katerih nočejo opravljati nemški delavci.

Francija je izkazovala koncem januarja 1928 brezposelnih 32.849, koncem februarja 1928 pa 28.942. To je seveda oficijelna statistika. V Franciji se manjša brezposelnost.

V Ameriki ne vodijo statistike brezposelnih, ampak statistiko zaposlenih delavcev. V januarju 1928 so izvršili štetje zaposlenih delavcev v 10.772 obratih, ki predstavljajo 54 raznih industrijskih panog.

V teh obratih je bilo zaposlenih vsega skupaj 2.907.700 oseb. V primeri z decembrom 1927 se je zmanjšal odstotek zaposlenosti za 1.1%. Padanje mezd v isti periodi znaša 3.9%. Kar se tiče posameznih industrij, se je zvišalo število zaposlenih v avtomobilski industriji in v tovarnah za poljedelske stroje, dočim je porasla brezposelnost v ladjedelnicah, v livarnah, v izdelovalnicah glasovirjev in v stavbinstvu.

V Kanadi se sliče kakor v Ameriki vodi statistika zaposlenih. Tamkaj je bilo 1. februarja 1928 zaposlenih v 6.223 obratih 829.604 oseb, dočim jih je bilo meseca januarja 827.711. Brezposelnost pada.

V Avstraliji je znašala nezaposlenost v zadnjem tromesečju 1927 6.7% celokupnega delavstva, napram 7.6% tretjega tromesečja.

Iz vsega tega je jasno, da je tudi v teh državah nekoliko neprijetno valovanje. In ni čudno, da pritiska delavstvo samo na vlade teh držav, da izdajajo razne izjemne zakone, ki zabranjujejo vseljevanje tujim delavskim silam.

Intelektualci na cesti

Zadnje čase stopa vedno bolj v ospredje vprašanje brezposelnosti umskih delavcev. Pri mednarodnem uradu dela v Ženevi je pred kratkim komisija umskih delavcev predlagala, naj prihodnje zasedanje urada razpravlja tudi o načinu rešitve tega težkega poveljnega pojava.

Leta 1926 izkazuje statistika brezposelnih v Nemčiji izmed števila 1.600.000 kar 200.000 brezposelnih intelektualcev in oseb z višjo izobrazbo, torej celo osmino. Na Poljskem, kjer je brezposelnost intelektualcev nekaj desetisočev, predstavljajo ti kar desetino celokupnega števila brezposelnih. Podobno je razmerje tudi v Avstriji, a zelo težko občutijo pomanjkanje dela intelektualni sloji tudi drugod. Sicer je v Ameriki, posebno pa v Zedinjenih državah, nekoliko boljše, vendar pa brezposelnost intelektualcev n. pr. v Kanadi narašča. Na Japonskem se je položaj brezposelnih intelektualcev v zadnjih letih izredno poslabšal. Japonska vlada je leta 1922 ustanovila celo borzo dela. Prvo leto delovanja ji je uspelo pripomoči do zaslužka 80 odstotkov, a je odstotek nameščenih do lanskega leta občutno padel. Leta 1923 še 76 odstotkov, leta 1924 75, leta 1925 le 65 odstotkov in leta 1926 samo 59 odstotkov.

Ta občutna brezposelnost intelektualcev ima dva glavna vzroka. V letih 1890—1914 so imeli narodi intenziven razvoj vseh panog industrije in gospodarskega življenja. Umljivo

je, da je sporedno z ugodnimi gmočnimi razmerami človeštva naraščala tudi intenzivnost v kulturi in v umetnosti. Ljudska izobrazba je postala večja, želja po šolanju itak narašča pri vseh slojih že vsled tega, ker vsakdo hoče svojim potomcem pripomoči do višjega stališča, kakor ga je sam imel. V Zedinjenih državah je bilo leta 1910 100.000 dijakov v višjih šolah, leta 1925 pa že kar 750.000. V februar-ski številki »Sozialistische Monatshefte« so objavljene sledeče primerjalne številke za visoko nemško šolstvo: Na nemških univerzah so imeli v zimskem semestru 1913/14 59.263 dijakov (od tega 3649 ženskih). Leta 1926-27 je pa bilo na univerzah vpisanih že 64.440 slušateljev (8086 ženskih), na tehnikah celo 22.072 (382 ženskih). Tudi druge države bi lahko izkazale za povojna leta na svojih šolah številnejše, v primeru z obubožanostjo narodov nesorazmerno slušateljstvo, bodoči intelektualni proletarijat. Vojna je prinesla Evropi obubožanje in ekonomsko krizo. Le Amerika je na vojni profitirala.

Golovo je racionalizacija dela vobče v znatni meri spravila veliko število intelektualcev ob kruh in zaslužek. Vendar pa je poleg previsoke produkcije intelektualnih slojev in velikega naraščanja inteligentnega naraščanja v povojnih letih znatno vplivalo na proletarizacijo posebno povojno znižanje intelektualnega dela. Razumljivo je, da je »primum vivere« v težkih ekonomskih krizah spravil ljudi v boj za eksistenčne pravice; vendar je dejstvo, da tudi tisti sloji, ki po svojem gmočnem položaju golovo niso na slabšem kakor na pr. leta 1913, ne kažejo nič kaj zanimanja za intelektualno delo, in dobro situirani krogi, ki prav tako lahko kakor pred letom 1914 plačajo visoke vsote za avtomobil, nakit in dr., nočejo kazati zanimanja za literaturo in umetnost, vsaj v tisti meri ne, kakor v predvojnih letih.

Vsled tega je problem zaposlenja brezdelnega intelektualca nenavadno težak. Intelektualcu-specialistu je vsekakor težje pripomoči do kruha, kakor pa fizičnemu delavcu. Pred kratkim je n. pr. vlada na Poljskem hotela pri javnih delih pritegniti intelektualce brez dela in uspeh je bil ta, da je od 22.500 brezposelnih bilo mogoče le 200 zaposliti. Medtem, ko je fizičnim delavcem vsaj v neki meri omogočeno delo tudi izven domačih krajev in pridejo v tujih krajih brez velikih ovir do dela, je intelektualnim slojem tak kruh onemogočen. Poznavanje jezika, drugačne prakse in končno dolgotrajno habilitiranje onemogočajo v prav veliki meri izseljevanje. To je morda najboljše omogočeno v Združenih državah, ki so radi tega tudi dovolile svoboden prihod n. pr. duhovnikom, dijakom in dr. izven kvote.

V Ameriki so vprašanje brezposelnosti intelektualcev rešili intelektualci sami zelo originalno: Delajo v hotelih, v kavarniški službi, službi bolniških strežajev, kot kolporterji listov itd. Po ameriškem vzorcu so zdaj začeli delati tudi v Nemčiji.

Uredba o zaposlitvi inozemskih delavcev

Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo novo uredbo za zaposlitev inozemskih uradnikov. Ta osnutek uredbe je bil izdelan že pod ministrom dr. Gosarja, ki ga pa ni mogel izdati, ker je zastopil ministrstvo za socialno politiko. Ta uredba, ki bo stopila v veljavo v najkrajšem času, bo zelo poenostavila reševanje prošelj za dovoljenje zaposlitve inozemskih delavcev.

Noben delodajalec ne sme imeti inozemca zaposlenega brez posebnega dovoljenja. Dovoljenje za take delavce izdajajo javni borze dela za eno leto, preko enega do treh let pa Osrednja borza dela.

Od teh dovoljenj so izzeti: 1. Srbi, Hrvati in Slovenci ne glede na državljanstvo; 2. politični begunci, politični kaznjenci in vojniki begunci; 3. inozemci, kateri bi meli pravico do bivanja v naši državi na podlagi tozadevne konvencije; 4. državljanke SHS, ki so se poročile z inozemcem; 5. inozemci, ki jih je izvezlo s posebno rešitvijo ministrstvo za socialno politiko.

Poleg tega ne potrebuje posebnega dovoljenja za inozemske delavce država za svoja podjetja.

Inozemci, ki so bili zaposleni na teritoriju

naše države že pred 14. junijem 1922, imajo pravico zahtevati od pristojne borze dela dovoljenje za nedoločen čas.

Delodajalci, ki bodo zaposljevali inozemske delavce, bodo morali plačevati posebno mesečno takso, koje višina se bo določala po važnosti mesta, ki ga zavzema inozemski delavec. Višino takse določuje borza dela, ki izda dovoljenje za bivanje v državi, toda v okviru, ki ga določi centralni odbor za posredovanje dela. Ta bo določil le minimum in maksimum. Takse se stekajo v fond za brezposelne. Od plačevanja takse so izvzeta tista podjetja, ki zaposlujejo inozemce, za katere ni potrebno posebno dovoljenje ali pa pripadnike onih držav, ki so izvzete na podlagi posebne konvencije.

Inozemski delavci, ki smejo bivati v naši državi, plačajo enkrat za vselej minimalno takso, a odločevalo se bo na podlagi tega, ali so bili ti inozemci zaposleni v naši državi že pred 14. junijem 1922, ali po tem datumu. Za take delavce bo določil namreč centralni odbor posebno enkratno takso.

Nadaljna določila obsegajo navodila, kdaj se vlagajo prošnje, kaj naj vse te prošnje obsegajo (število inozemcev, vrsta zaposlitve, doba zaposlitve, starost, narodnost itd.) in postopek z ozirom na že dovoljene zaposlitve, ko stopi ta uredba v veljavo. V tem slučaju pridejo prejšnja dovoljenja ob veljavo in podjetja, morajo v teku enega meseca prošnje ponoviti. To so bistvena določila te uredbe.

Pomen te uredbe.

Položaj naše industrije, ki je v razvoju in ki potrebuje veliko število strokovnih moči, zahteva, da se morajo vabiti inozemski strokovnjaki in da se jim v tem slučaju ne smejo postaviti prevelike zapreke. Na drugi strani pa zopet zahteva položaj našega delavstva z ozirom na svetovni delovni trg, ki zabranjuje preselitev delovnih moči in s tem tudi izpolnitev strokovnega znanja, da gledamo na to, da pridejo na ta mesta domači strokovnjaki. Kajti brezposelnost tudi nas davi. Istotako potrebuje naše delavstvo višjih plač, ki jih dobivajo sedaj inozemci.

Koliko inozemskih delavcev je zaposlenih pri nas? Podatke imamo na razpolago samo za tekstilno industrijo. V tej industriji je 256 inozemcev in sicer iz Nemške Avstrije 33, iz Nemčije 16, iz Češkoslovaške 136, iz Italije 5, iz Poljske 19, iz Švice 4, iz Francije 1, iz Ogrske 1, inozemcev — jugoslovanske narodnosti 41.

Na področju ljubljanske oblasti je bilo zaposlenih vseh inozemcev 1961. 343 po čl. 6, 889 po čl. 7, 23 monterjev po čl. 14 pravilnika za zaposlitev inozemskih delavcev. Poleg teh še 706 beguncev-Slovencev. Če predpostavimo, da so v mariborski oblasti najmanj iste razmere, potem je tako veliko število inozemcev naravnost presenetljivo. Ker dovoljuje nova uredba se večje olajšave, je nevarnost poplave tujih delovnih sil v naši industriji zelo velika. V tem oziru je treba sigurne zaščite. Delavska zbornica ljubljanska je predlagala dvoje sredstev.

1. Podjetja treba prisiliti, da bodo šolale domače moči. Dosedanja izkušnja uči, da se niti podjetniki niti tuji delavci ne trudijo, da bi prišli do pozitivnega uspeha. Delavci inozemci iz enostavnega razloga, ker bi s tem izgubili dobra mesta, podjetniki pa tudi nimajo na tem interesa, ker so podjetja večinoma inozemska last, pa tudi domačim podjetnikom se zdi strokovnjak inozemec manj nevaren kakor pa strokovnjak domačin. Vsled tega bi morali podjetnike prisiliti k šolanju. Tako sredstvo naj bi bile progresivne takse. Pogresivnost naj bi rastla po letih. Prvo leto naj bi bila nizka, za nadaljna leta naj bi pa rastla in sicer v taki obliki, da bi se podjetniku bolj splačalo zaposlevati domače, kakor pa tuje delovne sile.

2. Šolanje strokovnih moči bi morala izdatno podpreti tudi država s tem, da bi dajala takim osebam štipendije, podpore ali pa brezobrestna posojila. Vsled tega naj bi se takse za inozemske delavce ne stekale v brezposelni fond, ampak v poseben fond za šolanje domačih strokovnih moči.

Predlogi Delavske zbornice so za naše delavstvo velikega pomena. To je razvidno, če primerjamo, koliko inozemcev imajo zaposlenih najvažnejša naša podjetja.

Kranjska industrijska družba Jesenice vsega delavstva 2150, inozemcev 110; Baron Born, gozdarstvo, Tržič 200, inozemcev 15; Stemberger in Melitzer, tovarna slamniov, Mengeš 50, inozemcev 11; Jugosl. Češka tvornica, Kranj 700, inozemcev 51; »Intex«, tekstilna industrija, Kranj 300, inozemcev 15; Peter Kozina & Comp., tovarna čevljev, Tržič vsega delavstva 300, inozemcev 9; Industrija platinin, Jarše 330, inozemcev 12; »Stora«, tovarna zaves, St. Vid nad Ljubljano 250, inozemcev 19; Trboveljska premogokopna družba 7500, inozemcev 90; Ganzmann in Gassner, tekstilna tovarna, Tržič 1100, inozemcev 36; Steklarna Hrastnik 1100, inozemcev 27; Papirnica Vevče 900, inozemcev 15.

Nekatera navedenih podjetij imajo izredno visoko število inozemcev, ki so vsi dobro plačani in na vodilnih mestih. Tudi v industriji se mora streti načelo, da je slovenski delavec sposoben in določen le za pomožna in nižja dela, dočim bodi gospod le tujec.

Šolska tekma

O šolstvu v Sloveniji, osobito v Ljubljani je »Slovenec« v novemšem času objavil več vpraševanja vrednih razprav, pa tudi nekoliko primerjalne statistike, ki je zbudila zanimanje širšega občinstva, izzvala pa hkrati nekoliko nevšečnosti med učitelstvom. Zakaj, bo pokazalo naslednje razmotrivanje.

Prav je, da se o šolstvu večkrat razpravlja in da se pritegne tudi javnost k razmišljanju, kaj vse pospešuje oziroma ovira zaželjni napredek po šolskih učilnicah. Ni dvoma, da so dobri učni in vzgojni uspehi dokaj odvisni od zmožnosti, spretnosti, od vneine dobre volje učiteljsstva, ki se mora zavzeti, da mladina — predvsem kar se tiče vzgoje — ne posluša samo, marveč gleda, opazuje in posnema, da torej lep zgled v vsakem, zlasti verskonravnem pogledu največ izda.

Pri primerjanju učnih in vzgojnih sadov na raznih zavodih se pa rado pozabi, da je treba vpoštevati vse komponente, ki dvigajo ali tlačijo vrednost in veljavo zavoda, ki ovirajo ali pospešujejo uspeh in napredek. Pred vsem se mora pretehtati »material«, ki ga oblikujejo in likajo dotične šole: iz kakšnih hiš, družin, krajev se steka »gros« gojencev ali gojenk. Odločilna utež na tehtnici za presojanje je gotovo sledeče vprašanje:

Ali je zavod tak, da je dolžan sprejeti vsevprek in vsakega priglasenca, ki se javi za vpis, ne glede na to, kakšne so njegove sposobnosti, kakšna nadarjenost, kakšno vedenje in kakšno prejšnje življenje. Kdo bi ne uvidel, da so šole, ki lahko kakorkoli izbirajo ali odslavlajo, v vsakem oziru za mnogo odstotkov na boljsem in drugih, ki te ugodnosti nimajo. Na tehtnico bi se morala dati (v Ljubljani) obremenilna nedostanost, ki je v tem, da se občutno število učencev in učenek vsak dan v šolo vozi iz oddaljenih krajev ob železnici. Saj je takih eksternistov na nekaterih meščanskih in srednjih šolah več kot četrtina. Da se ob najboljši volji in sposobnosti ne morejo odlikovati, je na dlani. Da je vožnja z vlaki kolikortoliko kvarna zlasti za moralno ženske mladine, svedočijo pritožbe.

Izkušnja dalje dokazuje, da se na posameznikih zavodih učna snov ne predela tako temeljito, kot nadrugih; zato se nemalokrat pripeti, da se slabše učenke, ki se jih tuim tam iznebe, na drugem zavodu ne obnesejo, da včasih kar odpovedo, dasi so prinesle razmerno čedno spričevalo.

Radi priznamo prednosti in vrline pa tudi čedne uspehe, ki se morejo z njimi ponasati v učnem osobito v vzgojnem pogledu na šolskih zavodih, kjer učiteljstvo ne le z besedo, marveč tudi z zgledom na mlada srea blagodejno ovpliva, kjer učenje in odgojo točen hišni red podpira, kjer pomaga in sodeluje urejerna disciplina, domače verske vaje, stalno nadzorstvo. Tega v takem obsegu in v taki meri ne zmore nobena javna šola, četudi se na njih peha in znoji med drugimi razmerno lepo število odličnih, vestnih in vzornih učiteljskih moči.

Prednost gori omenjenih šolskih zavodov prav radi priznamo, saj to prednost praktično vpoštevata tudi naše ljudstvo. Le to smo hoteli podčrtati, naj se pri bodočem ocenjevanju napredka na teh in onih šolah denejo na tehtnico številneje in večje težkoče, ki jih je treba zmagovati in podirati na obče dostopnih šolskih zavodih.

Hotel Regina — Trst

(preje Balkan. V bližini glavn. kolodvora.)
Moderna hiša I. vrste. — Popolni komfort.
200 postelj. — 50 privatnih kopejli. — Prvorazredna restavracija. Autobus pri vsakem vlaku.

Stalna higijenska razstava na velesejmu v Ljubljani

preurejena in znatno izpopolnjena, se otvori letos v soboto 2. junija. Razstava obsega preko 700 slik, fotografij, preparatov, modelov in nazoril, nanašajočih se na vsa polja higijene. Temelj vsej razstavi tvorita osebna in stanovanijska higiji, kjer so ponazorjeni razni nauki in pravila tako, da jih mora na prvi pogled razumeti tudi maloizobražen človek.

Smisel razstave je ta, da skušamo vsakemu posamezniku pokazati pot k cilju, ki ga ima človeško telo na tej zemlji: živeti čim boljše, čim lepše, čim srečnejše in čim daljše. V doseg tega cilja nam je potreba še mnogo znanja o ohranjanju zdravja in o preprečenju bolezni splošno po vaseh in mestih. Z eno besedo, bolehamo vsled neznanja in malobrižnosti.

V stalni higijenski razstavi so nakopičeni neprecenljivi zakladi, do katerih ima vsakdo pristo. Tukaj nabrano znanje se bo mnogobrojno obrestovalo. Od ustanovitve 15. avgusta 1925 do jeseni 1927, je razstavo posetilo nad 100.000 oseb, med njimi tudi Nj. Vel. kralj Aleksander, več državnikov in nekaj zdravstvenih prvakov inozemstva. Splošno se je izražalo zadovoljstvo nad to institucijo.

Razstava obsega po vrsti nastopne oddelke: Anatomija, Trahom, Živila, Dečja nega, Desinfekcija, Asanacija, Stanovanijska higijena, Higijena žene, Osebna higijena, Spolne bolezni, Higijena v okolici hiše, Higijena v hiši, Nalezljive bolezni, Obrtna higijena, Šolska higijena, Bolniška soba, Jetika, Prva pomoč, Alkoholizem, Tobak.

V oddelku za spolne bolezni in Higijene žene je nedorasli vstop zabranjen.

Vratar razstave sprejema tudi naročnike na edini slovenski zdravstveni list »Zdravje«. Revija je pisana zelo poljudno, izhaja mesečno na 24 straneh in stane celotno 30 Din.

Gdansko in Poljska nekdanj in sedaj

Krakovski vseučiliški profesor Stanisław Kutrzeba je objavil v »Le Monde Slave« zanimiv članek o Gdansk.

Najstarejši spisi, ki omenjajo Gdansko — piše prof. Kutrzeba — so življenjepis sv. Adalberta, ki je leta 997 odšel iz Poljske v deželo starih Prusov, da bi tamkaj razširjal krščanstvo. Apostol se je izkrcal v Gdansk, ki je spadal k posestvom poljskega vojvode Boleslava, kakor vse ozemlje na levem bregu Vistule, torej Primorjansko, ki tudi tačas pripada Poljski.

Ko se je Poljska v 12. stoletju razdelila v več vojvodin, so pripadle sosedne pokrajine ob ustju Vise neki krajevni dinastiji. Leta je leta 1225 izumrla in Pomorjansko je prešlo v roke vojvode Velike Poljske Przemislava II., kmalu nato pa v posest poljskega kralja Vladislava.

Leta 1309 so vitezi Nemškega reda, ki so bili v deželi starih Prusov ustanovili fevdalno vlado, napadli Pomorjansko in celokupno prebivalstvo v Gdansk pomorili. Poljska je podvojila svoje prizadevanje, da bi dežela znova pripadla njej. Leta 1454 je poljski kralj Kazimierz Jagelonski na nujne prošnje prebivalstva, ki ga je Nemški red neusmiljeno zatiral, Pomorjansko in Gdansk priključil Poljski. Nato je sledila 12 letna vojna, ki se je leta 1466 končala s mirom v Torunu, v katerem je Nemški red navedeno ozemlje Poljski tudi formalno odstopil.

Pri prvi delitvi Poljske leta 1772 je prešlo Pomorjansko v pruske roke. In Gdansk

berg zgradila tako, da pušča Gdansk, ki je oddaljeno od proge samo 36 km, ob strani. Pod pruskim gospodstvom je padlo Gdansk na mesto nemške luke druge vrste.

Po versailleskem miru, ki je proglasil Gdansk za svobodno mesto, se pomen te luke zopet dviga, deloma na račun Sietlina in Kraljeva. Značaj njenega prometa se je deloma spremenil: premog, petrolej in podobno blago, ki se je pred vojno preko Gdanska uvažalo, se danes izvažajo. Glavno vlogo pa igra izvoz lesa.

Usoda rejenčkov

Pred porotniki v Lichtenbergu na Pruskem je stal nedavno 76 letni Viljem Haase iz Stauherga, nekak zdravnik, h kateremu so se zatekale predvsem poljske sezone delavke (ženice). Haase, ki živi v skupnem gospodinjstvu s 40 letno delavko Utzigovo, je sprejemal v rejo tudi otročice teh poljskih delavk. S temi nedolžnimi žrtvami je ravnal Haase tako nečloveško, da mu je bila oblast že leta 1926 prepovedala jemati v oskrbo rejenčke, a se prepovedi ni držal in tako je prišel drugič pred sodišče s svojo priležnico vred. Žal, da je tudi toplot izpadal kazni vse premilo.

Leta 1926 so ljudje našli v Haasejevi hiši nezakonskega otroka Utzigove — mrtvega in ogrizenega po psih in mačkah. Proti obema zločincema se je takrat uvedla kazenska preiskava, ki je pa začudo potekla v pesku in se je policija zadovoljila s prepovedjo, da Haase ne sme več imeti v hiši rejenčkov. Lani je policija prejela ovadbo, da ima Haase zopet rejenčke. Prišla je nenadoma v hišo in odkrila strašne stvari.

V nepopisno umazani izbi so našli sredi psov in mačk dva popolnoma zanemarjena otročiča. Eden teh otrok, dveleten deček, je ležal v otroškem vozičku, poln ran in modro podplutih oteklin. Otrok je bil očitno težko bolan ter so ga takoj odnesli v bolnišnico. Tam so zdravniki — poleg mnogih drugih poškodb — dognali na otrokovi glavi 12 cm dolgo in 4 cm široko rano. Ušesa so bila vsa krvava in raztrgana, levo oko je bilo močno zatečeno. Vsa leva stran je bila zaradi udarcev na glavo ohromljena, desna roka zlomljena. Razen tega je imel otrok pljučnico ter je v par dneh umrl.

Pred porotniki sta Haase in Utzigova tajila in rekla, da je fant padel iz vozička in se tako poškodoval. Obsojena sta bila: Haase na dve leti, Utzigova na leto in pol ječe. Haase je vložil vzklic ter je na vzklicni razpravi znova tajil vsako krivdo. Nato so zaslišali kot prič Utzigovo. Sprva ni hotela pričati; šele ko so groznega starca odpeljali iz dvorane, je izpovedala, da je Haase hranil otroka samo z vodo, v katero je vrgel košček sladkorja. Ko je otrok od lakote jokal, ga je Haase pretepal z debelo gorjastjo. To se je ponavljalo do petkrat na dan. Vzklicno sodišče je prvo sodbo potrdilo.

Gospodarski napredek Amerike in njegova senčna plat

V naših razdrapanih gospodarskih in družabnih razmerah se kaj radi obračajo pogledi v bogato Ameriko kot v deželo, v kateri je vseobči blagoslov. Mogoče je res to, da so nekateri deli industrije visoko dvignili produkcijo in da je tudi kolikor toliko stabilna. Toda na drugi strani je pa zopet nov, ravno nasproten pojav — brezposelnost stalno narašča. Natančnega števila brezposelnih se sicer ne more dognati, ker ne vodijo ameriške oblasti niti kake tozadevne sistematizirane statistike. Kajti tam ne poznajo borz dela ali kakšnih sličnih institucij, ki bi se pečale s problemom brezposelnosti in preskrbe brezposelnih. Toda strokovne delavske organizacije javljajo, da procent brezposelnih članov stalno narašča, povprečno se je dvignil od 12 na 17 odstotkov, pri nekaterih celo na 20 odstotkov. V celoti cenijo skupno število brezposelnih od 3,5 do 5 milijonov.

Glavni vzrok brezposelnosti je racionalizacija, ki se izvaja v Ameriki z mrzlično naglico. Izkoriščanje vseh mogočih tehničnih sredstev vodi do redukcije delovnih sil. Leta 1914 je znašalo število industrijskih delavcev 7.036.000. Leta 1919 9.096.000. Torej v dobi, ko se še ni pričela izvajati racionalizacija v tem tempu kakor po tem letu. Leta 1923 je pa število industrijskega delavstva že padlo na 8.763.000, leta 1927 pa na 7.786.000. Kljub temu pa se je produkcija v primerj z letom 1914 silno dvignila. Tako na primer prekaša produkcija avtomobilske industrije ono iz mirnega časa za več sto odstotkov.

Racionalizacija je povzročila med delavstvom še en presenetljiv pojav. Izučeno delavstvo izpodriva nekvificirano. Racionalizacija je v nekaterih industrijah sploh ne potrebuje. Značilna je izjava predsednika nekake kovinarskega trasta, ki trdi, da proizvaja sedaj z delavci, ki jih vzame direktno s ceste, boljše nože, kakor v prejšnjih časih z izučeni nožarji.

Racionalizacija povečuje torej brezposelnost, na drugi strani pospešuje rast produkcije.

Na kakšna pota bo krenilo ameriško gospodarstvo? Da bi izvažala svoje blago v masah v inozemstvo, ni veliko upanja, vsaj dokler bo veljal v Ameriki sedanji carinski sistem. Zaenkrat ima Amerika vsled svoje velikosti možnost, da poveča konzum doma. Toda, če bo domači trg prenasit, kaj potem? Ima samo dve možnosti: ali se poslužiti običajne taktike podjetnikov — znižati delavske

mezde, ali pa na vsak način zadržati dosežani ojemalški trg.

V tem se pa misli delijo. Nekateri gospodarski strokovnjaki poudarjajo, da ne sme Amerika uničiti svojega gospodarstva z večanjem brezposelnih, pri tem pa biti celo prepričana, da sme svojo produkcijo še forsirati. Nasprotno kupna moč mas se mora utrditi in zvišati potem gospodarskih pogojev, ki omogočajo stalno delo in zvišanje plač. Edino tak sistem daje garancije za ravnotežje med produkcijo in konzumom. V ta namen se mora razvoj prvotne produkcije zavreti, pospešiti pa razvoj javnih podjetij s podporo iz državnih sredstev.

Razvoj ameriškega gospodarstva dokazuje jasno, da ne more gospodarstvo, ki bazira na neomejenem in nenadzorovanem produkcijskem sistemu privatnega gospodarstva zagotoviti obstoj delavskim masam in s tem tudi ne nuditi garancije za zdrav in pravičen družabni razvoj.

»Le z eno besedo sem razžalil svojo ženo in sedaj ti ne govorim že dva tedna z menoj.«

»Oh... ali bi mi hotel izdati tisto dušično besedo...«

Sovenska vas pred italijanskimi sodniki

Da spoznamo Slovenci italijansko sodnijo, prinašamo podoben potek sodne razprave o dogodku, ki je čitateljem »Slovenca« že znan. Breznica so se vračali nedeljsko razpoloženi od svete mase v Zireh. Tudi topot so jih italijanski finančni stražniki nadlegovali in še bolj kakor druge nedelje. Napram dekletom so padale neslane opazke, fantje so dobili na lahko kako pod rebra. Popoldne se je zbrala pri Bogatajevih večja družba fantov in deklet, fantje so kvartali, dekleta so šla za peč. Vstopili so trije finančni stražniki, oboroženi s puškami, in vprašali po Bogataju, ker je bil obdolžen, da je kontrabandar. Bogatajeva žena je odgovorila, da moža ni doma. Finančni stražniki so dejali, da ga bodo počakali. Medtem so se takoj postavili v družbo z dekleti ter jih pričeli dražiti in nadlegovati vprito fantov; eden je tudi smodil dekleta s cigareto po rokah. Fantje so se komaj ustavljali izzivanju. Polagoma se je napravila noč, dekleta so odšla. Ko Bogataja le ni bilo, so finančari zahtevali od Bogatajeve, naj gre z njimi v vojašnico na Ledinah, poldrugo uro daleč od Breznice. Bogatajeva žena se je obotavljala. Finančni stražniki so se nato postavili in silili Bogatajevo, da mora z njimi, če ne zlepa, pa zgrda. Tedaj vstane eden izmed fantov, Anton Zakelj po imenu, in opomni finančarje, da nimajo pravice vzeti s seboj ženske v temni noči. Finančari planejo razjarjeni proti mizi in s kopitom razženejo fante. Eden izmed finančarjev je že pograbil Zaklja, da ga aretirajo. V tistem hipu mahne nekdo po svetilki, vname se pretep, finančari pričnejo obupno streljati, a kmalu so razoroženi, preplašeni zbežijo skozi okno in se skrijejo na bližnji senik. Fantje zbežijo v Jugoslavijo. Eden izmed njih je bil ranjen. Nekaj dni pozneje so finančari našli eno izmed svojih pušk v nekem stranskišču. Drugi dan prihajajo na vse zgodaj v Breznico 30 finančarjev iz Idrice pod poveljstvom kapetana. Ta je dal kratkoma aretirati vse vašane, ki so prišli finančarjem pod roko. Finančari so se brutalno vedli in ljudi pretepali, nekatere s okar iz postelje vlekli in jim niso pustili niti da bi se počeno oblekli. V

Ledine so odvedli 18 ljudi, med njimi 4 ženske. Tu so neusmiljeno pretepli vse moške, enega, ki je radi tega skoro oglušel, so menda iz strahu pred posledicami izpustili. Drugih 17 so odpeljali v idrijske zapore, kjer so ostali do procesa; le ženske so na prošnje obrambe izpustili po enem mesecu zapora. Breznica je medtem malodane izumrla. Iz vasi, ki šteje 120 ljudi, je odšlo 23 najboljših delavskih moči. V Jugoslavijo je namreč uteklo 7 fantov. Neštete družine so izgubile družinskega glavarja, otroci so jokali po materah in kmalu je tudi kruh zmanjkal.

Proces v Gorici je bil nekaj posebnega. Slovenska javnost je bila sicer prepričana, da so bili vsi navzoči obtoženci popolnoma nedolžni in da so vsi »krivci« — očitno so italijanski finančari izvažali pretep — zbežali v Jugoslavijo; toda takega nastopa ni od obtožencev nikdo pričakoval. Italijanski sodniki so kar strmel nad jasnim, močnim in neustrašenim izpovedovanjem obtožencev in prič, pa naj so bili to 14 letni dečki ali 70 letne starke. Vse teroriziranje finančarjev ni nič izdalo. Južni veter očitno še ni dosegel visokih gor za Idrjo, kjer je doma še pristna kmečka samozvest, ki izvira iz poštenja. In niti ena grda beseda ni padla iz ust slovenskih kmetov napram finančarjem, dasi bi bila komu upravičena. A kakšno je bilo pričanje italijanskih finančarjev! Samo obdobjanje drugih, samo protislovja, samo zamenjevanje oseb. Zdaj je bil eden kriv, potem zopet drugi, zdaj so finančari pokazali na enega, potem zopet na drugega obtoženca, a nazadnje niso nikdar zadeli tistega, ki so ga ovadili preiskovalnemu sodniku. Ko je hotel eden izmed sodnikov pomagati iz zadrege enemu finančarju, je branitelj Ciolella protestiral: »Čas bi že bil, da bi v Gorici nehali v takim preudiciranem procesu! Med sodnikom in odvetnikom je prišlo do hudega prerekanja, radi česar se je razprava preločila.

Ze dobro znani državni pravdnik Gaspari tudi topot ni šel iz svojega tira. Kljub neizpodbitnim dokazom, da so vsi navzoči pri stvari popolnoma nedolžni, je skušal »matematično« dokazati, da so vsi razen štirih žensk krivi. Zahteval je za vse po 3 leta in pol ječe. Branitelji Ciolella, Tonki in Korišci in drugi navzoči juristi so se kar spogledali. Gotovo bi bilo v interesu italijanske pravice, da bi se ta vročevrtni gospod, ki mu je sovraštvo do Slovanov popolnoma zamorilo zadnjo kal pravne čute in ki ga to sovraštvo dovede naravnost do absurdnih zaključkov, izginil iz Gorice.

Po enournem posvetovanju je senat oprostil vse navzoče in sicer so to bili: Ivan Demšar, 28 let, iz Zirov, Ludvik Istenič, 39 let, iz Breznice; Ignac Mohorič, 51 let, iz Ledin; Anton Pagon, 45 let, iz Breznice; Franc Strel, 41 let; Filip Strel, 41 let; Just Strel, 27 let; Ivan Kavčič, 25 let; Josip Kavčič, 28 let; Ivan Zakelj, 47 let, vsi iz Breznice; Fran Zakelj od Gregorja, 58 let, iz Zirov, stan. v Breznici; Tomaž Zakelj, 22 let, iz Breznice. Izmed onih, ki so zbežali, so obsojeni: Rudolf Istenič in Anton Zakelj na 2 leti in 1 mesec ječe in 180 lir globe, Ludvik Strel in Matej Zakelj na eno leto, 8 mesecev in 25 dni ječe ter 150 lir globe. Karel Strel na 1 leto in 15 dni ječe ter 120 lir globe, Viktor Strel in Jernej Lapajne, ki sta tudi zbežala v Jugoslavijo, nista bila sojena.

Orožniki so spet vklebili 12 obtožencev na eno verigo dva po dva in jih odvedli v ječo, da se zadostijo formalnosti. Navzočim materam in očetom, bratom, sestram in sinovom se je pa odvtil težak kamen od srca, a ne vsem. Nekateri so mislili na ubegle sinove in brate, ki se morajo potepati po svetu radi »šale« raznih finančarjev, drugi zopet na odvetnike, ki jih bo treba plačati. Za vsakega odvetnika morda 1000 lir, lahko tudi več. Drage »šale« na račun slovenskega naroda so to! Popoldne so se Breznici vrnilo proti svojim domovom, ki jih je med tem stražil nalašč najeti čuvaj iz Idrice.



Berlinsko društvo za varstvo psov je tako napredno, da si je nabavilo za prevoz obolelih živali rešilne motorne vozove.

je ostalo še nadalje edino veliko morsko pristanišče Poljske do tretje delitve Poljske leta 1793. Gdansk je pripadalo torej Poljski vse od začetka, ko se pojavi v zgodovini (997), pa do leta 1793 (vmes je bil le presledek 146 let).

Ze od 13. stoletja dalje zavzema Gdansk v trgovini Poljske važno mesto. Semkaj in v istotako ob Visli ležeči Torun je prihajalo blago iz Anglije, Yperna in Bruslja in se odvažalo dalje v zaledje do Ogrske in Črnege morja ter obratno. Iz listin od 15. stoletja dalje je razvidno, da se je redno vršil izvoz poljskega žita v Flandrijo, Anglijo in Francijo. V 17. stoletju je znašal poljski izvoz preko Gdanska nad 300.000 ton letno. Gdansk se je zelo hitro razvil v najvažnejše poljsko trgovsko mesto. Vzrok je v dejstvu, da leži ob ustju Vise, ki ustvarja s svojimi pritoki cel sistem plovnih trgovskih poti, dolgih 4000 km, ter je moglo tako pritegniti nase ozemlje 200 tisoč kvadratnih kilometrov. Vsa Poljska je obrnjena proti Gdanku. Ze v drugi polovici 15. stoletja je priplulo v gdansko luko po 400 do 700 ladij na leto; ob koncu 18. stoletja pa je znašalo število ladij nad 2000.

Pravno je vživalo Gdansk pod poljsko vlado velike svobode. Pripadalo je hansi in vodilo včasih zelo samostojno politiko. Vendar je ostalo Poljski neomajno zvesto in je podalo leta 1793 oster ugovor proti dodelitvi Prusiji. Priključitev Prusiji je prinesla Gdansk veliko škodo, ker ga je odrezala tje do Karpatov segajočega zaledja. Prusija se na gospodarske potrebe Gdanska ni ozirala in je u. pr. važno železniško progo Berlin—Königs-



Kako se ženijo ptički in živalce. Rešitev k razrezovalni uganki.

Gospodarstvo

Organizacija gospodarske statistike

O vprašanju gospodarske statistike je izdala Zbornica za TOI v Ljubljani zelo obširno in dokumentirano študijo. Referent, zborniški tajnik g. Ivan Mohorič, nam uvodoma v svojem referatu predloži pregled zgodovinskega razvoja gospodarske statistike v posameznih pokrajinah naše kraljevine; posebno pohvalno omenja delo »Statističnega odelanja Ministrstva Narodne Privrede Kraljevine Srbije«, potem »Zemaljskog Statističkog Ureda za Hrvatsku i Slavoniju u Zagrebu« kakor tudi »Zemaljskog Statističkog Ureda za B. i H. u Sarajevu« ter poudarja njihov pomen za napredek gospodarstva v teh krajih. Dalje je v referatu predložil razvoj statistične službe po vojni, tudi je izčrpn obdelal in kritično presojan popis prebivalstva od 31. januarja leta 1921. kakor tudi njegov pomen za gospodarsko statistiko. V razpravi o načrtu novega zakona o administrativni statistiki, katerega je izdelalo ravn. drž. statistike pri ministrstvu za soc. politiko, se referent dotakne vprašanja sistema organizacije gospodarske statistike v naši državi ter se izjavlja za stvarno decentralizacijo, katere je danes že praktično izvedeno po posameznih gospodarskih resorih.

Drugi del referata analizira sedanje stanje statistike poljedelske produkcije kakor tudi poljedelskih razmer v naši državi ter opozarja gospodarsko javnost na dejstvo, da je postalo enotno vodstvo statistike s prenosom agend od ministrstva na oblastne samouprave veliko vprašanje. Potem se peča referent z razmerami v šumarski statistiki, katere vodstvo je ogroženo radi nezadostnih finančnih kreditov. Zahteva, da glavno rud. ravn. izda čimprej uraden seznam rudarskih podjetij v naši kraljevini in da se v bodoče redno objavlja statistika poštombrzojavnega in telefonskega prometa kakor tudi potnega prometa ter da se izpopolni statistična služba o blagovnem prometu na železnih, katere mora biti baza za žel. tarifno politiko. S posebnim priznanjem omenja delo pri izpolnjevanju statistike zunanje trgovine, katero izdaja glavno ravn. carin.

Kar se tiče pomorske statistike, katere se sedaj vodi na dveh mestih, pri Pomorski Upravi v Splitu kakor tudi pri tamkajšnji Trgovski zbornici, predlaga sklicanje ankete, da bi se sedanje dvojno delo, ki je odveč, odpravilo. Končno prinaša zanimive podatke o razdelitvi in organizaciji socialno-politične statistike, katero vodijo sedaj delavske zbornice skupno s centralnim sekretariatom, borski dela, inšpekcijski dela in okrožni uradi za zavarovanje delavcev.

Za vodstvo finančne statistike predlaga, da se pri finančnem ministrstvu organizira posebni statistični oddelek, kateri bi redno objavljali statistiko posrednih in neposrednih davkov, detajlirano statistiko samoupravnih financ, katere se danes ne izdaja za javnost, dalje statistiko našega denarstva, s katero razpolaga generalni inšpektorat itd.

Referent končno prinaša pregled organizacije statističnega dela v posameznih zbornicah za interne potrebe zbornic ter naglašja potrebo medsebojne izmenjave statističnih rezultatov posebno o gibanju in stanju trgovskega in obrtnega katastra kakor tudi potrebo skupne publikacije zborniških statistik.

Referent konča s predloženjem našega razmerja do mednarodnih statističnih zavodov in organizacij, poudarja nezadostnost naše današnje poročevalne službe in razmotriva problem mednarodnega izenačenja gospodarske statistike, o kateri bo razpravljala letošnji mednarodni kongres, ki ga bo priredilo Društvo narodov v Ženevi. V zvezi s tem opozarja tudi na važnost bodočega popisa prebivalstva v naši kraljevini v letu 1930. O predlogih, ki so detaljno izdelani v referatu, so sestavljene obširne resolucije.

Računski zaključek OUZD

Bilanca OUZD v Ljubljani za leto 1927 izkazuje 964.264 Din poslovnega prebitka napram 883.014 Din za 1926.

Glavne bilančne postavke so naslednje (v milijonih Din, v oklepajih podatki za 1926): Aktivna: blagajna 0.014 (0.2), poštna hran. in banke 1.24 (1.2), razni dolžniki 0.6 (3.5), prispevki 15.6 (14.9), tiskovine 0.3 (0.3), inventar 2.85 (2.6), vredn. papirji 0.11 (0.13); pasiva: upniki 3.7 (3.9), SUZOR 10.7 (18.05), sklad 5.4 (5.1); prebitok 0.96 (0.68). Račun dobička in izgube izkazuje tele postavke: predpisani prispevki 36.3 (32.3), razni dohodki 0.5 (0.9); izdatki: upravni stroški 6.3 (6.1), ambulatorij 0.3 (0.7), hranarina 9.85 (8.3), podpore za porodnice 1.5 (1.4), dečja oprema 1.9 (1.6), podpore dojlj 0.045 (0.074), oskrba v bolnicah 6.1 (5.6), zdravila 3.6 (3.0), babska pomoč 0.7 (0.4), pogrebna 0.36 (0.36), zobje 0.6 (1.2), zdravila 0.8 (0.87), zdravniki 3.7 (3.4), odpisi 0.3 (0.16).

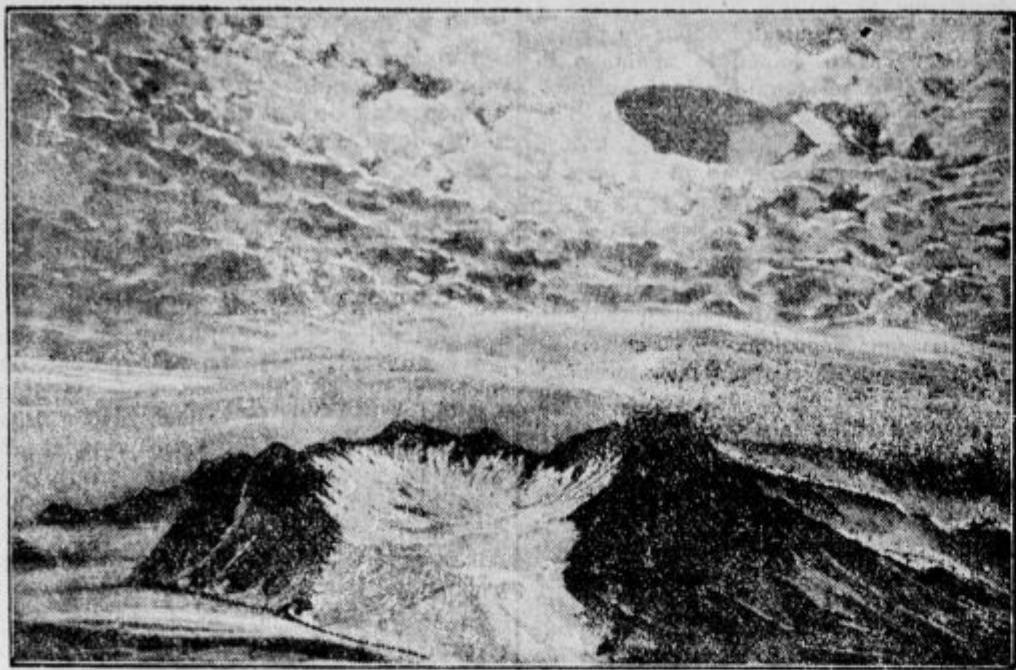
Iz teh podatkov je razvidno, da so se lani dohodki OUZD zvišali za 3.6 milj. Din, na drugi strani pa so narasli tudi izdatki zaradi povečanega poslovanja. Znižali pa so se izdatki za ambulatorij radi reorganizacije in za zobjeve radi prevzema tozadevnih del v lastno režijo. V bilanci pa se je izredno znižala postavka raznih dolžnikov (od 3.5 na 0.6), narasle pa so ponovno terjatve za prispevke. Tudi so se zmanjšale obveznosti napram Suzoru od 18.05 na 10.73 milj. Din.

Izboljšanje živinoreje

Kmetijsko ministrstvo sklicuje za 3. junij t. m. v Belgrad veliko konferenco živinorejskih strokovnjakov, ki bo imela nalogo sestaviti program za delo na živinorejskem polju.

Program konference je naslednji: 1. Potreba intenzifikacije in večje rentabilnosti živinoreje. 2. Konjereja: rentabilnost, reja pokrajinskih tipov konj za kmetijstvo, vojsko in izvoz, sodelovanje države, oblasti, sadrug, zveza, zasebnikov in stro-

Sveta življenje in vrvenje



»Italici« plove nad severnim ledenim morjem.

Morski volk kot dragocena divjačina

Odkar so prišle v modo usnjate ročne torbice in razkošni ženski čevlji, se obrt neprestano ozira po novem materialu. Poizkusili so tudi s kožo morskega volka, ki se je izkazala kot posebno uporabno usnje za razne modne predmete. Sedaj izdelujejo iz tega usnja poleg čevljev in torbic tudi rokavice, klobuke itd. Je pa to usnje še zelo drago in se zato lov na morske volkove tembolj izplača.

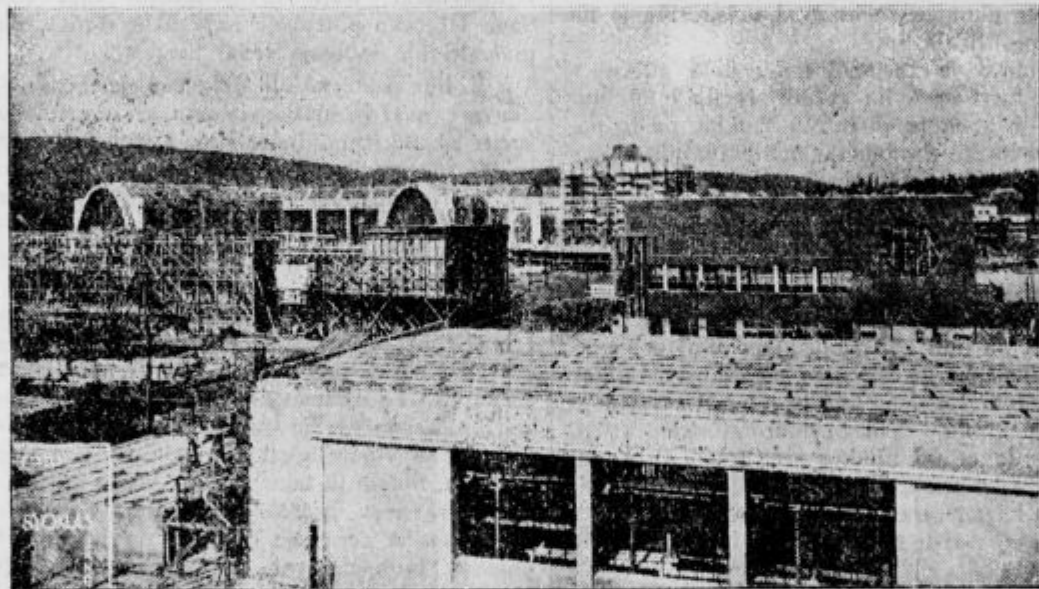
Središče trgovine s tem usnjem in tudi središče lova na morske volke je otok Key West, ki pripada državi Florida, v Mehikanskem zalivu. V teh vodah kar mrgoli vseh vrst morskih volkov. Lovili so te živali že prej, kajti njih meso suše kot polenovko in prodajajo v Tunis, Alžir in Maroko, kjer je zelo priljubljeno. Iz jeter delajo ribje olje, Kitajci kupujejo plavute kot največjo slaščico, a tako tudi volkove zobe, ki jih uporabljajo za razne okraske. Sedaj love volkove v prvi vrsti zaradi kože.

Lov na morske volkove je sicer nevaren, a drugače dokaj enostaven. V rabi so do 225 metrov dolge in 20 metrov široke mreže z velikimi zankami. Te mreže imajo na spodnjem koncu pritrjen svinec, na zgornjem plutvino. Tako jih spuste v morje, da tvorijo nekako steno; oba konca sta označena z belima zastavicama. Podeč se za malimi ribami, od katerih žive, a katere z lahkoto uidejo skozi velike zanke mreže, se morske roparice ujamejo v mrežo ter jo skušajo pretrgati. Marsikdaj se jim to posreči, a večinoma se pa s svojim zaletavanjem le tako zapletejo v mrežo, da ne morejo več nikamor. Potem se približajo ribiči na svojih močnih čolnih in potegnejo mrežo na površino vode. Tu pobijejo morske zveri s težkimi železnimi drogovi in še le nato jih s pomočjo vrvi potegnejo v čolne. Dostikrat je v mreži po 6 do 8 volkov, težkih 800 do 1200 funtov, včasih celo 1500 funtov. Ribe predelujejo na posebnem majhnem otoku. Za vsakega volka dobi ribič povprečno 20 dolarjev.

Sv. Birokracij zna biti tudi nevaren

L. 1908. je na Dunaju neki 13letni sedlarški vajenec svojemu mojstru vzel nekaj usnja in si naredil iz njega denarnico in druge drobnarije. Stvar je prišla na dan in okrajno sodišče je uvedlo preiskavo. »Pepi« je prestal mesece strahu in groze, kdaj ga pokličejo pred sodišče. Toda bogsigavedi kako se je to

zgodilo — poziva ni bilo niti čez dva meseca, niti čez pol leta in niti čez leto in dan. Pepi si je olajšan častital. Pod srečno zvezdo sem rojen! Toda kdo bi poznal pota in zanke birokratizma! Letos, čez polnih dvajset let, je dobil »Pepi«, ki je v tem postal pošten in samostojen mojster, povabilo na sodnijo, da odgovarja za tatvino pred 20 leti! Lahko si je misliti, kakšne muke je preživel mož zaradi tega, tako nenadejano vstalega strahu iz otroških let. Na srečo sta bila sodna funkcio-



Razstava sodobne kulture v Brnu, ki bo slavnostno odprta 26. maja ter bo trajala do dne 30. septembra. V okviru celodržavne razstave se bo vršil tudi od 25. maja do 30. septembra Brnski razstavi sejem, ki bo nameščen na novem deželnem moravskem razstavišču, v neposredni bližini mesta. Vodstvo razstavnih brnskih sejmov je zgradilo v to svrhu trgovsko-obrtniški paviljon z razstavnim prostorom 2400 kvadratnih metrov. Vizum in vse informacije se dobe pri češkoslov. konzulatu brezplačno.

nerja pametna moža; državni pravdnik je izjavil, da je vložil tožbo le zaradi formalnosti in sodnik je izrekel razsodbo, a izključil kaznen. Vendar ta slučaj kaže, da utegne postati birokracija včasih naravnost nevarna.

Hotel na Severnem rtu

Ker tujski promet v severnih krajih vsako leto bolj narašča, je norveška vlada sklenila poskrbeti za oskrbo in zabavo gostov. Oddala je slovito planoto na Severnem rtu v zakup nekemu konzorciju, ki bo zgradil ondi najmodernejši hotel z restavracijo, kavarno in barom. To bo najsevernejše zabavišče na svetu in bo noč in dan odprto — nobene puste policijske ure ne bo! Vsekako gori poleti sploh ni noči v našem zmislu, marveč so noči približno tako svetle kakor naši zimski dnevi. Samo en pogoj zahteva norveška vlada: da

tujci ne bodo odbijali tamkajšnjih čeri in jih nosili s seboj za »spomin«. Kakor se vidi, Norvežani dobro poznajo moderne turiste.

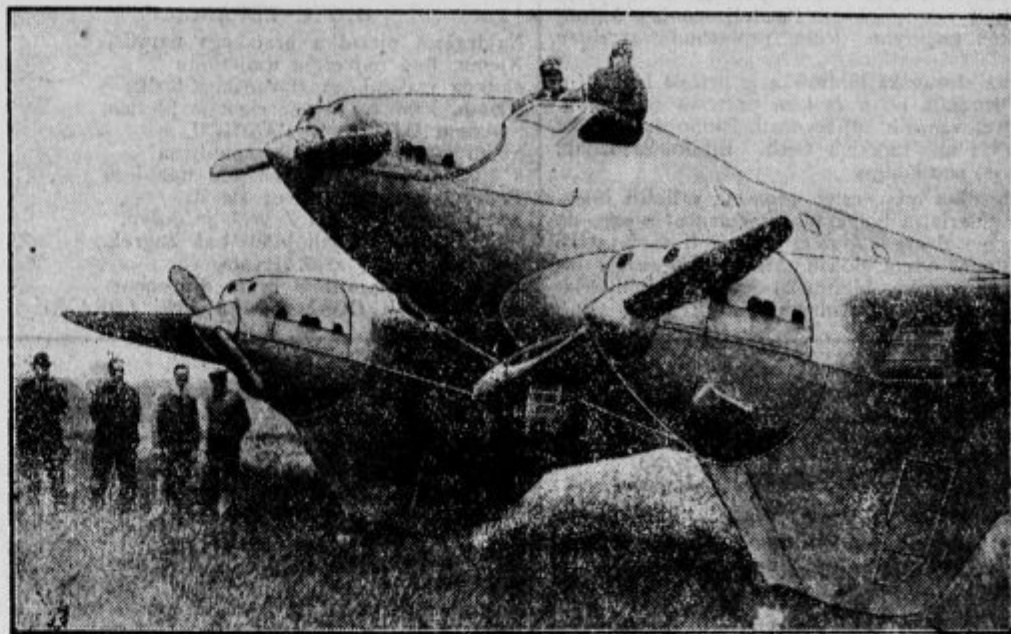
Žalosten konec »vardanierskega« pohoda

Nedavno smo poročali, da je neki Waller na Donau zbral trop ubogih brezposelnih lju-

mimo psa na cesto. Toda pes ga je povohal in nato obljajal. Neznane so prijeli in po kratkem tajanju je priznal, da je on položil deblo preko ceste. Namena svojega dejanja ni hotel povedati. Zlikovca so oddali sodišču.

Največje letalo na svetu

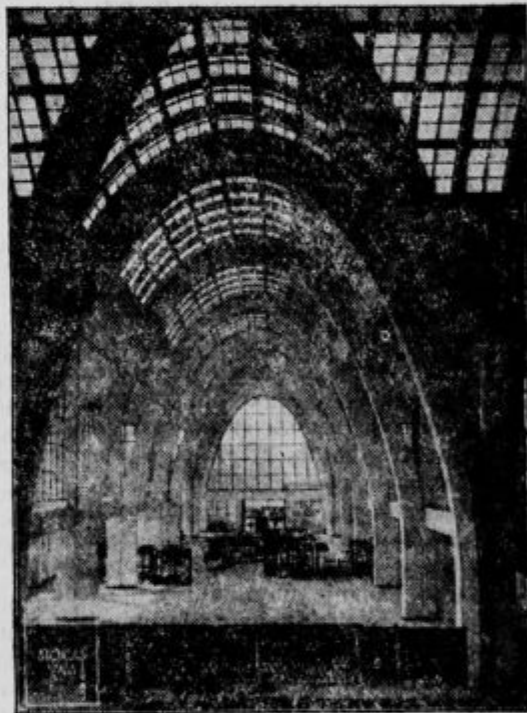
V Dormierskih delavnicah v Altenheimu na Švicarskem dovršujejo največje letalo na



Cousinet hoče s tem letalom poleteti iz Evrope v Ameriko.

di z obljubo, da jih povede peš v Abesinijo, kjer bodo dobili zemljo in delo. Ti reveži so 17. maja dospeli v Knittelfeld popolnoma izčrpani. Za 15 km poti so rabili dva in pol dneva. Od prvotnih 120 članov jih je ostalo le še 70, drugi so opešali ali pa se vrnili. No, na poti so našli vardaniersi druge obupance, ki so se jim pridružili, tako da se četa ni zmanjšala. Vsi ti ljudje so brez sredstev. Italijanska oblast je izjavila, da jih ne bo pustila preko meje. Večina bi se rada vrnila, s se brez

svetu »Do. X.«. To že ne bo več letalo, marveč prava zračna in obenem morska ladja. Letalo bo opremljeno z 12 motorji, ki so v šestih tako imenovanih tandemih po dva motorja razdeljeni po celem nosilnem krogu. Propelerjev je 12. Celokupna moč motorjev bo znašala 5000 konjskih sil. Trup letala je predvsem ustrojen za polet nad visokim morjem ter se bo mogel upirati tudi valovom Atlantskega oceana. V ta namen bo opremljen tudi z vsemi navtičnimi instrumenti. Posadka bo sestavljena iz 2



pilotov, dveh monterjev, enega radiotelegrafista in kapitana. Prostora bo za 25 do 30 potnikov, pošto in tovor.

Moderni promet v Berlinu

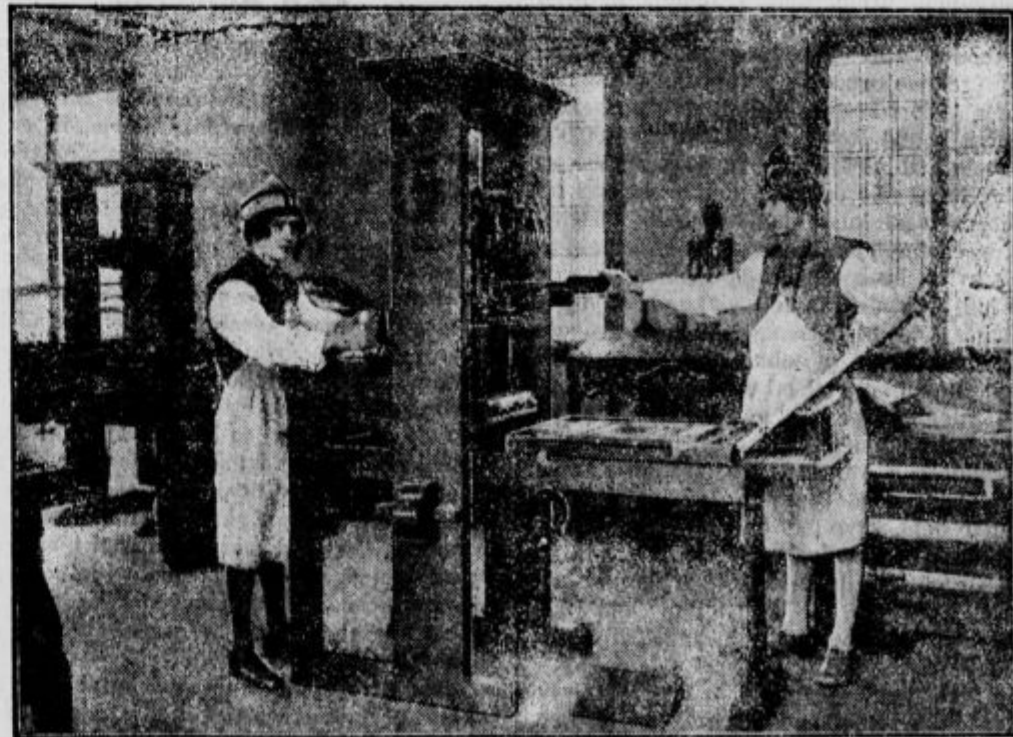
V Berlinu se je v zadnjem času organizirala zveza vseh avtomobilskih izvoščikov, ki je sklenila, da uvede enotne štirisedežne vozove in zniža temeljno takso za kratke vožnje od 35 na 25 pfenigov.

Škoda po renskih vinogradih radi mraza

V slovečih vinogradih ob Reni, Moseli in Saara je slana, ki je padla v noč od 11. na 12. t. m. povprečno polovico pridelka uničila. Samo v moselskih vinogradih znaša škoda 30 milijonov mark.



Na mednarodni razstavi tiska v Kölnu so bili prisotni tudi najodličnejše osebnosti. Slika nam predstavlja od leve na desno: italijanskega, ameriškega poslanika, kölnskega župana dr. Ade-pauerja, tajnika Društva narodov Drummonda in nemškega ministra dr. Kūla.



Kako so tiskali, ko je iznašel črke Gutenberg, nam kaže gornja slika, ki predstavlja prvo črtniškarsko tiskarno v Evropi.

v poneculick, dne 21. maja t. l. ob
1/23. uri pop. iz dež. bolnišnice na po-
kopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Mostje, 20. maja 1928.

Žalujejo ostali.

kovnih šol. 3. Govedoreja: pogoji, selekcija, sodelovanje vseh omenjenih faktorjev. 4. Prašičjereja: potreba relativne preorientacije za izvoz, izboljšanje in oplemenitev (križanje in selekcija). 5. Ovčereja in kozjereja: izboljšanje in selekcija ovac in koz za produkcijo, konzum doma in v inozemstvu. 6. Perutninarstvo: današnje stanje in potreba izboljšanja v kakovosti za domačo porabo in izvoz, oplemenjevanje in izboljšanje perutninarskih proizvodov.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Bilance zavarovalnic za 1927. Dosedaj so objavile svoje bilance za 1927 sledeče zavarovalnice: Croatia, zavarovalna zadruga v Zagrebu. Življenjsko zavarovanje 13.500 polje za kapital 223.9 milij. Din (1926 13.687 za 203.04 milij. Din). V elementarnem poslu je znašal dobiček 1927: 159.695 Din (1926 132.396 Din), v življenjskem pa 42.211 Din (1926 40.580 Din), skupaj 201.906 Din (1926: 172.976 Din). — Jugoslavija, splošna zavarovalna družba v Beogradu izplačuje za lansko leto dividendo 12% — 60 Din za delnico. Pri kapitalu 3 milij. Din izkazuje dobička 380.622 Din. — Triglav, družba za zavarovanje v Zagrebu je izkazala za 1926 36.211 Din čistega dobička, dočim izkazuje za lansko leto pri kapitalu 6 milij. Din 578.817 Din izgube. — Previdnost, zavarovalna zadruga v Zagrebu. Kapital znaša 2.6 milij. Din. Čisti dobiček za 1926 je bil 3190 Din, za 1927 pa 4397 Din. — Herceg-Bosna, splošna zavarovalna družba, Beograd, izkazuje za 1927 95.542 Din čistega dobička, dočim je bilo za 1927 v elementarni panogi izkazano 190.348 Din izgube, v življenjski pa dobiček v znesku 12.581 Din. — Zora, jugoslovanska zavarovalna deln. družba v Zagrebu, je bila ustanovljena lani in je v prvi njeni bilanci za 1927 na kapital 1.25 milij. Din izkazanih 94.241 Din izgube.

Jugoslovanska industrijska banka, Split, izkazuje za poslovno leto 1927. 2.434.305 Din izgub na kapital 5 milij. Din. Leta 1926 je bilo izkazanih še 0.9 milij. Din rezerv in 38.127 Din čistega dobička. Banka je imela koncem 1927 samo še 1.1 milij. Din vlog napram 4.6 milij. Din koncem 1926. Tudi so se znižali upniki od 10.5 na 9.3 milij. Din. Med aktivni pa se je zmanjšala gotovina od 0.2 na 0.1, vredn. pap. od 0.8 na 0.5, menice od 2.3 na 0.8, dolžniki od 15.9 na 8.9, narasli pa so konzorci. Posli od 1.8 na 2.6 in banke od 0.1 na 0.6 milij. Din. Banke lani odpisale od svojih terjatev 2.5 milij. Din in je za kritje izgube, ki je znašala 3.3 milij. Din, porabila vse rezerve v znesku 0.9 milij. Din. Pripominjamo, da je bila banka ustanovljena 1920 in je bila afiliacija Slavenske banke.

Ljudska tiskarna, d. d. v Ljubljani, ki ima obrat v Mariboru, izkazuje na kapital 0.625 milij. Din za 1927 4379 Din izgube napram 14.306 Din izgube za 1926. Odpisane so vse rezerve v znesku 9.162 Din. Med pasivi so banke v znesku 0.75 milij. Din in so lani znašali stroški in bančne obresti nad 119.000 Din.

Banka Pehani & Ko., družba z o. z. v Ljubljani, ki se peča največ s prodajo vrednostnih papirjev na obroke, ima kapitala 100.000 Din in po bilanci za 1927 celih 94.991 Din čistega dobička, kar dokazuje, kako unosen posej je prodaja vrednostnih papirjev na obroke.

Radio, Zagreb, d. d. v Zagrebu, je zaključil tudi drugo poslovno leto z izgubo, ki znaša za 1927 132.673 Din napram 81.584 Din za 1926. Investicije so se lani zvišale od 0.5 na 1.03 milij. Din.

Narodna banka je imela 18. t. m. sejo upravnega odbora. Odboren je bil kredit v znesku 10 milij. Din Zadrugi zvezi v Splitu, ki bo vsoto porabila za nabavo materiala in kredite članicam za obnovo vinogradništva. Kredit Obrtni banki se poveča od 10 na 15 milij. Din. Odboreni so posebni krediti za rezo živine v užički oblasti. Izvoljena je bila posebna komisija, ki naj prouči vprašanje kreditiranja izvoznikom opija.

Melioracijska dela v Banatu, Donavsko-tamiška vodna zadruga v Pančevu začne te dni z izsuševanjem 42.631 ha močvirja, od tega bo potrebno za regulacijo Donave 5861 ha. Z izsušenjem se poveča vrednost tega zemljišča od 165 na 530 milij. Din in donos letno od 27 na 95 milij. Din. Proračun za vse delo, ki ima biti končano 1. maja 1931, je 260 milij. Din in se bo za to vsoto zaključilo posojilo na 30 let.

Izredni občni zbor Hmeljarskega društva. V svrhu izpremembe društvenih pravil se bo vršila 24. junija glavna skupščina v nedeljo 24. junija, k kateri se bodo vabili le člani, ki so plačali letnino za leto 1928. Vsi tisti, ki niso plačali, bodo poverjeniki, da vpošljejo nabiralne pole in članarino vsaj do 3. junija t. l. Članarino pa naj pošljejo do navedenega dne tudi oni udje, kateri jo plačujejo neposredno.

Avtomobilska razstava na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. junija bo zelo zanimiva. Pravzaprav v Ljubljani še nismo imeli take obsežne razstave, kajti na predstojajoči bo razstavljenih preko 200 avtomobilov in motociklov. Zastopane bodo sledeče znamke: Ford, Chevrolet, Oldsmobile, Austro-Daimler, Ariel, Steyr, Renault, B. M. W. Rudge Whitworth, Harley-Davidson, Wanderer, B. S. A., Willys-Overland, Tatra, Rex Acme, Fiat, Adler, Terrot, Douglas, Brenna-bor.

Dobave. Drž. rudnik v Brezi sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 2000 kg okroglega železa. — Drž. rudnik v Zabukovci pri Celju sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 140 m³ jamskega lesa. — Drž. železnica Vreča-Majdan sprejema do 6. junija t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg kave ter glede dobave 5000 kg riža. — Vršile se bodo naslednje oferte licitacije: 29. t. m. pri ravn. državnih železnic v Sarajevu glede dobave letov; dne 6. junija t. l. pa glede oddaje raznega perila v pranje. — Dne 6. junija t. l. pri inž. oddelku Savske div. obl. v Zagrebu glede oddaje električne instalacije. — Natančnejši podatki v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaje. Dne 29. in 30. t. m. se bo vršila pri upravi Drav. art. delavnice v Ljubljani (Kobaridska cesta 43) ofertalna licitacija glede prodaje starih traktorjev: 31. t. m. glede prodaje starih tovornih avtomobilov; 1. junija t. l. pa glede prodaje raznih avtomobilnih delov in odpadkov od železa in jekla. — Natančnejši podatki so v Zbornici za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Tržna poročila

Ljubljana, 19. maja 1928.

Žito. S svetovnih tržišč javljajo padajoče cene. Tako so v Chicagu večeraj notirali (v oklepajih notacije 11. maja): pšenica maj 147.625—147.75 (158.25), julij 149.625—149.75 (158.25—158.75), koruza maj 102.625 (104.625), julij 105.625 (107.75), oves maj 63.50 (65.875), julij 55.875; rž maj 132.50 (135.75), julij 129.50 (138.75). Dočim so cene na svetovnih tržiščih padle radi vesti o ugodnem stanju posevkov, so pri nas ostale neizpremenjene. Tako notira pšenica v Novem Sadu 365, koruza pa 297.50, ponuja se nadalje madjarska rž po 380 Ca-kovec. Sporadične so nadalje še ponudbe v ovsu bački se ponuja po 270; na inzulanko se zahteva

330 Din, vendar se ta cena ne da doseči. Tendence na tržišču je slaba.

Kava. Čvrsta tendenca za kavo traja dalje in v Trstu so ta teden cene za naveden Rio narasle od 72.6 na 76 šilingov. Kljub temu, da so sedaj zaloge za 2 milj. vreč (po 60 kg) večje kakor v istem času lani, je brazilska akcija za valorizacijo kave uspešna. Pri nas so ostale notacije neizpremenjene.

Riž. Ponuja se že nov riž za september na bazi 160 lir za 100 kg.

Mariborski trg. Na svinjski sejem 18. t. m. je bilo prigrnanih 883 svinj, ki so notirale: mladi prašički 5—6 tednov kom. 75—125, 7—9 tednov 175—225, 3—4 mes. 350—440, 5—7 mes. 460—500, 8—10 mes. 550—650, 1 leto 1000—1200, 1 kg žive teže 10—12.50, mrtve 15—16, kože kom. 125—150; jag-nje kom. 187 Din; prodanih 282 svinj, 1 koza, 1 jagnje. — Na trg 19. t. m. so pripeljali speharji na 25 vozov 59 zakl. svinj, ki so bile prodane po 15—17.50 Din za kg. Nadalje so pripeljali kmetje 14 voz krompirja (cena 8—10 Din za kg), 12 voz sene (cena 90—120 Din), 4 voze mešane slame (50—60 Din) in 2 voza škope (komad 1.50—1.75 Din). Cene krmi so se dvignile.

Kovine. Na tržišču kovin ni znatnih izprememb. Tako so večeraj notirali v Londonu (v oklepajih notacije 11. maja): baker kasa 62.75 (61.75), 3 mes. 63.06 (62), cin kasa 231 (232.50), 3 mes. 230.50 (232), cink 26 (26.35), 3 mes. 25.625 (26), sviniec prompt 20.25, kasnejši 20.60. Kurzi kažejo prejšnjo tendenco navzdol, edino baker se je podražil, tako je bila v Ameriki dvignjena ta teden izvozna cena od 14.50 na 14.65 centov.

Železo. Cene so čvrste. Zaradi zadnjega zvišanja cen v Nemčiji in Belgiji je pričakovati tudi pri nas dviga cen. Naše tovarne se nimajo več boriti s tako znatno tujo konkurenco. Sedaj notirajo: železo v palicah 3.50, pločevina pocinkana 7.30—7.80 po debelini, črna pločevina 4.10—5.20, traverze 3, betonsko železo 3.50, žica 3.70 Din za kg.

Borza

Dne 19. maja 1928.

Devizni promet je bil ta teden, čeprav so se vršili samo 4 sestanki, prav znaten. Znašal je 20.75 milij. Din napram 16.8, 18.8, 19.6 in 18 milij. v prejšnjih tednih. Največ se je trgovalo s Prago in Curibom, kakor običajno je bilo privatno blago samo v devizah Trst in Newyork. Tečajji so ta teden ostali skoro neizpremenjeni. Edino Berlin in London sta se v primeri s prejšnjim tednom uvrstila, dočim sta Trst in Praga v manjši izmeri popustila.

V zadnjih tednih se nahaja efektivno tržišče v Uniji, Angliji, Nemčiji in na Dunaju v izraziti haussi, zlasti je hausse izrazita v Ameriki in Franciji. Nastopila je v Ameriki hausse radi kreditne napetosti, ne toliko radi konjunkturalnih vzrokov. Tudi pri nas se opaža znatno odzivenje efektivnega tržišča. Zaradi vesti o ugodnem poteku pogajanj dr. Markoviča glede inozemskega posojila in vesti o ureditvi naših predvojnih dolgov v Franciji so se državni papirji uvrstili. Tako je poskočilo 7% invest. posoj. v teku tedna od 91 na 94 (najvišji kurz večeraj) v Zagrebu ter v Beogradu od 91—92 na 92.50—93.25. Voja škoda se je v Zagrebu uvrstila od 448—448.50 na 456—456.50, v Beogradu pa od 446—446.50 na 455—457. Agrari so v Zagrebu ostali neizpremenjeni 56.50—57.50, v Beogradu pa 57.50. Za državne papirje so se po daljšem presledku zopet pojavili kupni nalogi iz inozemstva. Tudi v bančnih delnicah je bil ta teden v Zagrebu znaten promet, ki je deloma baziral na inozemskih nakupih tako iz Avstrije, Madjarske in Čekoslovaške, pa tudi iz Amerike. Kakor znano, je v Ameriki vedno večje število takozvanih Trust

Companies: tu gre za družbe, ki nakupujejo razne papirje, so torej družbe za naložbo kapitala v ožjem smislu besede. Angleški naziv zanje je »Investment Trust Company« — torej družbe za investicijo kapitala v udeležbi pri drugih podjetjih. Nemški naziv pa je »Holdinggesellschaft«. Predstojajoča stabilizacija, inozemsko posojilo, izboljševanje gospodarskega položaja, zlasti pa dobro obrestovanje papirjev po sedanjih borznih tečajjih, vse to povzroča vedno večji interes za naše delnice. Renditi marsikaterih papirjev so nad obrestno mero za vloge pri nas, še večja pa je ta razlika v primeri z Dunajem, ali pa celo Ameriko in Anglijo. Zato je razumljivo naraščajoče zanimanje inozemstva za naše gospodarstvo. Zadnje čase ameriške investicijske družbe zelo nakupujejo evropske papirje, kar je povzročilo n. pr. dvig tečajev v Pragi, Budimpešti in predzadnji teden celo v Bukarešti. Glede tečajev naših bančnih papirjev je omeniti, da je prenehala čvrsta tendenca za Ljubljansko kreditno, ker so menda ponehali inozemski nakupi. Čvrsti pa so ostali bančni papirji in se je n. pr. tečaj Prašteditone, vodilnega bančnega papirja dvignil od 820 na 825. V Srpski banki je začela banka z oddajo blaga sama držati tečaj nižje. Oslabila je nadalje Jugobanka, v Kreditni pa je prenehal ves dotok blagovnega materiala. Za industrijske papirje je v Zagrebu veliko zanimanje inozemstva. Tako se interesira n. pr. za lesne papirje: Našice, Slavex in Gutmann, Dunaj in Budimpešta; za Dravo je interes iz Prage, za Brodovagon iz Budimpešte itd. Opaža pa se, da je v industrijskih papirjih le malo flotantnega materiala, ker se po navadi večina delnic nahaja v čvrstih rokah bank itd. Tečajne pridobitve beležijo: Drava, Ragusea, Isis, Trboveljska. Oslabila pa je Ljevaonica Osjek. Na Dunaju Trboveljska le malo varirira: začetkom tedna 65.80, koncem 66.95; v Kr. industrijski povzroča večje fluktuacije pomanjkanje flotantnega materiala: kurz v ponedeljek 40, v torek 42, v sredo 39.50, v petek 41.90. Ruše so se notirale 37.50 in 37.80, čvrstejše kakor prejšnji teden.

Za blago glej »Tržna poročila«.

DENAR.

Ljubljana. (Prosti promet.) Berlin 1359.75, Curib 1095, Dunaj 799.50, London 277.40, Newyork 56.81, Pariz 223.70, Praga 168.35, Trst 299.35.

Zagreb. (Prosti promet.) Berlin 1359.50, Curib 1095, Dunaj 799.50, London 277.40, Newyork 56.80, Pariz 223.70, Praga 168.35, Trst 299.375.

Curib. Beograd 9.13, Berlin 124.16, Budimpešta 90.55, Bukarešt 3.205, Dunaj 72.99, London 25.335, Newyork 518.80, Pariz 20.42, Praga 15.335, Trst 27.335, Sofija 3.745, Varšava 58.12, Madrid 86.95.

Dunaj. Devize: Beograd 12.5075, Kodanj 190.8, London 34.70, Milan 37.4425, Newyork 710.65, Pariz 27.98, Varšava 79.68. Valute: dolarji 706.75, francoski frank 27.98, lira 37.48, češkoslovaška krona 21.05875.

Praga. Devize: Lira 177.75, Beograd 59.40, Pariz 133, London 164.75, Newyork 33.7475. Dinar: Newyork 176, Berlin 7.42, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Zagreb. (Prosti promet.) 7% invest. posoj. 93.50, agrari 57, vojna odškodnina 454.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 82.45, Alpine 42.65, Greinitz 4.50, Leykam 9.90, Trbovlje 67.50, Ruše 37.50, Gutmann 27.90, Slavex 14.50, Slavonija 1.60.

BLAGO.

Novi Sad. Tedensko poročilo V prošlem tednu so bili sklenjeni sledeči posli: Pšenica bač 357.50—360, potiska 360—362.50, južna ban. 355—357.50, gor. ban. 352.50—355, oves bač 262.50—267.50, srem. 262.50—267.50, mac. 227.50—230, ko-

ruza bač 292.50—295, jun. 300—302.50, ban 290—292.50, srem. 292.50—295, jun. 300—302.50, moka 0 g in gg 485—490, št. 2 465—475, št. 5 445—455, št. 6 430—430, št. 7 350—360, št. 8 240—245, otrobi bač 227.50—232.50, ban. 225—230, tižol 405—410. Tendence mirna. Promet v tednu: 82 vag. pšenice, 2 vag. ovsa, 143 vag. koruze, 14 vag. moke, 1 vag otrobov.

Budimpešta (terminalska borza), 19. maja. Tendence medla. Pšenica maj 33.04, 32.88, zaklj. 32.84—32.88, okt. 30.84, 30.82, marc 32.74, 32.78, zaklj. 32.76—32.78, rž okt. 26.70, 26.66, zaklj. 26.66—26.68, marc 28.46, 28.44, zaklj. 26.38—26.40, koruza maj 28.12, 28.06, zaklj. 28.04—28.06, julij 28.76 28.70, zaklj. 28.68—28.70.

Za mesec junij priporoča jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom:

Ekel, Pridite molimo. Evharistične pesmi za mešani zbor. Part. Din 24, glas po Din 5.

Faist, 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. Din 20, glas po Din 5.

Foerster, 10 evharist. pesmi za mešani zbor. Part. Din 16.

Foerster, 12 cerkv. pesmi za mešani zbor; Din 12. Foerster, Litanijske prev. S. J. za ljudsko petje Din 6. Grum, Litanijske in odpevi v čast prev. S. J. za mešani zbor; Din 14.

Kimovec, Oče naš. 12 evh. pesmi za mešani zbor. Part. Din 20, glas po Din 6.

Kimovec, Rihar renatus. 21 cerkv. pesmi za mešani zbor. Part. Din 20, glas po Din 6.

Pogačnik, Slava prev. S. J. 10 pesmi za mešani zbor. Part. Din 20, glas po Din 6.

Premrl, 13 obhajilnih pesmi za mešani zbor, Din 15. Premrl, Slava prev. Evharistiji. 75 evh. pesmi za mešani zbor. Part. Din 60, glas po Din 12.

Sattner, Slavospevi prev. S. J. za mešani zbor. Part. Din 25, glas po Din 5.

Sattner-Hochreiter, 8 himen za procesijo na praznik prev. R. T. (slov. predpisani tekst) Din 20.

Poslano svarilo

»Dečva.« Opozarjamo in svarimo dotičnega ljubljanskega podjetnika, ki je v inozemstvu skušal naročiti potvorbo narodnega dečvinega v tu- in inozemstvu postavno zavarovanega nagelnovega vzorca.

Ako dotičnik svoje namere ne opusti, bo imel nositi težke pravne posledice radi potvarjanja zaščitene lastnine in materijalnega oškodovanja tozadevnih lastnikov in narodnih institucij, ki so udeležene na tej narodni akciji. 4388

Propaganda »Dečve«.

Cene se kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi usakoursno manufakturno blago samo pri

TRPIN. MARIBOR. Glavni trg 1. t. 17

Pozor letoviščarji

Rateče — Planica pri Kranjski gori se otvori 17. junija 1928

brezalkoholna restavracija

Celodnevna oskrba približno Din 25.— Na razpolago bodo tudi pečenka in močnat jedila. — Se priporoča

Vilič Kavalar.

Izgubila se je

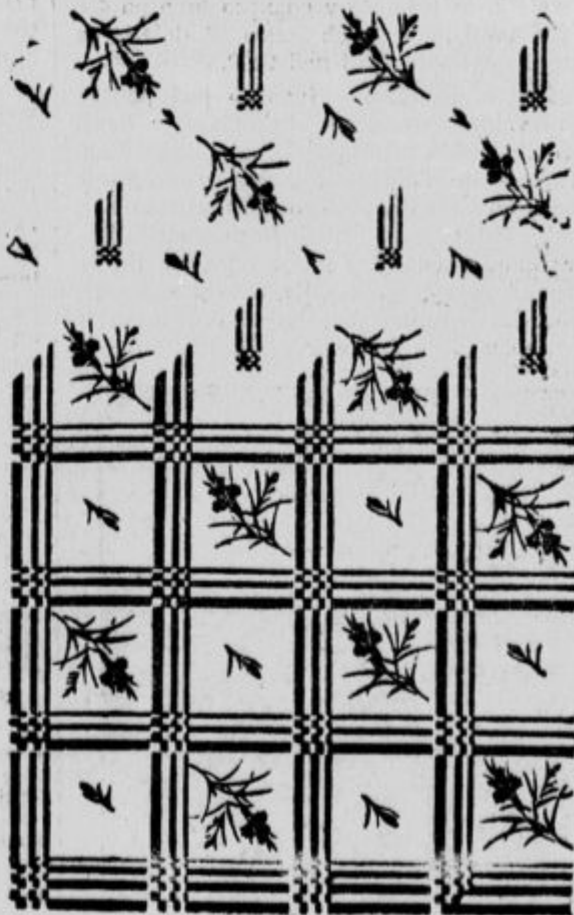
v Rožni dolini na Cesti II. mlada lovska psica, rdeččrjava irska seterica, ki sliši na ime Mebel in nosi ljubljansko pasjo znamko št. 1049, usnjen ovratnik in enak nagobčnik. Najdilec naj jo odda proti primerni nagradi v trgovini »SUMI«, Ljubljana, Gradišče št. 9.

Dečva naša narodna moda



Izvršeno Dečvo in kroje naročate pri
Dropagandi Dečve. Ljubljana, Kongresni trg 4/1.

Prvi narodni nagelnov blagovni vzorec za Dečvo



Zahtevajte pri vseh trgovcih le
pravo Dečvino blago

ZVITKE

(role) za računske stroje, ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno in v vsaki količini v zalogi

LUD. BARAGA, LJUBLJANA,Selenburgova ulica 6/I.
Telefon št. 2980

Veliko Vam koristi
če si omislite
kolo
ali
šivalni stroj
znamke **Grützner** in **Diamant**
ednole pri
JOS. PETELINC
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika.
15 letna garancija. Pouk vesenja brezplačen.

Naznanilo preselitve

Prešernova ulica št. 4

(zraven Frančiškanske cerkve)
(vis a vis Mestne hranilnice)

H. Suttner, Ljubljana 2

Zaloga ur, srebrnih in zlatih predmetov
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

Birmanska darila po nizkih cenah

Kovinska ura z verižico . . . od Din 38 naprej
Srebrna ura z verižico . . . od Din 290 naprej
Srebrna zapestna ura . . . od Din 218 naprej
14-krat. zlata zapest. ura . . . od Din 380 naprej

3-letna garancija

Velika izbira, nizke cene, točna postrežba

Cenik zastoj in poštnine prost!

Razpošiljalna trgovina se nahaja na

Dunajski cesti št. 1. B.

POZOR! POZOR!

Trgovci

Radi pomanjkanja trgovskih prostorov sem primoran opustiti delno svojo bogato zalogo raznega galanterijskega in kratkega blaga na debelo; vsled tega odprodajam razno blago po znižanih cenah.

OSVALD DOBEICVeletrgovina galanterije in pletenin
LJUBLJANA, Pred školijo 15

AKO RABITE TISKOVINE

ilustracije, kataloge, prospekte, toda se ne morete odločiti, v kakšni tehniki naj se izdelajo.

BLAGOVOLITE

SE OBRNITI

vedno na naše podjetje.
V teh vprašanjih.
Vam je vedno drage volje na razpolago

BRZOJAVKE:

JUGOTISKARNA
LJUBLJANA

Vi potrebujete

naš novi ilustrovani katalog za gospodinje z nekoliko tisoč slik in predmetov iz manufakture, moderne konfekcije, perila, klobukov, čevljev, preprog, zastorov, moške mode, galanterije, kuhinjskih in hišnih potrebščin i. t. d. i. t. d.

Ne stane Vas nič,

ker Vam ga pošljemo na cenjeno zahtevo brezplačno in franko brez kakih obvez. Zato nam pišite še danes.

Največja trgovska in izvozna hiša v Jugoslaviji
Kastner i Öhler, Zagreb 38.

Ljubljanska kreditna banka

Ustanovljena leta 1900.

Delniška glavnica:
50,000.000 DinRezervni zakladi ca.:
10,000.000 Din**Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta****Podružnice:** Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Melkovič, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakov, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Gorica, Trst.

Se priporoča za vse bančne posle.

Brzjavni naslov:
Banka Ljubljana**Telefon št.:**
2861, 2413, 2502, 2503

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Sedemnajst let mu je bilo in njej trinajst, ko sta se vzljubila. Pred petimi leti pa je bil on že brezmejno zaljubljen. To čuvstvo je naraščalo od leta do leta in on je postajal vedno nesrečnejši — kajti upanja ni imel že nobenega. Pongovski ga je sprva rad videl: saj je bil potomec stare rodbine, ki je nekoč posedovala dokaj okrajev v tej pokrajini. A potem je zapazil, kam veter piha in je postal do njega nevljuden, večkrat celo neusmiljen. Ni mu sicer prepovedal prihajati na obisk, a pazil je, da se preveč ne približa gospodični, s katero je imel popolnoma druge načrte in namene. Gospodična pa se je zavedala svoje oblasti nad njim in se igrala z njegovo ljubeznijo. Tako se igrajo otroci na travniku s cveticami: Pripogonejo se, si utrgajo to ali ono in si jo vpletejo v lase; že prihodnji trenutek pa jo vržejo proč in neusmiljeno poteptajo, da potem iščejo zopet druge. — Tačevski ji nikoli ni govoril o svoji ljubezni, a je prav dobro vedela, da je zaljubljen. Vendar mu ni dala opaziti, da ve za njegovo skrivnost in je bila vedno muhasta ž njim. Ko jo je nekoč napadel roj čebel, je prišla k njemu po pomoč, ker je bil v bližini. Naslonila je glavo na prsa svojega zaščitnika — a potem je bila radi tega dva dni jezna nanj. Večkrat je bila ž njim tako brezobzirna, da je bil prepričan, da je njuna ljubezen pri kraju. A potem je zadostovala prijazna beseda, vesel pogled, in zopet mu je srce poskakovalo od sreče in upanja. Večkrat je moral Tačevski kam na svatbo, na godove ali na lov v okolici in ni ga bilo nekaj dni v Belčončko — tedaj ji je bilo hudo dolgčas po njem. Če pa se je zopet prikazal, se mu je maščevala za to pričakovanje in bila posebno neprijazna ž njim.

njim. Najtežje trenutke pa je doživljal, če so prišli gostje in je bil med njimi slučajno morda kak zastaven mlad gospod, ki bi zanj prihajal v poštev. V takih trenutkih Jacek Tačevski pač ni mislil, da ima ona kaj usmiljenja ž njim.

Pravtako je bilo zdaj s Ciprianovičem. Vse, kar je pripovedoval pan Grothus o bližajoči se vojni, je samo povečevalo njegovo duševno muko. Tačevski se je bil sicer naučil pri Pongovskem samozatajevanja, a vendar ni mogel mirno sedeti, ko je slišal, o čem se pogovarjata pri mizi gospodična in Stanislav Ciprianovič. Nesrečni mladenič je dobro videl, da je gospodična prav zadovoljna s svojim sosedom. Saj je bil Ciprianovič res pošten, pameten človek in prijeten družabnik. Razgovor pri kosilu se je vedno vračal k novim naborom. Pan Grothus je hotel biti kot starosta pri pregledovanju mladeničev v tej okolici osebno navzoč. Ciprianovič, kateremu je to rekel, se je nenadoma obrnil k gospodični in jo vprašal:

»Kateri vojaki vam najbolj ugajajo, gospodična? Ta mu je pogledala na ramena in rekla:

»Huzarji.«

»Radi kril, seveda?«

»Kaj pa! Nekoč sem videla Huzarje in zdelo se mi je, da je to nebeška vojska samih angelov. Potem se mi je o njih dve noči sanjalo!«

»Bog ve, ali se vam bom potem tudi jaz prikazoval v sanjah? Meni se je že večkrat sanjalo o vas in sem vas tudi videl s krili.«

»Kako pa je to mogoče?«

»Kot angela!«

Panna Sieninska je sramežljivo povsila oči, za trenutek obmolnila in potem rekla:

»Vi morate biti huzar!«

Tačevski je stisnil zobe in se prijel z roko za

* Huzarji, težka konjenica (oklopniki), so nosili zadaj velika pločevinasta, s perjem pokrita krila.

mrzlično-vneto čelo. Ves večer mu ni rekla gospodična niti besedice in ga ni niti enkrat pogledala.

Šele ko so po večerji vsi vstali od mize, je začel sredi ropota, ko so odrivali stole, da mu šepeta na uho sladek, ljubljen glas:

»Ali pojedete vi tudi na vojno?«

»Seveda pojdem in me ne bo več nazaj! Grem, da si poiščem smrt,« je naglo odgovoril Jacek.

Ta odgovor je bil tako bridko-obupen, da mu je rekel sladki glas očitno ganjen: »Nikar me tako ne žalostite!«

»Saj se ne bo nihče za menoj jokal!«

»Odkod pa to veste tako natančno?« mu je tretje zašepetalo dekle in izginilo med drugimi gosti tako urno, da je niti opaziti ni mogel. Stal je, kakor da bi se mu bil prikazal njen krasni obrazek samo v sanjah.

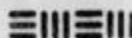
Po kosilu so se vsedli stari gospodje k mizi v kotu, se pogovarjali in srkali med. Ko so se porazgovorili o političnih dogodkih, so prešli na osebne zadeve. Pan Grothus je nekaj časa pozorno opazoval panno Sieninsko in potem dejal: »Ta-le deklica res razsvetljuje tvoj dom kakor solnčni žarek, dragi pan brat! Le poglej, kako ji mladina dvori: leta za njo, kakor letijo večje na luč! A kaj bi se temu čudili: Pri moji veri, da ne bi bil jaz tako v letih, prav rad bi ji delal družbo!«

Pan Pangovski je osorno mahnil z roko:

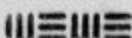
»Saj tudi niso vsi skupaj nič vredni. To so res same večje!«

»Kako to? Onega Tačevskega, na primer, vendar niso iz gnoja izkopali!«

»Kaj pa hočem, ko je pa gol kot kost! Potem bi sn lahko ozrl tudi po Bukojemskih, ker niso nič na slabšem! Saj so se celo bahali, da so sorodniki svetemu Petru. No, to jim ntegne v nebesih koristiti, na zemlji pa ne zaleže bogvekaj. Vsi štirje skupno opravljajo službo dednega logarja v Jedlini in so, odkrito povedano, samo navadni gozdni čuvaji.«



LJUBLJANSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 28 zvezek: A. Sheehan, Nedelje. Povest uspešnega dekleta, 24 Din, vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marš, Hanka. Ljubljanska povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. — Sierich in njegovo burkasto življenje, 14 Din, vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otroč solnce, 24 Din, vez 32 Din.



Predno gradite
vodno kolo
zahtevajte ponudbe za
vodne turbine
od tvrdke
G. F. Schnelter
podjetje za gradnjo vodnih turbin
Škofja Loka

Modistinia Marija Jahn

MARIBOR, Stolna ulica št. 2

se priporoča svojim, kakor tudi drugim odje-
malcem za na- posebno še za
kup poletnih **klobukov**, binkošne praz-
nike. — Točna posrežba, zmerne cene.

„Spectrum“ d. d.
Inž. Kopista, Dubsky in Krstić
tvornica ogledal in brušenega stekla
Ljubljana VII
Medvedova ulica 38, telefon 243
Zagreb, Beograd, Osijek. Središnja: **ZAGREB**
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko
steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh
velikostih in oblikah, kakor tudi brušene
prozorne šipe, izbočene plošče, vstekljanje
v med. Fina, navadna ogledala.

Samo en teden

nas še loči od letošnjega pomladanskega

velesejma v Ljubljani

Zato vljudno vabimo cenjene **razstavljalce** kakor tudi ostale
trgovce in obrtnike, da čimprej naroče v našem dnevniku
oglas. S tem bodo najbolje in najceneje poskrbeli za
reklamo svojim izdelkom. Za vsa tozadevna po-
jasnila je vedno na razpolago **Uprava „Slovenca“**. Tel. 2328.

Za birmo prodajam zaradi selitve

nikel moška ura	48 Din
srebrna moška ura	235 Din
14 kar. zlata moška ura	900 Din
nikel žepna ura	120 Din
srebrna žepna ura	215 Din
14 kar. zlata žepna ura	360 Din
14 kar. zlata ovratna verižica	80 Din
srebrna ovratna verižica	20 Din

Ivan Pakiž

LJUBLJANA — Stari trg 20.

OGLEJTE SI ZALOGO IN CENE!

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrstnih suh, **TESAN IN**
ZAGAN LES. Vsaka množina v zalogi. Žaganje,
odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.
Fran Šuštar lesna industrija in trgovina,
parna žaga - LJUBLJANA,
Dolenjska cesta šte. 12. 2002

LOKOMOBIL

150 do 200 HP, dobro ohranjeno, kupi
Rudarska zadržba »LITJA« v Ljubljani.



Za potovalno sezono

priporoča kovčke, torbe, nahrbtnike itd. v
veliki izbiri vseh vrst in tudi v vseh cenah
Ivan Kravos, Maribor
Specijalni kovčki in torbice za potnike in
vzorci se izdelajo v lastni torbarski delavnici,
na Stomškovem trgu šte. 6.

Župnim uradom Ribnica!

Prosim, da se dožene, jeli pri vas rojena 1912
do 1915 **MARIJA CAMEK**, zakonski otrok **KRI-**
STINE, in naj se mi pošlje krstni po povzelnju. —
SOFIJA BURIC, poštna činovnica, **ZAGREB 1**

Lokomobile

Motorji Diesel in Sauggas
Jarmeniki

Pini & Kay. Kompletne žage

Ugodni plačilni pogoji.

BRAČA FISCHER d. d.

Zagreb, Gundulićeva ulica 36.



Vsemogočni je rešil mojo predrago sestro

Cidrich Marijo

učiteljico v pokou

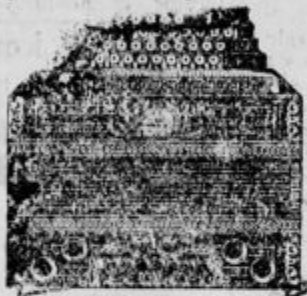
16 letnega mučnega trpljenja in jo poklical k Sebi po
večno plačilo. — Umrla je v Mali Loki pri Domžalah, od
koder jo prepeljejo v ponedeljek dne 21. maja v Ljubljano
k Sv. Križu ter pokopljejo ob 3 popoldne.

V Ljubljani, dne 19. maja 1928.

GABRIELA CIDRICH.

Pogrebni zavod Ivan Gajšek, Ljubljana - Vodmat.

Opozorilo in posebno obvestilo



da so danes naj-
boljše izdelane
harmonike

prve jugosl.
izdelovalnice
Fr. Kucler

Ne kupujte po-
prej drugih har-
monik, dokler
niste videli naše
na nov model iz-
delane, na kate-
re se da veliko
laže in mnogo
boljše igrati, kot
na vasko drugo.

Oglejte si jih na razstavi na Velesejmu, ki bo od 2.—11.
junija, in prepričali se boste da so res najboljšie harmonike

od prve jugoslov. izdelovalnice harmonik

Franč Kucler, post. Drenovgrič, p. Vrhnika.

Ne kupujte harmonik od tveč iz inozemstva; kupujte
pravo domače delo!



Tovarniško
skladišče
za celo kraljev. SHS
platnene
obutve

z gumijevimi podplati
iz slovitih svetovnih
tovarniških »Hutchinson
znanke »ORA« ki
e po kakovosti naj-
boljša in najtrpež-
nejša, se nahaja pri

Mošti Nikoliću
I drug
Beograd
Knez Mihajlova 12.

Prodaja se samo
trgovcem na debelo
po zelo ugodnih cenah

Kajenje je strup!

Vsakdo se more igrati odvaditi zdravju
tako škodljivega kajenja z dr. Raseherja
Putseh-tabletami. 1 omot 30 Din in poština;
eno ozdravljenje 5 omotov 145 Din franko.
Varujte se ponarejanj! Naročila naslav-
ljajte točno »Aurora« odd. 40, Novisad,
Železniška 47.



Barvasti batist in -vila

za damsko perilo

A & E. Skaberne, Ljubljana

Zahvala

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob
priliki prerane smrti moje nadvse ljubljene soproge

Karoline Kotzmuth roj. Simonetti

izrekam tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo. — Zahva-
lujem se zlasti za podarjene vence in za poklonjeno krasno
cvečje. — Posebno se zahvaljujem prečastitemu g. župniku v
Dol. Logatcu in vsem prijateljem in znancem, zlasti gg. želez-
ničarjem, ki so spremlili drago pokojno na njeni poslednji poti,
prav tako tudi gg. pevcem za ginljive žalostinke.

Vsem imenovanim moja najsrčnejša zahvala!

V Dol. Logatcu, dne 20. maja 1928.

Žalujoči soprogi.

RADIO

Vse vrste aparatov, se-
stavne dele in potrebščine

RADIO

dobite najceneje pri novi tvrdki

RADIOVAL, Ljubljana, **Kongresni trg 3**

Zahtevajte ponudbe in cenike.

Visokošolec svojemu bogatemu stricu: »Stric, za svet bi vas vprašal.«
>Kaj pa tacega?« je stric čemerno pral. »Kako in kdaj bi vas lahko
vprašal za malo posojilo?« Najboljše je, je odvrnil stric, »ako me
pokličete telefonično, a preje obesiš slušalo na kljuko, preden dobiš
odgovor.«



Pozor!

Za **BIRMSKO**

SEZONO

se bodo radi po-
spravljanja engros-zaloge pro-
dajale velike partije zlatih
srebrnih in niklastih švicar-
skih in zapestnih ur, kakor
tudi zlati in srebrni predmeti

mного pod
dnevniimi
cenami.

Prepričajte se sa-
mi o resničnosti te
reklame in oglejte
si mojo zalogo ka-
kor cene, ne da bi
se Vas sililo k
nakupu.

F. KNESER, URE IN
ZLATNINA
MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 27.
(prej A. Kiffmann)

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut
horzna naročila, -predumi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzotjavke: Kredit Ljubljana
Tel. 2040. 2457 2548; interurban 2706. 2806